

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egyszer 100 korona. Félévre 140 korona.
Negyedévre 90 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és előfizetés 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 722. Kiadóhivatal 700.

Kabinetkérdés.

Budapest, április 22.

Wekerle holnap Bécsben lesz és a tisztifizetések emelése tárgyában új megbeszéléseket kezd Aehrenthallal és Schönnaichal, a makacs közös miniszterekkel, akik tárczájukat kötik ahoz, hogy a delegáció már májusban összeüljön s már májusban megszavazza a tisztifizetések fölemelését. Ezek a megbeszéléseken a magyar miniszterelnök szigorúan ragaszkodva a tényekhez, csak egy kijelentést tehet: Magyarország nem hajlandó sem a delegációk sürgős összehívására, sem a tisztifizetések fölemelésére. Az osztrák prepotencia s a közös miniszterek hirtelen és tapintatlan állásfoglalása annyira kihívta maga ellen a magyar közvéleményt, hogy a kormány nem vállalkozhatik ennek a követelésnek a forszírozására. Lesz, ami lesz, a magyar delegáció nem szavazza meg a tiszték fizetésemelését.

Es ezzel előtérbe nyomul az a kérdés, hogy most hát mi lesz?

Schönnaich és Aehrenthal már megfeleltek erre a kérdésre. Mind a ketten félreérthetetlen határozottsággal kijelentették, hogy ebben az esetben levonják a konzekvenciát és fölvetik a kabinetkérdést. A közös miniszterek illetékesen a legélesebb ellentétbe kerülnek a magyar kormányval és a magyar közvéle-

ménnyel s az uralkodóra kerül a sor, hogy a jövőt illetően határozzon. Elejti-e a tisztifizetések emelését s kegyben fölmenti a közös kegyelmes urakat állásaiktól? Vagy megtartja Aehrenthal és Schönnaichot, magáéva teszi ezeknek az uraknak a követelését s ezzel Magyarországra ülteti át a válság magvát?

A mi véleményünk szerint az uralkodó döntése egy perczig sem lehet kétséges. A tisztifizetések emelését kétségtelenül szívesen látnák a Burgban, de elég okosak ahhoz, hogy ezt ne tekintsék az egész monarchia sorsára kiható elsőrangú fontosságú problémának. A király nyilván úgy okoskodik, hogy Aehrenthal és Schönnaich, hogyha tulságosan buzgók voltak és állásukat kötötték ennek a javaslatnak a sorsához, ám viseljék most ennek a tulbuzgóságnak a következtét. A tisztifizetések emelése nem ér meg annyit, hogy miatta újra lángba borítsák a monarchia két állama közt levő békességet s új nemzeti küzdelmet provokáljanak, a dinasztiaival szembe állítván a magyar parlament mai többségét.

A mi prognózisunk tehát ez: Lehet, hogy a tisztifizetések fölemelése miatt válság lesz, de ez a válság semmi esetre sem lépheti át Magyarország határait.

Bécsben nagyon jól tudják, hogy a mai többség pontos tolmácsolója a magyar közvélemény akaratának. A nemzet

ma is bizik vezéreiben, akik között Kossuth, Andrassy és Apponyi vannak. A nemzet ragaszkodik a koalíció fönmaradásához, mert tisztában van azzal, hogy az adott helyzetben ez a pártközi szövetség biztosítja leginkább a jövő fejlődést.

Bécsben tudják ezt s ezért nem provokálnak könnyelműen és meggondolatlanul egy újabb válságot. Annál kevésbé, mert amint erről biztos tudomásunk van, a király is bizik a nemzet vezéreiben, a király is ragaszkodik ahoz a koalícióhoz, mely Magyarországon a nyugodt kormányzás lehetőségét biztosítja. A király ma azon az állásponton van, hogy mindenekelőtt békét akar s emellett azt óhajtja, hogy a magyar politikában az ő régi elvei s az ő régi politikájának képviselői érvényesüljenek. Ha már úgy fordult a dolog, hogy a nemzet a függetlenségi pártot emelte többségre, a király respektálja a nemzet alkotmányos jogait, szívesen részelteti a közhatalom gyakorlásában a negyvennyolczas többséget. De ő maga az öreg emberek hagyományos konzervativizmussal nem akar teljesen szakítani a kormányzás eddigi alapjaival, nem kíván átlépni a negyvennyolczas mezőre, hanem a változott viszonyok között úgy egyeztetni össze a maga irányelveit a tényleges erőviszonyokkal, ahogy lehet.

A király ilyen állásfoglalása szilárd

II garofano.

Irta: Hevesi József.

(Utánnyomás tilos.)

I.

A vaporetton, a kis helyi propcleren, kalandoztam végig a velencei canale grandet. Szép tavaszi délelőtt volt. A tünder-utcára, évszázadok dicsőségének márványban megörökített csodájára ragyogó színek szórt a napsugár. Lelkemben a múltnak káprázatos emlékei tobzódtak. Rajostul szálltak reám, mint tegnap a Márkus-téren a turbékoló galambok, melyeknek magvakat szórtam. A Madonna dell' Orto templomból jöttem s szinte ittas voltam még a művészi gyönyörtől, mely rászakadt a lelkemre, hogy Cima da Conegliano keresztelő Szent Jánosának grandiózus szépségébe elmerülhettem. És a canale grande palota-sorai, a nagy történeti emlékek éppenséggel nem zökkentették ki lelkemet a művészi gyönyörűség ihletéből. Hiába zibongott körülöttem az élet prózája: én csak Tizián színeit láttam, Tizián Velencejét, meg Tiepolo ragyogó alakjait és Paolo Veronese holdagságtól sugárzó, derűben ragyogó aranyfelhőit, meg a nagy Tinteretto izmos embereit, akik mind, mintha Michelangelo alkotó lelkének volnának egyenes leszármazottjai.

Es amint a kis vaporetto pöfékelve és zakatolva sikított végig az S-görbületében kanyargó nagy csatornán, kéjes gyönyörűséggel nézegettem be az apró sikátorok sötét labirintusába, melyek mintha Rembrandt lelkében fogantattak volna.

Kissé fűt Cyprus királynője palotájának föl-

irata: Városi zálogház, — de én csak a lábujjaimon szép Cornaro Katalinra gondoltam, — és nem bántott a Foscaripalota felirata sem, mely azt hirdeti, hogy itt kereskedelmi akadémia van. Az én szemem előtt az a feledhetetlen kép volt, mikor ebben a palotában az itt járó III. Henrik francia királyt fogadta a dozsé káprázatos fényvel.

Es a vaporetto csak sietett tovább. Messziről már felém kaczerkódott a Santa Maria della Salute gyöngyszínű kupolája és San Giorgio temploma, Palladiónak ez a gyönyörű alkotása, piros campaniléjével, melynek zöld a tornya.

A S.-Giuglio állomáshoz értünk. És amíg a vaporetto kikötött, én a canalazzo smaragd zöld vizét néztem, melybe aranyat szórt a napsugár.

Egy gondola siklott ei mellettünk, egy karsu gondola, melyet Pratesi olyan találóan hasonlít egy szultána papucsához. A gondolában, melynek két egyenruhás legény volt az evezője, egy galamb-ész ember ült, meg egy galamb-ész asszony.

— II garofano! — mondá egy mellettem ülő velencei ismerősöm, aki eddig esendesen ült mellettem. Művész-ember, aki hangulatomat megértette és nem akart engem, zavarni lelkem kalandozásainak gyönyörűségében.

— II garofano! — ismétlé és a mellettünk elsuhanó gondolára mutatott, hol a lámpa mellett egy kis szegfű-bokréta volt kitűzve.

Olaszul a garofano szegfűt jelent. De hogy az én barátom oly jelentőségtesen ismételte e szót, sejtettem, hogy ebben az esetben e virágnak valami különös jelentősége lehet.

Kérdőleg tekintettem az én művészemre.

— Nem ismeri az öreg Garofanót? — kérdezé ő csodálkozva.

— Nem!

— Pedig egész Velence ismeri a Szeffü-gróft. Nagyon meglep, hogy ön még nem ismeri. Csinos kis mesét tudok róla. Róla meg a feleségéről. Arról a szép, fehér asszonyról, aki ott ül mellette.

— Nagyon kedves pár. Ilyennek képzelem el Philemont és Baucist. Elmondja nekem a történetüket?

— Igen szívesen!

II.

Ott hagytuk a vaporettót és amint a szűk sikátorokon keresztül, apró kis márványhidak lépcsőin fel- és leközogva, a Bon Vecchiati felé tartottunk, meghallgattam a szegfű-grófnak kedves kis történetét.

— Én tőle magától, Conte Longhena-tól — mert így hívják azt a szép öreg embert — hallottam az ő szegfű-történetét. Az atelieromban beszélte el, ezelőtt pár esztendővel, hogy megíestettem.

Megkérdeztem akkor tőle, miért hívják őt Garofano grófnak? Milyen vonatkozása van neki a szegfűhöz? Miért van gondolójára mindig egy kis szegfű-bokréta kitűzve?

Mert tudnia kell, hogy Longhena gróf gondolóját még sohasem látta senkinek szegfű nélkül.

Azokban a bizalmas atelier-órákban, melyeket a művész az ő modelljével együtt tölt, közlekenyebb lesz az ember. És a gróf is — bár nem minden habozás nélkül — elmondta nekem az ő szegfűjének történetét.

— Egy fogadalom kötelez, hogy gondolámon mindig ott legyen a szegfű. Nem valamilyen vallási fogadalom, hanem a feleségemnek tett ígéretem.

Ez a mosolygó, illatos, szép virág nagy lelki

bázisa a koalíciónak s ezért merjük mondani, hogy a királyi akarat legalább oly erősen tartja a mai koalíciós alakulást, mint a nemzeti köztudat. Ezzel a helyzettel számolni kell s a függetlenségi pártnak sem lehet visszaélni azzal a körülménnyel, hogy a nemzeti akarat a többséget reá ruházta. Szigorú önmérséklés a függetlenségi párt hivatása ma minden irányban. Nem léphet ki s nem követelheti elveinek rögtönös megvalósítását, dacára annak, hogy ezen az úton a nemzet túlnyomó többségének lelkesedése kísérné, hanem csak lassan, fokozatosan valósíthatja meg követeléseit, — a királyra s a békés kormányzás lehetőségére tekintettel. És dacára abszolút többségének nem vállalkozhatik bizonyos dolgokra — a nemzetre tekintettel. Hogy példát mondjunk, a jelen esetben, hogyha a király nem is ragaszkodnék a koalíció sértetlen fennmaradásához, erkölcsi lehetetlenség volna az, hogy a függetlenségi párt a létszámemeléssel s a tisztifizetések megígéréseivel egymaga vállaljon kormányt, mert egy ilyen fordulat a negyvennyolczas elvek fölött huzná meg a halálharangot. A párt nem hogy előre jutna, hanem éppen ellenkezőleg lekötven magát a Habsburg-háznak, lerakná fegyvereit, eldobná magától a negyvennyolczas eszmék varázserejét s ezzel saját magát itélné halálra. Míg hogyha a jelen helyzetben a koalícióval összetart, a negyvennyolczas eszméket, ha nem is valósítja meg azonnal, de a maguk tisztaságában konzerválja és lassan-lassan tért hódít azoknak az érvényrejuttatására.

Mindebből az következik, hogy addig, amíg a koalíció összetart, a tisztifizetésemelés válságából soha sem lehet magyar politikai krízis. Közös miniszterválság azonban igen is lehet belőle, mert a király mindig könnyebben szánja

rá magát arra, hogy Aehrenthalt és Schönaichot pótolja, minthogy a magyar politikai életet alapjaiban újra fölzavarja.

A közös miniszterek válsága.

— A miniszterelnök bécsi utja. —

Budapest, április 22.

Wekerle Sándor miniszterelnök elhalasztotta ma délutánra tervezett bécsi utazását és ezzel kapcsolatban elhalasztották Sztéryny József és Popovics Sándor államtitkároknak titkos tanácsosj esküjétélét is. A miniszterelnök bécsi utjának elhalasztását beavatott körökben azzal indokolják, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, a függetlenségi párt elnöke, holnap érkezik vissza szabadságáról és Wekerle, mielőtt megkezdí újból a bécsiekkel a tárgyalásokat, előbb vele akar tanácskozni. Ennek következtében a miniszterelnök csak a hét végén, pénteken vagy szombaton utazik Bécsbe, ahová különben gróf Zichy Aladár király személye körüli miniszter már tegnap megérkezett.

Politikai körökben ma élénken foglalkoztak azzal a Bécsből származó hírrel, hogy a májusi delegációs ülészek tervét elvetik, de ennek fejében a szeptemberre összehívandó delegációk a jövő évtől kezdődőleg meg fogják szavazni a tisztí fizetések fölemelését. Ezt a hírt a magyar politikai világban teljesen érthetetlennek találják, mert, amint májusban nem lehet megszavazni a tisztí fizetések fölemelését nemzeti engedmények nélkül, ugy nem lehet ezt megtenni szeptemberben sem. A megszavazásnak három hónappal való elhalasztását valóban csak a bécsiek nevezhetik vívmánynak. A függetlenségi párt ma is azon az állásponton van, hogy a gázsiemelésről szó sem lehet és hogy a magyar kormánynak ezt az állásfoglalást honorálnia kell.

Báró Aehrenthal közös külügyminiszter tegnap déiben Schönbrunnban külön kihallgatáson volt a királynál. Ez az audiencia is a delegációk összehívása, illetőleg a tisztí fizetések

fölemelése körül támadt válsággal volt összefüggésben.

A bécsi „Zeit“ mai estilapja a „Pol. Corr.“-ben közzétett félhivatalos czáfolattal szemben is fentartja husvéti számában közölt értesüléseit a katonai kérdésekről, sőt a következő részletekkel egészíti ki akkori közleményét:

Az előzetes tárgyalások során, amelyek a katonai kérdések dolgában a magyar miniszterelnökkel folytak, hangsúlyoztatott, hogy bizonyos mértékig lehet szó engedelményekről a magyar álláspont javára, azonban a vezényleti nyelvt tekintetében engedékenységre gondolni sem lehet. A czimer- és jelvénykérdés rendezése körül lehetséges egynemely engedmény. Utaltak arra, hogy e tekintetben már régebb ideje megindultak a hadügyminisztériumban a heraldikai tanulmányok, amelyek lehetővé teszik, hogy ez az ügy rövid idő alatt Magyarországra nézve megnyugtató megoldásra találjon. Szó volt akkor arról is, hogy a czimer- és a jelvénykérdés megoldása a császári jubileum alkalmából tétessék közzé, hogy ugy tűnjék föl, mint az uralkodói kegy engedékenysége. Ilyen értelemben folytak a tárgyalások a tisztí fizetések fölemelésének kérdéséről is s már akkor kifejezésre jutott az a vélemény, hogy gondosan kerülni kell mindent, ami a közvélemény előtt olyan hatást tehetne, mintha a czimer- és a jelvénykérdés megoldása a tisztí fizetések fölemelése ellenében jutalom akarna lenni. Szóval az a törekvés vonult végig az előzetes tárgyalásokon, hogy az igazi tényeket lehetőleg leplezni kell s ez a magyarázata a félhivatalos czáfolatnak is.

Ebből a közleményből az tűnik ki, hogy a bécsiek már hajlandók némi engedményre is. Megnyugtást azonban csak olyan engedmények idézhetnek elő, amelyek valóban nemzeti szempontból felelnek a hadsereget.

Budapest, április 22.

Az Alkotmánypárt értekezlete. Az alkotmánypárt kedden, ápr. 28-án este fél nyolcz órakor értekezletet tart. Az értekezlet után 8 órakor pártvascsora lesz a Hungária-szállóban.

szomorúságra emlékeztet engem. Egy nagy és sötét tragédiának szerencsés elkerülésére. Emlékeztető és figyelmeztető jele ez egy csaknem végzetessé vált hirtelen fellobbanásomnak.

Bizonny régi történet már és most inkább csak kegyelet és a fogadalom tüzei ki velem gondolámra azt a szegfűvirágot. Mert sajnos, most már nagyon is lecsillapodott az a vér, amely valamikor oly lángolóan lobogott bennem. Mely fékteleenné tette temperamentumomat, mely izzóvá tette lelkem minden gondolatát. Bizony nagyon is lehült már ez a vad, indulatos, forrongó, déli vér! Most már nem igen kell tartanom attól, hogy a szenvedély el tudna ragadni. Szinte fölösleges már az az intó virág!

Valamikor — hajh — egészen másképp volt! Mikor a szép Flangini Chiara beledobta lelkembe a szerelem csóváit. Akkor fiatal voltam és ugy éreztem, hogy magát a Vezuvot hordozom a lelkemben. Lángoltam és lobogtam.

Ketten versenyeztünk Chiara kezéért. Én meg Carlo Mocenigo, szintén egy régi, velenzcei család sarja. (Egyiküknek palotájában lakott valamikor lord Byron). Rettenetes versengés volt közöttünk Flangini Chiaraért. De nemes ellenfelek voltunk. A fiatal vér nem nyugodott ugyan. Össze is mértük egyszer a fegyvereinket. Én sebesültem meg. Talán ennek is köszönhetem, hogy Chiara felém hajolt. Megtudta, hogy miatta sebesültem meg és fölkeresett betegsémben. És megszeretett és az enyém lett.

Nagyon boldogan éltünk együtt és nem zavarta semmiféle házasságunk békéjét. Egy kis leányunk született és ennek gyönyörű szemében adtak egymásnak légyottot a mi lelkeink. Ott újra és újra fölaltatuk egymást.

Történt azonban egy ízben, hogy eltávozva hazulról, palotánk környékén Carlo Mocenigóval

találkoztam, akinek kezében egy csomó szegfűt vettem észre.

Mindig kellemetlen érzés fogott el, ha régi ellenfelemmel találkoztam, habár sohasem volt okom feleségemnek irántam való érzéseiben kételkedni. De Macenigo látása mindig felizzgatott. Most is. Különösen, hogy palotám körül láttam ólálkodni, kezében virágokkal.

Nem is volt sokáig maradásom. Mihelyt csak tehettem, siettem haza. A feleségemhez. Fölrohantam a lépcsőkön, azokon a gyönyörű Boito-lépcsőkön. Ugy kergetett valami, hogy minél előbb lássam az én Chiarámat.

A szokott gyöngédséggel fogadott. Megcsókolt. Észrevette idegességemet. Megkérdezte, mi felt, hogy ugy libegek? Miért siettem olyan nagyon?

Bennem ezek a gyöngéd szavak, — melyeket pedig megszokhattam — csak fokozták a sanda gyanút.

Körülnéztem a szobában és egy kis asztalkán, egy muranói üvegkehelyben egy csomó szegfű-virágot pillantottam meg.

Ah, akkor még fiatal voltam. És a szenvedélyek Vezuva egyszerre kitört. Elöntött a tűz, a láva, a szenvedély.

Szinte rekedt hangon kiáltottam rá a feleségemre:

— Kitől kaptad ezeket a virágokat?

A feleségem, aki mindenkor oly szelid és nyájas hozzám, talán hangom durva színétől ijedt meg és nekem ugy tetszett, mintha elpirult volna.

Ujra ráírvalltam.

Chiara most ingerkedni akart velem, amit pedig ezelőtt sohasem tett. Enyelgő kaczeréssággal mondá:

— Az titok!

De én már éreztem a lelkemben égő poklot. Megragadtam a vállát,

— Tudni akarom!

Chiara aléltan hanyatlott egy közeli pam-lagra.

Nem ismertem kiméletet. Odarohantam hozzá és rázni kezdtem bestiális vadsággal.

— A nevét akarom tudni, nyomorult, a nevét. Ha meg nem mondd, markolatig döföm törömet hűtlen szivedbe.

A szegény asszony nem tudott szóhoz jutni. Egyik ájulásból a másikba esett.

És én mint egy örült sakál ordítottam egyre:

— Kitől kaptad a virágot? Tudni akarom, kitől kaptad?

És el voltam készülvé Othello rémtettére, mikor rohanvást jött be kis Formosánk, aki akkor már hat éves volt és már messziről kiabálta:

— Apa, apa, ugy-e milyen szép szegfűket hoztam ma anyának a születésnapjára. Hát te mit hoztál neki?

Egyszerre világos lett előttem minden.

Föllépésem durvasága, nőm martiromsága, a nagy veszedelem, melyben mind a ketten forogtunk, mert hiszen csak egy pár percig még és esztelen dühöm végzetes tette kényszerít.

Föleskóltam az én angyali Chiarámat. Ölegettem, becézgettem, sirva és zokogva es-dekeltem bocsánatáért.

Ő pedig egyre mosolygott az ő jószágos, angyali, megbocsájtó mosolyával.

Akkor megfogadtam, hogy soha, soha semmi körülmények között ezt az angyalt többé esztelen gyanúsítással meg nem bántom és javulásom, bizalmam, hitem és szeretetem szimbolusmául választottam a szegfűt, mely virág azóta mindig ott van a gondolánkban és emlékeztet engem is, drága Chiarámat is azokra a rettenetes perczekre és arra a szent és őszinte megbocsájtásra, mely örökre mint szines szivárvány, kapcsolta össze a lelkünket

Politikai hangulatok.

I. Utazások.

A miniszterek, akik ünnep idején is csak munka mellett pihentek, a húsvét elmúltával a dupla dolgokhoz fognak. Mert a miniszter nemcsak dolgozik, de egyúttal politikát csinál, minálunk pedig az ő politika-csinálásuk is kettős feladat, nemcsak a belső helyzettel kell számolniuk, hanem ugyanily mértékben a bécsi udvarral és Ausztriával. Most jönnek haza a miniszterek: Wekerle Dánosról, Kossuth Ferencz Boszniából s alig hogy megérkeznek, utaznak Bécsbe, ahová előrement gróf Zichy Aladár kihallgatásra a királyhoz, meg tudni tőle, hogy mikor óhajtja látni az ő főminisztereit. Ez a különleges magyarországi kormányzás s minálunk aki miniszter akar lenni, annak nemcsak a reszortjába tartozó állami ügyeket s azok intézését kell megtanulnia, hanem gyakorolnia kell magát a vasutazásban is, hogy a robogó vonaton aludni tudjon éjszaka, aktákat intézni nappal és amikor Bécsbe megérkezik, ne látszódjék rajta az ut fáradalma, ha nyomban audienciára kell mennie a királyhoz, avagy ha visszajövet Budapesten száll ki és a minisztériumba vagy a parlamentbe kell sietnie, ne legyen törődött, ideges, hanem nyugodtabban mint a miképpen egy nyárspolgár kereskedő a könyveit vezeti, végezze az ő mindennapi teendőit. Európában sehol sem rendelkeznek miniszterek olyan elegáns kényelemmel berendezett külön vasúti kupékkal mint minálunk, sőt általában másutt a miniszteri külön-kocsi ismeretlen fogalom. De viszont másutt, amikor miniszterek utaznak, hát az leginkább kirándulást jelent, míg a mi minisztereink vasúti kupéi közölgő hajlék gyanánt szerepelnek utközben s egyúttal hivatali szobák és az audienciás frakk felöltésére szükséges öltözök. A magyar nemzet őseredete nomád fajta, vérében volt a vándorlás, kóborlás. Hát ha kapcsolatot keresünk a változó korszakok között, megtaláljuk a jelen és múlt hasonlatosságát, hogy a nemzet vezetői most is utazással töltik idejük egy részét.

Nem árt egy kissé gondolkozni ezeknek az utazásoknak az értelmén. A mi minisztereinknek mindenekfelett azért kell Bécsbe utazniuk, mert a király nem lakik Budapesten és ennél fogva, ha az uralkodó részére jelenteni valójuk van, vagy pedig a király akar egyes kérdésekben felvilágosítást szerezni vagy tanácsot kérni, akkor ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez. A paritás igazi értelme az lenne, hogy a király az esztendő egyik felét Budapesten töltse és eképpen ebben a félsztendőben nem kellene a mi minisztereinknek vasutazniuk, ellenben egy félévig a közös miniszterek és osztrák miniszterek utazgatnának úgy Budapestre, mint most egész éven át a magyar miniszterek Bécsbe. De hát mert ilyen paritás nincs, a bécsi miniszterek mindig helyben kapták az uralkodót, míg a magyaroknak elsőb a vasutak füstjét kell szagolniuk és a miniszteri kupé gyönyöreit élvezniük.

Van azonban a vasutazásban is egy a jelenlegi viszonyok mellett indokolatlan és helytelen gyakorlat. Ez az, hogy a magyar miniszterek nemcsak akkor mennek Bécsbe, amikor a királylyal kell beszélniük, hanem akkor is, amikor a közös miniszterekkel és az osztrák miniszterekkel kell konerálniuk. Bizonyos udvariassági formákra hivatkoznak s ezekből erősödik az a felfogás, amelyet a külföldön igen hajos megdönteni, hogy Magyarország csak alárendelt tartománya Ausztriának, hisz Bécsben székel a császár, ott van az udvar, a diplomá-

cia, a közös miniszterek rezidenciái is ott vannak s a magyarországi csak fiók-minisztériumnak látszik, amikor a mi minisztereink a fontos dolgok miatt minduntalan Bécsbe kénytelenek járni.

Változtatni lehetne e szokáson érzékenkedés nélkül, egyszerűen méltányossági alapon. Hogyha a király miatt Bécsbe kell járniuk a minisztereknek s ezzel tűrni a látszatot, hogy Magyarország felett Ausztria rendelkezik és hogy Budapesten az uralkodónak helytartói vannak, hát viszont meg lehetne állapodni abban, hogy a közös miniszterek és az osztrák miniszterek miatt pedig többé egyetlen magyar miniszter sem megy Bécsbe. Amit azáltal nyernek, hogy az uralkodó ő közöttük van, abból fizessenek vissza valamit aképpen, hogy viszont a közös tanácskozásokra kivétel nélkül mindig a közös miniszterek és osztrák miniszterek legyenek kötelesek Budapestre jönni és ne a mieink Bécsbe menni.

Az osztrákok amúgy is eléggé gyakran visszaélnék a magyar udvariassággal és kihasználják furfangosan a hagyományos lovagiasságot, tehát meg kell szüntetni végre ama formalitásoknak hirdetett ténykedéseket, melyeket csak azért neveznek formalitásoknak, hogy annál inkább szerezzenek velük a maguk részére lényeges előnyöket.

* * *

II. A lánglelkű tudós.

Ismét megszólalt a „világhírű” tudósunk, a nagydobu kolozsvári Apáthy István egyetemi tanár.

A Magyar Védőegylet kolozsvári fiókjának ülésén beszélt. És pedig — politizált. Olyan egyesületnek a gyűlésén, a melyiken minden pártérdektől és minden politikai ellentétől eltekintve, kellene teljes egyetértést létesíteni gazdasági megerősödésünk és függetlenségünk érdekeinek előmozdítására, ott a világhírű tudós égő fátylával jár, de nem azért, hogy a lelkeket a békés munkálkodás hajlandóságára biztassa, ennek utját világítsa meg, hanem égő fátylával jár, hogy felgyútsa a megértés és megbékülés házát és hogy a magyarságot, melynek legnagyobb szüksége az összetartásra lenne, pártokra tépie és egymásra uszítsa.

Tehát Apáthy István rátámadt a koalícióra. Ama koalíció ellen intézett lángoló filippikát, melyért éppen hevülő buzgalommal lelkesegett a nemzeti küzdelem idejében, mint ahogy most a béke természet tüzesórával meg akarja semmisíteni. Azt hirdeti, hogy kiábrándult és hogy reményei nem teljesedtek.

Reményei? Ugy látszik, hogy a világhírű tudós annak idején is csak azért irt és szónokolt ama bizonyos lánglélekkel, hogy beszéljenek róla. És körülbelül most is azért agitál, hogy nevét emlegessék és cselekedetét lármásan hirdessék. Most a komoly munkálkodás ideje van s akik a koalícióban a küzdelem után e munkára vállalkoztak, el kell hogy raktározzák más időkre a gyönyörű szavakat. Aki tehát lármát keres, az másutt keresi. Apáthy István is arra az oldalra ment, ahol a zajos dicséreteket olesón, ingyen adják mindenkinek, aki keresi. Ára csak annyi, hogy a lelkiismeretükkel kell számolniuk, mert egyébként teljesen felelősség nélkül agitálhatnak, szónokolhatnak és cselekedhetnek.

Apáthy István azonban a nemzeti küzdelemben szerzett érdemeire is hivatkozik. Azt mondja, hogy annak idején a küzdelemben való részvétel majdnem kenyerebe és szabadságába került. Majdnem. Mert mielőtt e csapás érte, a koalíció megegyezett az uralkodóval.

Tudnia kellene Apáthy ő tudosságának,

hogy miért egyezett meg a koalíció. Mert másképpen az ország részére nem lehetett az alkotmányosság visszaállítását és a hasznos munka alapfeltételeit megszerezni. De úgy véli Apáthy, hogyha továbbküzdöttek volna, más eredményt szerezhettek volna.

Lehet, hogy igaza van. Meg lehetett volna szerezni más eredménynek azt, hogy Apáthy is meggyőződik vala az ellentétek kiegyenlítésének a szükségéről és aztán ő sem lett volna cőgedetlen a bekövetkező új helyzettel.

Ha tehát ezen a téren a koalíció valamit hibázott, ez az, hogy az Apáthy István kedvéért nem várakoztatta meg az országot és inkább elviselte, hogy Apáthy érezze a csalódást, mintsem az ország károsodjék.

Budapest, április 22.

A horvát bán afférja. Egy hét óta vajudik már báró Rauch Pál horvát bánnak és dr. Medákovics Bogdán, a horvát országgyűlés volt elnökének lovagias ügye, s most — úgy látszik — teljesen holt pontra jutott. Dr. Medákovics Bogdán segédei köztudomás szerint, fölvetették a kérdést, párbajképes-e a bán, aki a koalíció manifesztumában foglalt sértésekre nem reagált. Minthogy a segédek ezt maguk között nem tudták elintézni, elhatározták, hogy az ügyet becsületbíró elé viszik. A bán a becsületbíró tagjaivá a maga részéről gróf Erdődy Tamást és gróf Jankovich Aladárt nevezte meg. Medákovics segédei azonban mind e mai napig nem közölték becsületbíráik nevét. Ez a huzavona tisztán a horvát-szerb koalíció szerencsétlen taktikázása, mert Medákovicsnak nem állhat érdekében az, hogy az ügy elposványosítása által abba a gyanuba keveredjék, mintha a lovagias elégtételadás alól kibújni szándékoznak.

Az adóreform átdolgozása. A képviselőház az az évi költségvetés megállapítása után az adóreformot tárgyalja. A hárszabály revíziója miatt a kormány tudvalevően valamennyi javaslatát, tehát az adóreformot is visszavonta. Azóta Wekerle Sándor miniszterelnök a pénzügyi hozzáértők és a közönség körében fömerült panaszok ügyeimbem vételével, újra átdolgozta javaslatait: a husvét szünet alatt is ezzel foglalkozott. Az adójavaslatokat a miniszterelnök a képviselőház egyik legközelebbi ülésében terjeszti a Ház elé.

A nemzetiségiekről. A nemzetiségiek, néhányuk kivételével, ez idő szerint vidéken időznek, e hó 28-ikára azonban valamennyien Budapestre jönnek, hogy részt vegyenek az értekezleten, melyben egy a képviselőház megalakulásával szemben követendő eljárást, valamint a jövőre nézve a parlamenti tárgyalásokkal szemben elfoglalandó magatartást fogják megállapítani.

Az olasz flottademonstráció. Az olasz flottademonstrációról, melyet nyomon követett a porta engedékenysége, még a következőket jelentik: A Stefani-ügynökség táviratát a posták ügyében keletkezett konfliktus tárgyában az olasz nagykövetség in claris kapta meg. Ezáltal a hír azonnal elterjedt a Jildizben és a portán is kétségkívül élénk benyomást tett és hozzájárult Törökország engedékenységéhez. Konstantinápolyi diplomáciai körök majdnem egyhangúsan azon a nézeten vannak, hogy a porta maga okozta diplomáciai vereségét, amelyet még emelnek azok a körülmények, hogy a porta jegyzékében határozottan kijelentette, hogy e postahivatalok létesítését meg fogja akadályozni, valamint, hogy mértékadó funkcionáriusok a portánál szóbelileg még erősebb ill szellemű nyilatkozatokat tettek. A diplomaták meg vannak továbbá győződve arról, hogy a porta kikényszerített engedékenysége, amely Olaszország eljárásának utánczására serkent, nagyon árt a porta tekintélyének.

Római jelentések szerint alaptalan az a hír, hogy Tittoni külügyminiszter személyesen tudatta Bülow herczeggel a tervezett flottademonstrációt Törökország ellen. Sem Viktor Emánuel király nem közölte az olasz kormány elnökét szándékát Vilmos császárral Velenczében, sem Tittoni külügyminiszter, mikor Bülow herczeggel találkozott. A német biro-

dalmi kormányt éppen úgy értesítették hivatalos uton és éppen akkor, amikor a többi hatalmakat és amikor a flottademonstráció elhatározott dolog volt.

KÜLFÖLD.

Campbell-Bannermann megha.

Budapest, április 22.

Campbell-Bannermann, volt angol miniszterelnök ma reggel kilenc óra tizenöt perczkor, harminczhat órai eszméletlenség után szívelgyengülésben hetvenkét esztendő korában meghalt. A kiváló államférfi halála nem jött váratlanul, már hónapok óta készültek rá, különösen azóta, hogy kiszivárgott lemondásának híre.

Sir Henry Campbell-Bannermann skót eredetű, amit érdekessé tesz az a körülmény, hogy Anglia két legutóbbi miniszterelnöke szintén Skóciából származik. Az első a messze elágazó Balfour-családdhoz tartozik, a második Roseberry lord, a legelső skót arisztokrácia tagja. Polgári származása a harmadik, sir Henry Campbell-Bannermann, de úgy apai, mint anyai ágon telivér skót. Apja Glasgowban egyszerű kereskedő volt, ki azonban szorgalmával nagy vagyona tett szert, később a város polgármestere is lett.

Érdekes, hogy míg Campbell-Bannermann a liberális politika hívének vallotta magát, fivéréi a legelső konzervatívizmus felé hajlottak, sőt idősebbik fivére, Campbell Sándor, még ma is mint konzervatív képviselő ül az alsóházban és egyik legmakacsabb ellenfele volt fivérének, a miniszterelnöknek.

Campbell-Bannermannt már harminczkét éves korában beválasztották az alsóházba s három évvel később, 1871-ben, Gladstone a hadügyek pénzügyi államtitkárává nevezte ki. Egy évvel később meghalt Manchesterben anyjának fivére, Bannermann, ki egész vagyonát kedvenc unokaöccsére hagyományozta azzal a kikötéssel, hogy a Campbell név mellett felveszi a Bannermann nevet is. Így lett az elhunyt miniszterelnök Campbell-Bannermann, ami azonban neki évi hatszáz ezer korona jövedelmet biztosított.

A Campbell-Bannermann név azonban angol ízlés szerint nagyon hosszú. Mikor Írország minisztere lett, valaki azt a megjegyzést tette, hogy ez a név olyan, mint egy hosszú létra, melyre nagyon nehéz felkapaszkodni. Ekkor nevet megrövidítették C. B.-re és így lett népszerű. 1886-ban Campbell-Bannermann hadügyminiszter lett, mely állását megtartotta mindkét liberális minisztériumban, a Gladstone és Roseberry kabinetekben.

Campbell-Bannermann neve nyolcz esztendő előtt tünt fel először, amikor a törökországi örmény-mészárlások idején fontos érdekek követelték, hogy Anglia beleavatkozzék a világraszóló vérengzés dolgába. Ekkor Salisbury lord konzervatív kabinetje volt kormányon s a radikálisok, hogy megnehezítsék a helyzetét, ellenzékeskedtek Salisbury terveivel szemben. Campbell-Bannermann, ki szintén a radikálisok közé tartozott, kárhöztafta pártja állásfoglalását és rövid beszédben kifejtette az alsóházban, hogy a külfölddel szemben minden angolnak a kormány mellett kell állnia, itt nem szabad pártokra oszlania. Ez a beszéd nagy hatást tett a képviselőházra és a közvéleményre s mikor a párt emiatt meghasonlott és felbomlott, Campbell-Bannermann vállalkozott az egyesítésére. Az egyesített párt nehezen szokott össze. Nehezen állta meg helyét a bur háboru idején is, de a vezér nem csüggedett s fáradhatatlan buzgólkodásával sikerült is megszilárdítania és megerősítenie a pártot, de ő maga összeroppant a nagy munkában.

Az 1905-ik év végén megbukott Balfour lord miniszterelnök s utódja Campbell-Bannermann lett. A törődött öreg ember nem szívesen vállalta a nehéz munkával járó méltóságot, de a pártjának érdeke követelte s ő kénytelen volt feláldozni magát. A Licensing Bill, a szesz italok kimeréséről szóló engedelem megadásának megszorítása volt az egyetlen nagyobb emóciózt keltő műve a kormányának s ez annyi ellenséget szerzett neki, hogy régi szivbaja kiújult a sok izgalomtól. Ez volt az utolsó állomása a betegségének.

Még a Licensing Bill előtt s a feleség halála után is érte valami, ami nagyon megtámadta az egészségét: az a sok szertartás, amelyet tavaly novemberben a német császári pár londoni és windsori látogatásán végig kellett szenvednie. A sok kocsisz, gyors átöltözés, fogadás, kihallgatás, evés-ivás és beszéd s a sok álldogálás teljesen kimerítette s míg a felséges vendégek el nem utaztak, a beteges öreg urnak nem volt egy nyugodt percze sem.

Mikor lemondott s az újságok elbucszatták, elmondták, milyen különös módon futotta meg politikai pályáját. Bár fiatalon jutott be a parlamentbe s többször volt államtitkár és miniszter is, mégis akkortól számított politikai tevékenysége, amikor hatvannégy esztendő korában újra kilép és a kormány mellett való állásfoglalásra inti a pártját. Dicsérték tisztá, meggyőződésből fakadó liberalizmusát, amelynek nem volt más hja, csak a szociális reformok iránt való érzéketlenség. Komoly fogyatkozás, de nemcsak azok sylették meg, akiknek sorsát igazgatta, hanem ő maga is. A szociális érzék, mondják méltatói, több hatalmat adott volna az életének, termékenyebbé tette volna a munkásságát és határozottabbá az egyéniségét. Hosszu időre emlékezetessé tudta volna tenni a nevet, ha politikája és kormányzása nem csupán végrehajtó közigazgatási intézkedés lett volna, hanem a nép széles rétegeit, az ország egyetemes érdekeit számbavevő nemzeti politika.

Roosevelt és a szenátus. Roosevelt elnök még egyszer meg fogja kísérlni, hogy a szenátust még két csatahajó építésének megszavazására rábírja. Az elnök a szenátus viselkedését hazafiatlannak mondja és kiilenti, hogy nagyon alapos okai vannak követelésének fenntartására.

A békekonferencia állandó irodája. A nemzetközi békekonferencia külön bizottsága hét szóval három ellenében elhatározta, hogy azt az angol-amerikai javaslatot, amely szerint a békekonferencia állandó irodát állítson fel és lapot adjon ki, amelyhez Amerika 300.000 frankkal járul hozzá, elfogadja. A legközelebbi konferencia szeptemberben lesz. Az állandó iroda székhelye, melynek megválasztását a konferenciának engedik át, valószínűleg Hágában lesz.

Orosz hadügyi reform. A Vossische Zeitungnak jelenti pétervári tudósítója: Carskoje-Seloban a császár elnökele alatt tartott konferencia azzal végződött, hogy elejtették azt a tervet, amely szerint egy generálissimus fennhatósága alá kívánták rendelni a hadsereget és a haditengerészetet.

Nikolajevits Miklós nagyherceg lemondott a pétervári katonai kerület főparancsnoki állásáról.

Török-perza határvillongás. Tergevarban most megváltoztatják a török csapatok hadállását. Három fontos helyen tizenkét örkülönitményt, valamint örszemeket állítanak fel, hogy lehetetlenné tegyenek minden érintkezést Urmia és a jatar vitás területei között. A török csapatok előnyomulóban vannak és elfoglalták Kapisagab falut. A város környékén kurdok tizenöt helyen elpusztították a táviróvezetékkeket és nagyszámu távirópóznát kidöntöttek.

Az orosz csapatok megszállták azt a perza területet, amelyet eddig a törökök tartották okkupálva. Pétervári illetékes helyen a legnagyobb határozottsággal tagadják, mintha Oroszországnak agresszív szándéka volna Törökország ellen. Kizárt dolog, hogy Oroszország és Törökország között konfliktus támadjon, de az orosz kormány elérkezettnek látja az időt arra, hogy Perzsiában megvesse lábát.

Az orosz zsidókérdés rendezése. Stolypin miniszterelnök kiilentette Nissolovits képviselőnek, aki a dumában törvényjavaslatot akar benyújtani a zsidók jogkorlátozásainak megszüntetése czéljából, hogy a kormány minden töle telhető intézkedést megtett husvétra a zsidóellenes üldözések megakadályozása czéljából. A minisztertanács még 1906-ban elhatározta, hogy meg fogja szüntetni a zsidók jogainak korlátozásáról szóló törvényeket és rendeleteket, azonban a kormány korainak tartja, hogy már a mostani ülésszakban benyujtsa az idevágó törvényjavaslatot. A következő ülésszak valószínűleg alkalmasabb lesz. Ha a дума külön bizottságot kívánna választani a zsidókérdés rendezésére, a kormány kész a szegény zsidónép szociális helyzetén javítani nemcsak azokon a helyeken, ahol jog szerint

letelepedhetnek a zsidók, hanem ott is, ahonnan ki vannak tiltva.

Japán flotta kinal vizeken. A „Newyork Herald”nak jelentik Sanghajból, hogy öt japán csatahajó és több torpedóromboló parancsot kapott, hogy a dél-kínai vizekre menjen. A látogatás barátságosnak látszik ugyan, de valósággal az a czélja, hogy a japán áruk bojkottjának megszüntetését kieszközölje.

Afgánok támadása. Shabkadar közelében egy szakasz afgán megtámadott egy angol hadcsapatot, amely két halottat és két sebesültet veszített. Villcocks tábornok parancsnoksága alatt Shabkadarban büntető expedíció gyülekezik. Az ellenséget 10.000 emberből állónak tartják. Az indulásra a parancsot minden órában várják.

EGYHÁZAK.

Reformátusok egyetemes konventje.

Budapest, április 22.

Ma délelőtt kezdődött a református egyetemes konventnek három napra tervezett gyűlése, a Lónyay-utcai ref. gimnázium szertermében. A konventen báró Bánffy Dezső főgondnok és Antal Gábor dunántúli püspök elnökök s a püspökök közül Baksai Sándor és Kenessey Béla, a főgondnokok közül gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, a gondnokok közül többek között György Endre és Vécsey Tamás voltak jelen.

Antal Gábor imája után Bánffy elnök megnyitotta a konventet s sajnálatlalt jelentette, hogy Kiss Áron és Kun Bertalan püspököket betegséjük gátolja a konventen való megjelenésben. Bejelentette továbbá néhány világi tag elmaradását is. Majd meghatott hangon jelentette az elnök, hogy az egyháznak buzgó és hűséges munkása, dr. Bartók György erdélyi ref. püspök meghalt; javasolja, hogy a konvent adion fájdalomnak mai jegyzőkönyvében kifejezést s emléket örökítse meg. Antal püspök kiegészítő indítványára a konvent elfogadta az elnök javaslatát s a családnak is kifejezi részvétét.

Ezután az elnök jelentést tett Kenessey Béla teol. akad. igazgatónak erdélyi református püspökké történt megválasztásáról. A konvent örömmel fogadta a bejelentést s lelkesen megjelenezte az új püspököt.

Ezután Radácsi György jelentette a konvent tagok helyettesítését tárgyaló feliratokat.

Néhai Bartók György halálával megüresedett rendes fegyelmi bírósági tagságra Kenessey Béla püspök, a rendkívüli fegyelmi bírósági tagságra Lénnárt József, az egyetemes tanügyi bizottságba dr. Kálmán János s végre a belmisszió, protestáns közös bizottsági helyre ugyancsak Kenessey Béla püspök választott meg.

Az egyetemes konvent elnöksége javaslatot tett arra nézve, hogy a magyar állam területén kívül élő magyar református hívők ügyeinek elintézésére egy külmiszió bizottság alakíttassék. A misszió szabályai már elkészültek s a mai konvent ezen szabályok átvizsgálására kiküldötte báró Bánffy Dezső elnökele alatt gróf Tisza István, gróf Degenfeld József, Dókus Ernő és dr. Nagy Dezső konventi tagokat. Előadó dr. Baksai Lajos konventi előadó lesz.

Utána felolvasásra került a kultuszminiszternek két leirata, amelyben a közalap gyarapítását szolgáló 200.000 korona államsegély kiutalását bejelentli, másrészt jelenti a két milliányi államsegélynek most kiadható 698.000 korona kiutalását. A konvent tudomásul vette a leiratokat.

Nagy Károly előadó beterieszti a liturgia-ügyi bizottság jelentését az ágendás-könyvre kiírt pályázat eredményéről, melyeket a konvent tudomásul vett.

Az országos közalap-végrehajtó bizottságnak a közalap mult évi állapotáról szóló hosszabb évi jelentését Kenessey Béla terjesztette elő. A konvent tudomásul vette a jelentést s a tisztétől távozó előadónak köszönetet szavazott eddigi buzgó munkásságáért.

Végül dr. Baksai Lajos előadó ismertette a lelkeszi nyugdíj- és özvegy-, árva-, gyámintézet végrehajtó bizottságának jelentéseit.

A tárgyalásokat holnap folytatják.

(A budapesti református egyház új szervezete.) Budapest református lakossága, kivéve a német református leányegyházhoz csatlakozókat és Óbudán lakókat, tudvalevőleg egy egyházat alkot. Ezt az anyaegyházat az egyházi törvény rendelkezése alapján parochiális körökre kell osztani, amire vonatkozólag dr. Szabó Aladár lelkész, az elnökség hozzájárulásával részletes szabályzatot dolgozott ki, amelyet

az egyháztanács legutóbbi ülésén egy bizottságnak adott ki, hogy megbírálja és a tárgyalásra előkészítse. Ez a tervezet, mint már ismertette volt, hat parokhiális körre osztja a fővárost. Ez a hat kör: 1. a Kálvin-téri, 2. a Józsefvárosi, 3. az Erzsébetvárosi, 4. a budai, 5. a kőbányai és 6. a zuglói. Ezzel a tervezettel a minapi ülésen foglalkozott a kőbányai helyi bizottság és mellette foglalt állást. A javaslat az eddig beérkezett memorandumokban és értekezleteken kifejezett óhajokra való tekintettel, nem sokára a presbiterium elé kerül.

— (Az aradi román egyházmegye zsinata.) Pap János aradi román püspök az aradi román egyházmegye zsinatát május 30-ára hívta egybe. A zsinaton be fogják jelenteni, hogy az egyházmegyei iskolák 60%-ában a tanítók fizetéseit kiegészítik az új népoktatási törvényben megszabott minimumra és csak 40% veszi igénybe az államszegélyt, amelyre a kormány felügyeleti joga jár.

— (A kongrua.) A budavári primási palotában holnap, csütörtökön püspöki értekezlet lesz, melynek tárgyát a kongrua rendezésének kérdése képezi. Az annak idején kiküldött és négy püspökből álló albizottság ugyanis a holnapi értekezleten terjeszti elő jelentését, mely véglegesen megállapítja azokat az összegeket, amelyek a kongrua rendezésénél az egyes püspököket terhelni fogják. A püspöki értekezlet előreláthatólag hozzá fog járulni a felosztási tervezethez, amire azután semmi se fogja utját állani a kongrua rendezésre vonatkozó törvényjavaslat előterjesztésének. Mint értesülünk ez a javaslat a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kongrua-osztályában már teljesen készen van és a kormánynak eltökélt szándéka, hogy ez a javaslat még a nyári szünet előtt letárgyalassék. Az illető lelkészek a fizetéskiegészítést 1908. január 1-étől számítva fogják megkapni. A törvényjavaslat szerint a katolikus kongrua rendezésére a vallási alapok, az államszegély és a püspökök és szerzetesrendek által felajánlott évi 700.000 korona fog szolgálni.

— (A budapesti református egyház lapja.) A budapesti református egyházközség Szóts Farkas felelős szerkesztésében lapot indított, amely a hitteket tájékoztatni óhajtja mindazon mozzanatokról és tényekről, mozgalmakról és törekvésekről, amelyek a budapesti egyházban és ennek különböző intézményeiben időnként felmerülnek. Az első szám most jelent meg és azután minden hónap közepében, július és augusztus kivételével, lát napvilágot.

— (A szerb egyházi javak kezelése és a kormány.) A zárdajavak kezelésére vonatkozólag az egyházi kongresszus új szabályzatokat állapított meg, melyeket a magyar kormány, mint tudva van, meg is erősített. Az új statutumok azonban a szerbég körében vegyes érzelmeket keltenek. A kormány ugyanis a kongresszus által hozott határozatokat némely pontokban kiegészítette és különösen kikötötte, hogy az összes bérleti szerződések és számadások jóváhagyás végett a minisztériumnak felterjesztendők. Ezen intézkedéssel a kormány fenntartotta magának azt, hogy ő legyen az utolsó fórum, ami a kormánynak igen tág körű befolyást enged a szerb egyház autonómiájának ügyeire. A kormányfelügyeletnek ily messzemenő engedélyezését a szerbek egy része határozottan ellenzi és már most is valószínű, hogy e kérdés a jövő kongresszuson élénk vitákra fog okot szolgáltatni. Egy albizottság már most is foglalkozik a kérdés elvi és gazdasági következményeivel, hogy annak idején a miniszterelnöknek e tárgyban orvoslást kereshessenek.

TÁVIRATOK.

A macedón csendőrség idegen tisztjei.

Konstantinápoly, április 21. Valamennyi nagykövetség, a német kivételével, kollektív jegyzéket nyújtott át a portának, amely tervezetet tartalmaz a macedóniai csendőrség idegen tisztjei szerződésének megújítása tárgyában. A jegyzék kéri az új szerződések mielőbbi megkötését. Új pontok a szerződésben, hogy a tiszték szolgálatuk alatt személyükre nézve vámmenteséget élveznek és hogy betegség és halálesetekben a kártérítési összeg nem az illető fogosított hozzátartozóinak, hanem kormányaiknak adatik ki. A jegyzék kéri továbbá, hogy a szolgálat érdekében azokat a tiszteket, akik hazájukban hadnagyi rangban vannak, török helyettes-örnagyi rangra emeljék.

Orosz-japán feszültség.

Pétervár, április 22. (Saját tudósítónktól.) Oroszország és Japán között az utóbbi időben a viszony lényegesen rosszabbodott. Bizonyosság erre, hogy a hajászati jog körül a pétervári és a tokiói kormányok között megindult tárgyalások felbeszakadtak, de más kérdésekben is kifejezésre jut a feszültség.

Megegyezés a macedón kérdésben.

Pétervár, április 22. (Saját tudósítónktól.) A macedóniai reform-program főbb pontjaiban megegyezés jött létre Oroszország és Anglia között. A függőben lévő kérdésekről élénk táviratváltás folyik a két kormány között, de az eltérések elsimítása aligha fog egykönnyen sikerülni.

Közgazdasági táviratok.

		ápr. 21.	ápr. 22.
Newyork.	Buza		
	locobuza	103 ³ / ₈	104 ¹ / ₂
	májusra	103 ³ / ₈	103 ¹ / ₂
	júliusra	95 ⁷ / ₈	95 ⁷ / ₈
Tengeri	szeptemberre	—	—
	májusra	75	75 ¹ / ₄
	júliusra	72 ³ / ₄	71 ³ / ₄
Csikagó.	Buza		
	májusra	95 ¹ / ₄	96 ¹ / ₂
	júliusra	87 ¹ / ₄	87 ¹ / ₂
Tengeri	májusra	66 ⁷ / ₈	66 ³ / ₄

New-York, ápr. 22. Gyapot New-Yorkban helyben 10.10 (10.— tegnap), gyapot májusra 9.52 (9.74), gyapot júliusra 9.65 (9.68), gyapot New-Orleansban helyb. 10¹/₈ (10¹/₈), petroleum stand white New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, április 22. (Zárlat.) Zsir májusra 7.92 (tegnap 7.92), zsír júliusra 8.12 (tegnap 8.12), szalonna short clear 7.37 (tegnap 7.37), sertéshus júliusra 13.10 (tegnap 12.77).

A dánosi rablógyilkosság.

— Czigányok az esküdtszék előtt. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 22.

Pestvármegye aranyos diszű fehérterme ma megtellett különös néppel. Mintha a régi idők uriszéke ilne együtt, úgy füstött a bíróság a cigányvádottakkal, csendbízott tanukkal, mándlis parasztnéppel, amelyik szintén azért jött, hogy tanúságot tegyen ő ellenébe, a cigány ellen. Sárga ptykés hajduk sarkantyupengve jártak ki-be és még tökéletesebbé tették a családok képet.

Mert családok voltak a kép. A nevető napsugár a legmodernebb esküdtszék tárgyalását vonta aranyba és patriarkális agarak helyett részvétlen városi nép nézte a csudát, amint a cigányvádottakat vallatták.

Csunya, legalább is komolytalan volt a mai tárgyalás. Senki sem érezte, hogy a fényes teremben bõrre megy a dolog, csak az a pár vádlott, akivel nem érzett együtt egy jelen volt sem. Nem szimpatizáltak a cigányokkal, de nem is gyűlölték őket, egyszerűen „vogelírei” objektumokként kezelték valamennyit, akinek az igazságos vagy igazságtalan elítéltetése mindenképpen jó, mert hiszen csak cigányokról van szó. Ez a gyilkos részvétlenség visszataszítóan hatott a gazdag diszítésű szalában, ahol szinte közmulatságra ugrált és hebegett egy pár ember, aki elég szerencsétlen viszonyok között született ahhoz, hogy egyetlen pártfogója se legyen ezen a földön.

A teremben történők egyenesen megdöbbenítették azt az embert, aki el tudja képzelni, mit jelent ez: életfogytiglani fegyház. Pedig ilyet is kaphatnak a cigányok és még ha bűnösök is, olyan nagy dolog ez, hogy ezt humorizálva elintézní nem lehet. Már pedig a teljes részvétlenségben, sőt a könnyen előállított ellenhangulatban, amelyet föl a legfontosabb jelenlevőig mindenki szít, megtörténhetik, hogy nem egészen megérdemelt módon jutnak olyan rettenetes büntetéshez, amelynek a súlyos voltát egyszerű ember, aki fegyházat sohasem látott, elgondolni sem tudja.

Végül: a törvény nem ismer cigányt vagy nem cigányt. Nincs külön paragrafus a nomád népre és másfajta népekre. Az ítélkezésben tehát nem lehet szempont az, hogy a vádlott cigány vagy másféle. Éppen azért szinte hihetetlenül könnyelmű és megdöbbenítő a törvényszéki elnöknek az a kijelentése, hogy minden czi-

gány vakon elítélhető. Az elnöki szék-ből felhangzó, az esküdteket ennyire befolyásoló kijelentések, amelyek a mai napon nem állottak egyedül, föltétlenül eljárás tárgyai volnának, ha a védői székekben nem ülnek nagyrészt fiatal és tapasztalatlan ügyvédek. A bíróság föladata az igazság keresése, tekintet nélkül arra, ki a vádlott és nem szabad azzal elhomályosítani az esküdtek amugy is homályos szemét, hogy az elnök hasonló kijelentéseket tesz.

Ez főlemlítendő, akár a vádlottak követék el a dánosi mézárilást, akár nem. Főlemlítendő a magunk, a társadalom érdekében, mert végre is, akár fegyházba, akár akasztófára juttatjuk a bűnösöket, nyugodt lelkiismerettel kell tudnunk, hogy ezt a büntetést az elítéltek megérdemelték vagy abban kell megnyugvást lelnünk, hogy véges emberi eszünk a legnagyobb erőfeszítéssel nem látott tovább, mint a meddig látott.

Ezek a mai nap határozott impressziói. Arra, hogy valóban bűnösök-e azok, akiket azoknak tartanak, ma nincs határozott érzésünk. A cigányok ravaszul felelnek, nyugodtan és látszólag sok önértettel. A nevük össze-vissza cseberberelése lehet taktika, de lehet, hogy csakugyan a csendőrök keresztelték őket mindenféle néven. Mi, akik lártuk a nyomozást, ezt a legkisebb hibának vagy erőszaknak tartjuk, amit a csendőrök elkövettek. Van ott más, sokkal jobban elevenbe vágó dolog.

A vádlottak mind tagadnak, amit persze senki sem fog készpénznek venni. De hogy az ellenük fölhalmozott bizonyítékok gyöngék, az kétségtelen. Minden más esetben talán alig szerepelnének bizonyítékokul, de az ilyen kóbor, és a társadalomnak tényleg ártó néppel szemben nincsen objektívitas. Ezekután lehet, hogy megérdemelt, förtelmes bűnért vándorol nehéz fogságba egy pár gyilkos gaz, de az is lehet, hogy ebben az esetben ártatlan embert csak azért fosztanak meg a szabadságától, mert komisz, nem is tőle eredő körülmények miatt kivette a társadalomnak és páriája a nagyképii, ahol kell egyenlőséget hirdető szervezetnek.

A tárgyalás megnyitása.

Péltiz órákor jelent meg a teremben a bíróság, amelynek elnöke Rónay Kamill kuriai bíró, szavazó bírái pedig K. Nagy Sándor és Sz. Kiss Gyula. A vádat dr. Gaál Endre pestvidéki királyi ügyész képviseli; a jegyzőkönyvet dr. Bieber Gyula írja. A védők asztalához tízennyolcz ügyvéd telepszik le: Sztehló Kornél, Dési Géza, Rácz Géza, Hets Béla, Baumfeld Lajos, Gleichmann Lajos, Witz Zoltán, Hevesi Vilmos, Elek Mór, Battlay Dezső, Énekes Endre, Hannibál József, Veigelsberg Viktor, Bacó Albert, Bakonyi Pál, Bangha Sándor, Blaner Mór és Elischer Vilmos. Mint szakértők jelen vannak dr. Andreánszky Jenő és dr. Szikszay Sándor törvényszéki orvosok és dr. Gábor Béla rendőrfogalmazó.

Rónay elnök néhány szóval megnyitja a tárgyalást. Az esküdtek pontos figyelmét kéri, mert a tárgyalás sok türelmet és kitartást kíván. A rengeteg bizonyító adatból csak éber figyelmezőssel tudják majd megalkotni ítéletüket, amelyért csupán saját lelkiismeretüknek fognak felelni. Ezután előszólítja Lakatos Rózát.

Ijedt kis cigányleány áll a bíróság-elé. Ez lett volna a koronatanu, de vádlottként szerepel. Akadozva mondja a nevét. Többet nem is kívánnak tőle, az elnök nyomban elvezeteti egy sarokba, hogy a többiek ne lássák.

Nyomban ezután megnyílik az ajtó és erős fedezettel bevezetik az egész karavánt. A közönség lábujjhegyre ágaskodik, hogy jobban lássa a bozontos férfiakat, a feketebőrű cigánynöket, akik közül ketőnek gyönyörű gyermek gügyög a karján.

Az elnök sorra megállapítja a vádlottak személyazonosságát.

Lakatos-Balog János Maklárán született. 43 éves, katolikus vallású. Nyáron „paraszti munkát végez”, abból él.

— S ha nincs dologidő?
— Akkor csak úgy járok.
— Volt már büntetve?
— Nem.
— De elítélték! Itt az írás róla.
— Az ám. Egy rendben hét esztendőre, egy rendben pedig három esztendőre ítélték.

Lakatos Lajos szamoszegi születésű, 27 éves, református kóbor cigány. Nem tud róla semmit, hogy valaha büntetve lett volna. Sorozáson nem volt.

Lakatos János tizenhét esztendő, vékony hangu surbankó legény.

— Mof lakol?
— Ott ahol.
Kolompár-Balogh Tuta következik ezután. Amikor elfogták, csinos, fekete cigánylegény volt, most kopasz és ijedten dadog. A fogság nagyon megviselte, lesóványodott csontig. Az elnök egymás után intézi hozzá a kérdéseket, amelyekre nyugodtan felel.

— Mi a foglalkozásod?
— Lókupez.
— Vettél már lovat?
— Vett az apám.
— Voltál már büntetve?
— Voltam. Két évvel ezelőtt Kecskeméten ítélték el.

— Ki is töltötte, amit rád mértek?
— Ki, becsülettel.

Lakatos János Kuna sem azt nem tudja, hány éves, sem azt, hol született. Tizenhét esztendőnek látszik.

Német Vrna jellegzetes cigány sápitózással beszél. Husz-huszonhét éves asszony.

— Hány éves vagy?
— Iskolába nem jártam, honnét tudnám? Lehetek vagy tizenöt esztendő.

— A vizsgálóbíró azt mondta, husz esztendő vagy.

— Azt a vizsgálóbíró ur sák úgy írta a magasiból.

— Gyereked van-e?
— Van, hála Isten, három.

Lakatos Julcsa Luterna daczosan válaszolgat.

— Hány éves vagy?
— Tizenegy.
— Hol lakol?
— Ahol a nyul.
— Urad van-e?

— Ái, hát hogy vóna, hiszen még gyerek vagyok.

Surányi Csorosziya tizenkét esztendőnek vallja magát.

— Hol születtél?
— Salókon, azs ig alatt.

— Milyen vallásu vagy?
— Ilyen ni. (Keresztet vet magára.)

Surányi Ignác ötvenhárom esztendő; az apja Surányi Jánosnak felesége van, de „nem tervinyes”.

— Katona volt-e?
— Nem. Hibás ember vagyok én, kérem alázattal.

— Volt-e büntetve?
— Egy rossz puskát vettem egyszer, azir kaptam hat hónapot.

Az iratokból kiderült, hogy nem vette, lopja a puskát.

Surányi Márton tizenkilenc esztendő.

— Voltál-e már büntetve — kérdi az elnök.

— Büntetve? — mondja nagy méltatlankodással a legény. — Hiszen én nyomoztam azt, aki megöltt.

— Mi a foglalkozásod?
— Hirt készítek.

Surányi Lidi hatvan esztendőnek mondja magát.

— Mikor kihallgatták, azt mondta, nyolcvan éves.

— Hát hiszen nem is tagadom, felül vagyok már a hatvan esztendő.

Kolompár Zsolt hallgatták ki ezután.

— Magát más néven Dolának hívják.

— Bizony nem hívják engem. Csak a csendérek neveztek el.

— Ura van-e?

— Van. Be van zárva.

— De már kiszabadult.

— Bánom is én, akárhol az ördögben jár.

— De levelet írt magának s Dolának szólította.

— Engem? Hiszen van annak három felesége is.

Itt előáll Kolompár-Balogh Tuta s hosszadalmasan előadja, hogy Dola egykor az ő anyja volt, mert felesége volt az apjának. Am Dola azután más-hoz pártolt s így neki most már nem édesanyja.

Dola ezután előadja, hogy negyvenhárom esztendő, több gyereke van.

— Miből él?

— Tyukot lopok, meg libákat. Hiába tagadná a lopást a cigány, ez az igazság. De gyilkolni nem gyilkoltam. A cigány lopásból él.

Kolompár Buer kis gyerekekkel a karján áll elő. Negyvenhárom esztendő.

— Mi a foglalkozása?

— Fél éve be vagyok zárva.

— Miből élt ezelőtt?

— Lopásból. Életemben még soha büntetve nem voltam. Télen át egy nagy házba voltam becsukva, egy magamra. Szeretném tudni, miért?

Surányi Julcsa szintén apró purdét tart a karján.

— Hány éves?

— A fejemmel vagyok egyidős.

— Hol született?

— Egerben a hid szélén.

— Mi a foglalkozása?

— Kártyavetés és lopás.

Lakatos Mari tiltakozik az ellen, mintha őt Kácsinak is neveznék.

— A csendérek kerestek meg: állat neve azs, nem azs enyim.

Az esküdtek kisorsolása.

A nacionálék felvétele után az elnök padokra ülteti az egész társaságot. Egy fogoly, egy fogházör, így helyezkednek el, a férfiak elől, a nők hátrább. Az elnök figyelmezteti az öröket, hogy ne engedjék meg, hogy a foglyok jeleket váltsanak, vagy cigányul beszéljessenek és nyomban jelentsék, ha észrevesznek valamit.

Majd az esküdtek kisorsolására került a sor. Rendes esküdtek lettek: Eliás Adolf, Birder Imre, Surányi Károly, Vattay Gusztáv, Nagy Lajos, Péterffy Tamás, Bánóczy Miklós, Illés Sándor, Groszmann Jenő, Erdélyi Mihály, Noszkai János és Várkonyi Bálint. Pótesküdtek: Belicay Tamás, Magyar-Kossa Sámuel és Mares Gyula.

Az esküdtszék megalakítása után dr. Battlay Dezső, Balog János védője kért szót s indítványozta, hogy a törvényszék a főtárgyalás egész tartamára hivatalos gyorsírókat alkalmazzon az államkincstár költségén.

Dr. Hevesi Illés védő csatlakozik dr. Battlay indítványához. Dr. Elek Mór védő szintén gyorsírók alkalmazását kívánja.

Elnök: Előre is kijelentem, hogy én nem tartom szükségesnek gyorsírók alkalmazását és különösen nem tartom szükségesnek azt, hogy ennek költségével az államkincstárt terheljük.

Dr. Baumfeld Lajos védő: Nekem is van egy kérésem, amit szintén a vádlottak kihallgatása előtt indítvány alakjában kívánok előterjeszteni. Megállapítani kérem, hogy a csendőrség hogyan végezte a nyomozást és hogyan hallgatta ki a vádlottakat. Annak idején a sajtó is hozta, bizonyítani is lehet, hogy a csendőrök ütötték-verték, kintózták a cigányokat, sós heringet adtak nekik a vallás előtt...

Elnök: Nem engedem, hogy folytassa a védő ur. Erre nincs semmi adat az iratok között.

Dr. Baumfeld: Fegyelmi iratok is vannak!

Elnök: Ismétlem, hogy az iratok között annak, amit a védő ur mond, nincs nyoma.

Kolompár Balog Tuta (felugrik a helyéről): De igenis, engem ütöttek a csendőrök! — kiáltja hangosan.

A cigányt leülteik és megkezdik a vádirat felolvasását, amely gyilkosság, rablás, erőszakos nemi közönség, gyújtogatás, lopás és orgazdaság büntetével vádolja a cigányokat. A vád tárgya személyek szerint így oszlik meg: Kolompár Balog Tutát, Lakatos János Balját és Lakatos Kunát négyrend-

beli gyilkosság, rablás és erőszakos nemi közönség büntetével vádolják. Lakatos Balog János (Sztójka Parnó), Lakatos Lajos (Sztójka Dalár), Balog Sándor, Német Vrana (Trokár Marcsa) és Lakatos Julcsa Luterna, Surányi Csorosziya (Lakatos Angyela) pedig négyrendbeli rablógyilkossággal és gyújtogatással.

Ezután beszéltették a tanukat, számszerint lehetnehatot. Nagyrészt paraszti nép tódul a szobába. Földművesek, gazdálkodók, csendőrök és asszonyok jönnek, hogy segítsenek a bíróságnak az igazság kiderítésében. Az elnök felolvassa neveiket s miután konstátálta, hogy mind megjelentek, mára elbocsátja valamennyit. A tanuk után hosszú libasorban a foglyokat is elvezetik, a dånosi rablógyilkossággal vádoltakat az előszobába, a többit vissza a fogházba. A teremben csak Lakatos Balog János, akivel megkezdődik az érdemleges tárgyalás.

Lakatos Balog János.

Lakatos Balog Jánost az elnök elé állítja a fogházör.

Magas, fekete körszakállas, villogó szemű fiatal ember, a bünpör első vádlottja. Egyenesen áll az elnök előtt s bátran felel ennek kérdéseire.

— Hát mondja csak Balog János, tudja, hogy mivel van vádolva?

— Hallottam róla, kérem alásan.

— Bünsnek érzi-e magát ezekben a dolgokban?

— Ezen a földön se jártam én akkor — kérem.

— Hogy kell ezt érteni? A másvilágon, vagy a felhők között volt?

— Nem kérem, Abauj-Tornamegyében voltam.

— De lássa, itt súlyos bizonyítékok vannak arra, hogy ennek a dolognak maga is részese volt. Hagyjon fel azzal a cigánytempóval, hogy mindent tagad.

— Én ártatlan vagyok, — kérem szépen.

— Hát jól van. Kezdiük elülről. Nem tartozott maga a Surányi Ignác bandájához? Mert azt tudjuk, hogy ennek volt egy 40 tagból álló bandája.

— Én Maklárán voltam akkor, — kérem szépen — mikor ezek a dolgok történtek.

— Hát lássa, én tudom azt is, hogy miért mondta ezt! Mikor a többi cigányt elfogták, maguk elszöktek és Maklára mentek. Csak később, szeptemberben fogták el azután magat is Maklárán.

— Ott voltam én mindig, kérem alásan.

— De látja, a társai fogják elmondani, hogy maga volt annak a bandának a vezére, amelyek elhatározta a dånosi és gyóni rablást. Tanu van itt, cigány tanu erre!

— Lehet, nagyságos ur, de én semmiről sem tudok semmit.

— Hiszen maguk azt is tudták, hogy az a szerencsétlen csárdás jómódu ember. Elvitték onnan 600 koronát, az a pénz itt van. Van tanu arra, hogy a bankók véresek voltak s az öreg Surányi most a véres bankókat, azután pedig a tűznél száritotta, amitől a bankó ropogóssá vált, de meg is pörkölődött. Ezt a pénzt a cigányasszonyoknál találták meg. Ez is bizonyítja, hogy a dånosi vérengzést csakis cigányok követhették el.

— Lehet, hogy cigányok tették, lehet, hogy magyarok tették. Én nem tettem. Nálam nem találtak semmit. Ami pénz volt nálam, azt meg tudtam mondani, hol vettem. Tudják a nagyságos urak is, hisz három évet kaptam érte.

— De nézze csak, maga 10 évi fegyházra van elítélve. Ez is bizonyítja, hogy maga lopásból és rablásból él.

— A három évet most is elismerem, de a hét évet ártatlanul kaptam.

— A bíróság ártatlanul nem ítél el senkit s különösen nem cigányt. A cigányt akárhol fogják el, bátran el lehet itélni, amennyi bün nyomja mindig a lelkét.

— Ámbár én cigány vagyok — feleli elkese-reddeten a vádlott — most is állítom, hogy ártatlanul vagyok itt. Ha a nagyságos ur nem hiszi, nem tehetem ki a lelkemet.

— De hát mondok én még magának valamit, amit eddig még nem hallott sem maga, sem a közönség. Nagy szerepet fog itt játszani ugyanis az ujjlenyomat, a daktiloszkopia. Mikor a csendőrség összeszedte a dånosi csárdában az üvegeket, különböző ujjnyomok látszottak rajtuk. Szállítás közben sokon elmosódott a nyom, egyen azonban tisztán megmaradt. Az először elfogott cigányok között azonban egynek az ujjlenyomata sem egyezett ezzel. S mikor azután szeptemberben magát letartóztatták s ujjlenyomatot vettek fel róla, ez az ujjlenyomat tökéletesen egyezett az üvegen maradt ujjnyomokkal. Magának tehát ott kellett lenni a dånosi csárdában.

— Nem egy embernek van ujjja, méltóságos elnök ur — feleli zavartan a cigány.

— Hát azt elhiszi-e maga, hogy két egyforma ember sincs a világon?

— Bizony nem hiszem, mert van több egyforma ember is.

— Mitől volt a maga uja a múlt év nyarán csontig bevágva?

— Az én ujjam?! (Kiterjeszti mind a két kezét.)

Hála istennek, soha sem volt ennek semmi baja. — Hát maga megmarad amellett, hogy nem büns ebben a dologban? Beszéljünk hát Gyónról. Gyónon sem volt?

— Ott sem. Én Abaujmegyében voltam.

— Dehogyan volt ott. Hiszen lépésről-lépésre mentek. Először kirabolták Vacson Kolompár Marit, azután Gyónon követték el több rablást s innen mentek Dánosra.

— Nem voltam én sehol, kérem szépen.

— Mondja csak, hogy történt a dolog azzal a cigányasszonnyal Vacson.

— Nem tudok én róla semmit, kérem szépen.

Lakatos János.

Lakatos Balog Jánost leültetik a vádlottak padjára, ott is erősködik, hogy ártatlan. Az elnök intéseire bevezetik a másodikát, Lakatos Jánost. Körszakálás, alacsony homloku ember, elég nyugodtan beszél.

— Tudja, hogy miért állították ide?

— Nem tudom én kérem. Én ártatlan vagyok.

— Hát nézze, beszéljünk legelőbb is a dánosi rablógylilkosságról. Tud erről valamit?

— Nem vagyok büns. Az istenre mondom — feleli a cigány. Mert egy isten van felettünk az égben, a második isten pedig idelent a nagyságos ur!

— Dehogyan vagyok én isten. Még bírja sem vagyok. Ott vannak a bírái — mondja az elnök az esküdtekre mutatva. — De hát tanuk lesznek arra, hogy maga is ott volt Dánoson.

— Én nem voltam ott. Akkor, amikor ez a dolog történt, a nyiregyházi vásáron voltam. Ezt bizonyítom Kondor biztos urral, aki látta, hogy egy malacot is vettem ott.

— Nem tartozott maga ezekhez a cigányokhoz?

— Nem is ismerem egyiket sem.

— Hát Gyónon sem volt?

— Nem voltam.

Az elnök elmondja, hogy a Szarvastól ellopott brát a vádlottnál találták a csendőrök.

Vádlott kijelenti, hogy őrá csak egy ember mondta, hogy ott volt Dánoson.

Elnök: Van rá tanu, hogy maga fejszével támadt Tabányira, a meggyilkolt kocsisra.

— Nem is voltam Pestmegyében.

— Maga is ott volt, amikor Kolompár Mari lovát ellopták.

— Nem voltam.

— Maga is egyike volt azoknak, akik a korcsmát felgyújtották.

— Nem voltam ott.

Az elnök déli tizenkét órakor az ülést tíz percre felfüggesztette.

Lakatos Sztójka Bajka.

Lakatos Sztójka Bajka a következő vádlott, akit szintén a dánosi gyilkossággal, a gyóni rablással és azzal is vádol az ügyészség, hogy egyike volt azoknak a cigányoknak, akik a szerencsétlen csárdásleányon meggyilkolás előtt erőszakot követtek el.

— Tudja, miért áll itt? — kérdi az elnök.

— Hallottam már, kérem alásan.

— Hát mondja csak, tagja volt maga Surányi Ignác bandájának?

— Velük jártam, kérem szépen.

— Kik voltak még ott?

— Surányi Ignác, Surányi Szidi, Surányi Juleca, Surányi Csoroszlja, Surányi Márton, Surányi Mari.

— Hát Kolompár Zelfi?

— Az nem volt ott.

— Hát ez a Balog János?

— Ezt nem ismerem.

— No, majd megismeri más. Hát ez a másik, ez a Balog Sándor?

— Ez se volt ott.

— No jól van, hát beszéljünk a dánosi dologról!

— Ártatlanul szenvedek én abban, kérem szépen.

— Dehogyan ártatlanul. Maga részt vett a gyilkosságban, a rablásban, a gyújtogatásban s egyike volt azoknak, akik megbecstelentették azt a szerencsétlen leányt.

— Én nem voltam ott, kérem szépen.

— De nézze, az a szegény, szerencsétlen leány védekezett is. Magának a czombjai össze-vissza voltak karmolva, sebek voltak rajta.

— Az én czombomon? Nem volt annak soha semmi baja.

— De hiszen itt van az orvosi látlelet, ebben meg van írva!

— Az orvos írhat, amit akar.

— Hát ez a pisztoly nem volt magánál, mikor ellopták?

— De nálam volt.

— Ez pedig a meggyilkolt Szarvas István pisztolya volt. Hát hogy került ez magához?

— Megmondtam én akkor is, mikor elfogtak, hogy egy tapasztó cigánytól vettem.

— Gyónon sem volt?

— Nem.

— De hiszen Fabókné — akit kiraboltak — határozottan ráismert, hogy maga volt az egyik rabló.

— Rámondják azt akármelyik cigányra, kérem alásan.

— Hát mi történt a Kolompár Mari lovával?

— Én nem vettem el tőle.

— Ez igaz, — mondja az elnök — mert ezzel vádolva sincs, hanem hát a vasadi lopásról mit tud? A vádlott hallgat.

— Emlékezzék csak! Egy fehér szürt lopott el egy Kohát János nevű embertől. Ez a szürt akkor is rajta volt, mikor a dánosi dologt elkövették.

— Én nem tettem.

Egy pipát is lopott egy Lipcsei nevű embertől.

— Erről sem tudok semmit.

Kolompár Balog Tuta.

Ennek a névnek az említésére ujra mozgás támadt a teremben. Az emberek ettől a vallomástól várják a szenzációt, mert állítólag Tuta a főharamia.

— Négy vád van maga ellen — kezdi az elnök a kihallgatást. — A dánosi gyilkosság, a gyóni rablás, a csárdásleányon elkövetett erőszak és az, hogy üldözés közben rálőtt Fogarasi csendőrörmesterre.

— Ártatlan vagyok én mindenben — feleli a vádlott.

— Jó, jó, majd megtudjuk. Odatartozott maga a Surányi bandához?

— Nem tartoztam oda.

— Hogy került össze mégis velük?

— Debreczenből mentem Téglásra s ott találkoztam a korcsmában három cigányasszonnyal.

— De nézze, ugy volt az az eset, hogy mikor a csendőrök meglepték magukat, a férfiak rögtön igyekeztek tudni mindenben s az asszonyoknak adták át a rablott dolgokat.

— Én nem tüntettem el semmit.

— De maga volt az, aki azon a szerencsétlen leányon erőszakot követett el?

— Én nem voltam ott.

— Az a szegény leány védekezett is s ennek nyomai maradtak magán.

— Az nem is védekezett... (zavartan.)

Én nem csináltam semmit.

— Nézze csak, látták azt is, mikor maga Tégláson egy csomagot átadott a Zelfinek?

— Én nem adtam át semmit.

— Magánál egy forgópisztolyt is találtak.

— Nem találtak nálam semmit.

— De véres volt a ruhája is, mikor elfogták?

— Itt láttam azt az embert most is, aki fejbe vágott egy pisztollyal, attól lett véres a ruhám.

— Maga hát mindent tagad?

— Tagadok, mert nem csináltam semmit.

— Hát volt magánál bársony nadrágja?

— Volt, — ott van a vizsgálóbírónál. Volt nekem ezüst gombom és bicskám is, azt is elszedték tőlem.

— Nézze csak, van itt egy csomó ezüst pénz, amit egy kendőbe kötve találtak meg az egyik cigányasszonnyal. A pénz a megölt csárdásé, a kendő pedig a magáé volt.

— Nem tudok én erről semmit.

— De azt csak beismeri, hogy rálőtt a csendőrörmesterre?

— Nem lőttem rá. Nem is volt nálam revolver.

Hiszen akkor azt is elvették volna tőlem.

— Igen ám, de már akkor eldobta?

— Hiszen az országuton fogtak el. Ha eldobtam volna, akkor is meg kellett volna találni!

— Nem keresték. De azt négy tanu is látta, hogy maga lőtt.

— Mondhatnak azok akármit, én nem csináltam semmit.

Lakatos János Kuna.

Rabruhába öltözött, fiatal legényt vezetnek a terembe.

— Maga a dánosi gyilkossággal, a gyóni esettel és azzal van vádolva, hogy Kolompár Maritól a vacsi erdőben erőszakkal elvette a lovát!

— Nincs róla tudomásom — feleli a vádlott.

— Nem is hallott róla semmit?

— Hallani, hallottam róla, de én ártatlan vagyok.

— Hát nézze, hiába beszél. Ettől a Szarvas Istvántól elloptak egy duplacsövű fegyvert. Van rá tanu, hogy azt maga vitte el s azután összetörte.

— Állítsa elő a nagyságos ur azt a tanut ide, a szemem elé.

— Majd odaállítom. De nézze csak Lakatos János...

— Nem vagyok én Lakatos se!

— Hát hogy hívják?

— Surányi Jánosnak.

— Hát az mindegy. Itt Lakatosnak van írva. A gyóni rablásban sem vett részt?

— Nem.

— Térjünk vissza a dánosi esetre. Van tanu arra is, hogy maga lőtt rá először arra a Tabányira.

— Én?! Állítsa ide azt a tanut a nagyságos ur!

— Maga volt az a harmadik, aki megbecstelentette azt a szegény leányt.

— Istenem! — sóhajt fel a vádlott.

— Tanu van rá, hogy eldicsekedtek vele egymás között.

— Mondhatják, kérem alásan. Én ártatlan vagyok.

Az elnök ezzel befejezte az ötödik vádlott kihallgatását s délután egy órakor csütörtök reggel 9 órára tüzte ki a tárgyalás folytatását.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Csütörtök, április 23. — Róm. kat.: Béla nk. VI. — Prot. Béla. — Görög-ország: Április 10. Terencius. — Zsidó: Niz. 22. — A nap két reggel 4 óra 55 perckor, nyugszik délután 6 óra 59 perckor. — A hold két éjjel 1 óra 27 perckor, nyugszik délelőtt 9 óra 13 perckor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12-2 óráig. — A közoktatási államtitkár fogad 12-2 óráig. — Az országgyűlési elnöki hivatal (utolsónap) reggel 9 órakor. — A tavaszi tárlat pályabírószágnak bíráló ülése délelőtt a Múcsarnokban. — A B. T. K. és a Törökös mérkőzése délután 5 órakor a Margitszigeten. — Tavaszi tárlat a Múcsarnokban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. Este fél 8-11-ig sétahangverseny. — Paczka Ferencz és Kornélia kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — A berlini nagymesterek kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítás az Uránia Kirgótéri szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj 1 korona. — A visszatartottak kiállítás a Gresham-palotában, Belépődíj 50 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok csarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 10-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az országos levéltár oklevélkiállítása nyitva 9-2-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9-12 és 3-8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-6-ig.

— Személyi hír. Ferencz bajor herceg, aki sárvári birtokán tíz napon át időzött, ma báró Reichlien főhadsegéde kíséretében Münchenbe utazott. A herceg bucsuzására a pályaudvaron megjelentek Nagy József főszolgabíró, a hercegi uradalom igazgatója és Bisch Ottó őrnagy, a méntelep igazgatója.

— A német fejedelmek Bécsben. A német császári pár és a szövetséges fejedelmek bécsi tartózkodásáról kiadott hivatalos programmból kivehető, hogy a császári pár csütörtökön, május 7-én délelőtt 10 órakor különvonattal Pensing-pályaudvarra érkezik, ahol a király, a főhercegek, a főhercegeasszonyok és a hatóságok fejei fogadják a császári párt. Délben Schönbrunnban üdvözlés, 11-1-kor dejeuner, délután látogatások lesznek, este pedig díszebéd lesz, amelyet a dalárok hódolata követ. A császári pár ezután elutazik Bécsből. A német szövetséges fejedelmek május 6-án érkeznek meg Bécsbe.

— Új kamarások. A király gerliczei Gerliczy Emil 5. sz. dzsidásezredbeli tartalékos főhadnagynak, gróf ledskei Chorinsky Károly 6. sz. huszárezredbeli hadnagynak, lovag Uznanzki-Jaztrzebicz Eusztách Henrik 11. sz. dragonyosezredbeli főhadnagynak és alsódraskóci Morvay Béla m. kir. 9. sz. honvédhúsárezredbeli századosnak a kamarási méltóságot adományozta.

— A német trónörökös tanulmányai. Berlinből jelentik: A német trónörökös befejezte műegyetemi tanulmányait a charlottenburgi műegyetemen és a husvéti szünet után a közigazgatási szolgálatban fogja magát kiképezni. A trónörökös a belügyminisztériumban fog dolgozni.

— Kltüntetések. A király Rácz Sándor központi szőlészeti és borászati főfelügyelői szimmmel és jelleggel felruházott vinczellériskolai igazgatónak a szőlő- és borgazdaság terén s különösen a budafoki pinchemesterei tanfolyam vezetése körül kifejtett közhasznú működése elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, továbbá Nógrádi Károly uradalmi felügyelőnek, valamint törvényes utódainak a mező- és közigazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar nemességet „Mindszenti” előnévvel díjmentesen adományozta.

— Cleveland nagybeteg. Newyorkból jelentik a Berliner Tageblattnak, hogy az Egyesült-Államok volt elnöke, Cleveland súlyos beteg. Az egykori elnök reumatizmusa és gyomorbaja annyira elfajult, hogy orvosai el vannak készülve a katasztrófiára.

— **Széchenyi Lászlók itthon.** Gróf Széchenyi László és felesége, Vanderbilt Gladisz a húsvéti ünnepeket az örmezői grófi családi kastélyban töltötte, ahol megfordult dr. Lumniczer József, a Széchenyi-család háziorvosa is, aki a fiatal grófné torokhurutját gyógykezelte. A grófné egészsége Örmözön teljesen helyreállt, úgy, hogy most már sűrűn tesz a vidéken kocsis- és automobil-kirándulásokat. A grófi pár május elején Budapestre érkezik és több ebédet és estét ad a Park-klubban, amelyre az arisztokrácia tagjai hivatalosak.

— **Magyar orvosok Berlinben.** A XXXVII. német sebészeti kongresszuson, mely most tartja ülésait Berlinben, a magyar orvosi kar tagjai közül dr. Dollinger Gyula udvari tanácsos, egyetemi sebésztanár, dr. Ludvig Endre kórházigazgató, dr. Lumniczer József főorvos, dr. Haberern Jenyhán Pál és dr. Manninger Vilmos vesznek részt, akik közül többen szakelőadásokat is tartanak.

— **Az újságírók egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítőalap igazgatótanácsa ma délután tartotta dr. Bródy Lajos elnöklésével alakuló ülését. Az igazgatótanács alelnökévé egyhangulag megválasztották Bakonyi Miksát. A folyó ügyek tárgyalása során az igazgatótanács 1000 korona segítséget szavazott meg.

— **Potocki gyilkosának anyja éhségstrájkol.** Siczinska Olena, a gyilkos ruthén diák anyja a börtönben éhségstrájkot kezdett. Tegnapi óta egy falatot sem evett s azt mondja, hogy meg akar halni. Mint-hogy a merénylő anyja amugy is beteges és nagyon gyöngye, ma délben Berson vizsgálóbíró erős fedezettel átszállította a rabkórház női osztályára. A Nova Reforma közli, hogy az utóbbi napokban sok kiváló állású lengyel halálos ítéletet kapott posta útján, amelyek ruthén nyelven voltak írva. Többek között ilyen levél érkezett Vilcevszki római katolikus érsekhez, Dembinszki lebergi egyetemi rektorhoz, a lengyel klub elnökéhez, dr. Glombinszkihoz és a ruszofil párt 14 vezető tagjához. Még mindig nem sikerült kinyomozni a halálos ítélet küldőit. Przemyslben a múlt éjszaka 27 ruthén gimnazista járta be a várost és gyalgatta a meggyilkolt Potocki helytartót. Siczinski Miroslawot ellenben éltette. Egy rendőr csöndre intette a diákokat, akik erre körülfojták és szidták a rendőrt, sőt néhányan már-már tettelegességre vetemedtek, mikor a rendőr revolvért rántott. A diákok szétfutottak és 21 gimnazistának sikerült is elmenekülnie, hatot ellenben letartóztattak.

— **Schrötter Lipót tanár meghalt.** Nagy veszteség érte a bécsi orvosi fakultást s egyszersmind az egész orvosi tudományt is. Schrötter Lipót orvos-professzor, egyike a legérdemesebb gégeorvosoknak, ma hajnalban szívbénulás következtében hirtelen meghalt. A gépészek most tartják Bécsben kongresszusukat s ezen a kongresszuson jelentős szerepe volt Schrötternek is. A mai ülés elején Chiari, a kongresszus elnöke, meleghangú nekrológot mondott Schrötterről, a kongresszus díszelnökéről s beszédében kiemelte Schrötternek, mint az orvosi tudomány díszének jelentőségét, mire az ülést a gyász jeléül félbeszakította. Az elnökség az elhunyt családjának a kongresszus nevében részvétét nyilvánította. Schrötter halálának körülményeiről még ezeket jelentik: A hírneves professzor tegnap este vacsorára hívta meg a Bécsben üléselő laringológiai kongresszus negyven tagját. Nyolcz óra tájban átöltözködött, hogy vendégeit fogadja s öltözködés közben így szól inasához:

— János, János, azt hiszem, valami betegség jön rám.

Sietette inasát az öltözködéssel, mert borzongott, de aztán jobban érezte magát és vacsora alatt felköszöntötte vendégeit. A tőztra Fraenkel berlini egészségügyi tanácsos válaszolt. Féltenként órákor a vendégek eltávoztak és éjfélkor Schrötter aludni ment. Legidősebb fia, Schrötter Hermann a vendégekkel együtt távozott s éjfél után egy óra felé tért haza. Atyjának hálószobájában mellett elmenve, hörgést hallott, berohant s látta, hogy nincs segítség. Schrötter már alig lélegzett s néhány percz múlva bekövetkezett a halál.

— **A dévai áll. tanítóképző-intézet I. osztályában** az 1908/9. iskolai évre több ingyenes, féldíjas és ösztöndíjas hely van üresedésben. Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt az intézet igazgatója.

— **Eltévedt a császárné.** A korfui császárnapokról igen érdekes részleteket jelentenek most a németországi hírlapok. E részletek egyike az, hogy a császárné eltévedt Korfu szigetén s egy pásztorfiu segítségével tudott visszatérni a városba. A császárné, aki sétálni akart menni, a városon kívül lebecsátkozott egy patak kiszáradt medrébe s ott valahogy irányt vesztett. Egy pásztorfiu észrevette, odament hozzá s anélkül, hogy tudta volna, kicsoda, szíves szóval megmutatta az utat. A császárné néhány pénzdarabot akart neki adni, de a fiu büszkén visszautasította.

— **Nem a pénzért jöttem le a hegyről,** hanem azért, hogy utat mutassak.

A császárné több parasztasszonyt lefotografált, de egyi sem fogadott el jutalmat. — A német császár eredeti terve az volt, hogy az albán partvidékre hajón kirándul. Erre a hírre összegyűltek az albán bégek és elhatározták, hogy emlékiratot adnak át a császárnak s elpanaszolják a török hatóságok irgalmatlanságát. Mikor a császár híret vette ennek, lemondott a kirándulásról, de hiába, mert most már az albánok elhatározták, hogy ők mennek Korfuba, ha a császár nem megy Albániába. A tervüket végre is hajtották, de küldöttség helyett csupán egy küldöttel adatták át a panaszos irást. Ahmed bég, az Epirusz mellett levő Argirokasztronból Korfuba vitte az emlékiratot s ajándékol a híres albán sajtóból is vitt. Az irást Eulenburg herceg udvari marsall vette át, az ajándékot azonban visszautasították, mert minden ajándékot visszautasítanak. Ha elfogadnának mindent, amit utközben a császári párnak fölajánlottak, háromszor akkora hajó kellene a befogadására, mint a Hohenzollern. Az Achilleion mellett van egy szatócsüzlet. Ennek a tulajdonosa azzal akart kedveskedni a császárnak, hogy a porosz címer sasa helyett élő sást tett az ajtaja fölé. A császár észrevette a különös módon elhelyezett madarat amikor megtudta, mit jelent, meglátogatta a szatócsot és megdicsérte figyelmességéért. A szatócs fölajánlotta a sást ajándékba. A királyi hercegek kirándultak Korfu környékére, számarháton. Hazafelé menet találkoztak a császárral, aki a botjával nógatta a szamarakat. A gazda a császárnak akarta ajándékozni a füleket, nehogy valamikor még közönséges halandó botjának ütése is érhesse őket. Itt említjük meg, hogy Turkan basának, a szultán küldöttjének látogatása az Achilleionban három óra hosszáig tartott. A császár a szultán küldöttét az atriumban várta és nagyon barátságosan üdvözölte. A dejeuner után a császár a külügyi hivatal képviselőjének jelenlétében hosszasan társalgott Turkan basával és úgy öt, valamint négy kíséretjét magas rendjelelki tüntette ki. A szultán kéziratát illetőleg a basa kijelentette, hogy az a szultán barátságának és tiszteletének kifejezéseit juttatta el a császárhoz. Ez volt a látogatás főcélja. Ugy Turkan basa, valamint a török hadihajók és szárazföldi csapatok mindaddig nem fogják elhagyni Santi-Quarantet, míg a császár Korfuból el nem utazik, dacára annak, hogy a császár tervezett albániai vadászati kirándulására vonatkozólag még semmiféle megállapodás nem jött létre. Turkan basa küldetésének az eredményével nagyon meg van elégedve.

— **Házkutatás a czár kabinetirodájában.** Néhány nap előtt megjelent a grodnoi törvényszék vizsgálóbírója az államügyészség végzése következtében Pétervárot a Mihály-palotában lévő czári kabinetirodában és kutatást tartott abban az osztályban, amelynek élén Wasiliew államtanácsos, udvari kamarás áll. A vizsgálóbíró több okmányt lefoglalt. A kabinetiroda központi igazgatója, Tarejef fel volt háborodva a házkutatás miatt és nyomban erőlyesen tiltakozott az igazságügyminiszternél. Ez az eset a városban a legkalandosabb híresztelésekre adott okot. Most hivatalos részről is megerősítik, hogy a czár kabinetirodájában a vizsgálóbíró kutatást tartott. Grodnoiban ugyanis leplezték egy okmányhamisítót, aki jó pénzért érettségi bizonyítványokat hamisított és ilyen hamisítványokkal sokan államhivatalba jutottak. A házkutatás a czár kabinetirodájában kiderítette, hogy Wasiliew kamarás osztályában több hamis érettségi bizonyítvány alapján, amelyeket megtaláltak, egyes állásokra neveztek ki pályázókat. A hamis bizonyítványokat a grodnoi vizsgálóbíró zár alá vette.

— **A Harden-pör.** Harden Miksa a tegnapi müncheni tárgyalás alapján Eulenburg Fülöp herceg ellen feljelentést tett hamis eskü miatt. Keresetében hangsúlyozza, hogy a tegnap kihallgatott Ernst nevű tanu kétségtelenül igazolta azt a régi vádat, amelyet eddig sem sikerült megdönteni, hogy a herceg megengedhetetlen viszonyban volt férfakkal. Berlini jó forrásból közlik, hogy az állami főügyészség a Harden-pör eredményei alapján Eulenburg herceg ellen hivatalból megindította a vizsgálatot.

— **Királyi elismerés.** A király megengedte, hogy Szent-Iványi Gyula kir. kuriai tanácsjegyzőnek nyugdíjaztatása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataiért legfelsőbb elismerése tudtul adassék.

— **Thaly Kálmán felgyógyult.** Thaly Kálmán országos képviselő teljesen felgyógyult. Az ősz tudós szemét tudvalevően szürke hályog támadta meg, amelyet dr. Grósz Emil egyetemi tanár távolított el. Az operáció kitünően sikerült és Thaly Kálmán már tegnap teljesen felgyógyultan hagyta el a Vöröskereszt-kórházat, ahol nagy gonddal és szeretettel ápolták. Thaly Kálmán felgyógyulása alkalmából politikai és társadalmi életünk kitünőségei közül számosan üdvözölték.

— **A hadsereg élelmezésének reformja.** Bécsi katonai körökből a katonaság élelmezésének reformterveiről szóló hírek szivárogtak ki. Ezek szerint a katonaság élelmezése nem elég jó; a hadvezetéség, ahelyett, hogy az élelmiszereket direkt a termelőtől nagyban vásárolná az egész hadsereg részére, a bevásárlást a csapatra bizza. A csapat sem a termelőtől, vagy a nagykereskedőtől, de a kiskereskedőnél vásárol s ily módon a kelleténél drágábban fizet meg mindent. Ezért a hadügyminisztériumban elhatározták, hogy ezentúl a hadtestparancsnokságok élelmezési osztálya évente szerződést köt az élelmezési raktár, a katonai pékség és a csapat lisztüzkségletére és az egész hadtest részére szükséges rizst, cukrot és kávé nagyban vásárolja meg. A húst pedig ezentúl a katonaság közvetlenül a termelőtől szerzi be. Az élelmezési osztály szerződést köt néhány gazdával élő vágómarha szállítására. Az ökröt katonai állami istállóba állítják, katonai felügyelet alatt, katonai mészáros a városi vágólídon levágja, a negyedeket a katonai mészárszékbe viszik s a csapat, a kiskereskedő vagy városi mészáros kizárásával, a katonai mészárszékben kapja a húst, ily módon megtakarítják a marhaadót és a városi fogyasztási adót, a csapat olcsóbban kapja a húst s a katonai kincstár évente hat-hét millió koronát megtakarít s ezt a legénység élelmezésének javítására fordítják.

— **A laringológiai kongresszus.** Bécsben a laringológiai kongresszus résztvevői megjelentek a rathausban, hol Lueger polgármester képviselőjében Neumayer helyettes polgármester fogadta őket. Jelen volt a községtanács számos tagja, Gessmann miniszter, valamint számos más főméltóság. Chiari kongresszusi elnök meleg szavakkal emlékezett meg Schrötter tanárról, a ma elhunyt díszelnökről és a város nevében mély sajnálkozásának adott kifejezést. Egyben köszönetet mondott a kongresszus tagjainak megjelenésükért. Ezután banquet volt, amelyen Neumayer ő felségére mondott pohárköszöntőt, valamint a képviselt államok uralkodóira.

— **Trogloditák Magyarországon.** Az ország némely vidékén uralkodó rettenetes nyomorra gyászos világozást vet az a hír, mely Titelből érkezik. Titel nagyközségben majdnem száz család él földalatti kunyhókban. Jobbára odatelepedett magyar munkások laknak ezeknek a lagunoknak nevezett szűk lyukakban, melyeket napfény nem világít s télen nem szellőztethetnek. A nedves falak mellett az ételmaradék megpenésedik. Némely ily kunyhóban 10-13 felnőtt és gyermek tengődik összezsúfolva, füstben és gőzben. A száz családnak 300 gyermeke testileg, erkölcsileg itt nyomorog, romlik, pusztul. A múlt évben a mezőgazdasági munkáslakásokról szóló törvény elrendelte munkáslakások építésének állami támogatását és ennek alapján e száz magyar családok munkás kérvényt intéztek a földmívelésügyi miniszterhez támogatás végett.

— **Tanulótársak találkozója.** Altstädter Elza (Budapest, Király-utca 13.) felkéri iskolatársait, akikkel 1903-ban a Sip-utcai polgári iskolában a IV. osztályt végezte, hogy szíveskedjenek vele együtt közölni a találkozásra vonatkozó intézkedést végett.

incidens, nában törődig igen köröket. vett feles család az öket is m Feilbogens ostya. Az holgy az raiban ált azonnal k hagyják el szándékos gadtak mi jelentették öket a Vat kifolyólag gen is kihal kaptak jeg Korr." a k Az áldozás egyén is r a felesége köpte az or rodást kélt Miklós vati vőn a törté ránkozásán az incidens mazást nyer thal külügy megotránk lése szerint sőn jelenlev ugyanis azt nek csak a A tévedést r szafordulni a szent osty nyelték. Kij ről, sem ann foganatosítot maradtak.

Feilboge hőse egyete zetője a bé demájában a szimpatikus hogy feleség likus hitr

— **Kata** cziából érke részeg kator soffőr mellett mankykerékét befordult ny e b e n h a l á l o s a

— **Leége** lodában épült embert befog lángok martal ség reggeli öt rövidzárlat ok égett. A kár térül meg biz a tüzet lokaliz kiszámíthatatl

— **A csáb** tréfa dolog, csábításért ol de a törvény s a csábítás bü got. Long Izl ez történt. S a tisztviselő clo dős hivatalnok leány szülei c

Reggeli
Haszn? t
nak es sz

— **Kinos incidens a pápa miséjén.** Az a kinos incidens, mely husvét vasárnapján a sixtini kápolnában történt, ahol a pápa misét mondott, még mindig igen élénken foglalkoztatja az egyházi és világi köröket. A misén Feilbogen bécsi tanár is részt vett feleségével és sógornőjével; a zsidó vallású család az áldozók csoportjába tévedt s a mise végén őket is megáldotta a pápa. Eközben történt, hogy Feilbogenné aikáról lecsuszott az áldozati szent ostya. Az egyik pápai kamarás azt hitte, hogy a hölgy az ostyát szándékosan kiköpte. A közönség soraiban általános mozgás keletkezett, a három bécsit azonnal körülfogták és kényszerítették őket, hogy hagyják el a kápolnát. Kinn kihallgatták őket, hogy szándékosan követték-e el a szentségtörést? Ők tagadtak minden gonosz szándékot és véletlenségnek jelentették ki az egész esetet, mire elbocsátották őket a Vatikánból. Feilbogent és családját az esetből kifolyólag a vatikáni osztrák-magyar nagykövetségen is kihallgatták, mivel a nagykövetség ajánlatára kaptak jegyet a misén való részvételre. A „Pol. Korr.” a következő tudósítást kapta az incidensről: Az áldozáson többek között három izraelita vallású egyén is részt vett, tudniillik egy bécsi professor, a felesége és a sógornője. Ezek egyike állítólag kiköpte az ostyát. Ez a szentségtörés érthető felháborodást keltett a jelenlévők körében. Gróf Szécheny Miklós vatikáni osztrák-magyar nagykövet értesítvében a történetről, a Vatikánba sietett és megbotráncolásának adott kifejezést az eset felett. Miután az incidenst közölte a külügyi hivattal, felhatalmazást nyert annak kiállítására, hogy báró Achrenthal külügyminiszter is mélyen sajnálkozik és felette megbotráncolt az eseten. A „Waterland” értesítése szerint az egész dolog tévedésen alapul. A misén jelenlévő izraeliták, saját vallomásuk szerint, ugyanis azt hitték, hogy az áldozók padjában ülöknek csak a pápa halásgyűrűjét kell megcsókolniok. A tévedést már későn vették észre és minthogy visszafordulni szégyeltek, elfogadták a pápa kezéből a szent ostyát és megcsókolják reá, hogy azt le is nyelték. Kijelentették, hogy sem az ostya kiköpéséről, sem annak elrejtéséről, nem lehet szó. A tüstént fogantatott kutatások tényleg eredménytelenek maradtak.

Feilbogen Zsigmond a kinos jelenet ártatlan hőse egyetemi tanársegéd és rendes tanára és vezetője a bécsi Kereskedelmi Múzeum kivitelű akadémiáján a tudományos szemináriumnak. Általában szimpatikus embernek tartják és úgy tudják róla, hogy feleségével együtt át akar térni a katolikus hitre.

— **Katasztrófa egy omnibusz-kocsin.** Breszciából érkezik az alábbi katasztrófa híre: Egy részeg katona, aki az automobil-omnibuszon a sofőr mellett ült, megkapta az automobil kormánykerékét, mire az automobil kitért irányából és belefordult az árokba. Husz utas könnyebben, nyolcz súlyosan, a sofőr halálosan megsebesült.

— **Leégett színpad.** Resteczabányán az egyik színpadban épült színpad kigyuladt s a körülbelül hatszáz embert befogadó nagyterem tegnap reggel hat órakor a lángok martalékvá lett. A nagyteremben a nagyközönség reggeli öt óráig mulatott. Azt hiszik, hogy a tüzet rövidzárlat okozta. Az összes színpadi felszerelés elégett. A kár több ezer korona, amiből csak kevés térül meg biztosítás révén. A tüzoltóságnak sikerült a tüzet lokalizálni, mely a később keletkezett szíben kiszámíthatatlan kárt okozhatott volna.

— **A csábító büntetése.** Amerikában valóban nem tréfa dolog, ha egy férfi valamely nőt elcsábít. A csábításért olykor-olykor meg is lineselik az embert, de a törvényszékek is majdnem oly szigorúan sújtják a csábítás büntényét, mint valamely rablógyilkosságot. Long Izlandban — így jelenti ezt a kábel — ez történt. Schönland Frigyes nevű 30 esztendő tisztviselő elcsábította Toebert Jenny 16 esztendő hivatalnoknőt és néhány hétig együtt élt vele. A leány szülei csábításért pörbe fogták Schönlandot és

a bíróság tizenhat esztendői fegyházbüntetésre ítélte.

— **A szombathelyi tifusz.** Szombathelyt a tifuszjárvány a tett övintézkedések dacára folyton terjed. A város közegészségügyi bizottsága, mely folytonosan permanenciában van, Breuner polgármester elnökségével tartott ülésén azt jelentette az elnök, hogy a járvány aggasztó terjedését a vízvezetéki viz okozza. A vízvezetéki viz megvizsgálására kiküldött bizottság az analízist ugyan még nem terjesztette be, de a város főmérnöke, Aujeszi Aladár, budapesti egyetemi magánmérnök, tanártól oly értelmi véleményt kapott, melyből világosan kitűnik, hogy a vízvezeték víze fertőzött, ámde, hogy tifuszbacillusok vannak benne, ezt még nem tudta teljesen kideríteni. A közönség, jelentette a polgármester, nem tartja be a közzétett övintézkedéseket s a vízvezetéki vizet forralatlanul használja. Szükségesnek tartotta ennélfogva a vízvezeték elzárását és a közönség vizszükségletének kielégítésére a város az utazalócsalókat lajtokká alakította át, amelyek az utcákon járva vizet szolgáltatnak. A tornacsarnok már teljesen megtelt járványbetegekkel, ezért a kulturpalota egyik hatalmas termét alakították át járványkórházzá. Sopron város nemeslelkű ajánlatot tett, mely szerint 50 beteg részére teljes ágyiellátást küld Szombathelynek. Szombathely városa újabbán 10, az izraelita hitközség pedig 15 betegápolót fogadott Budapestről. Nagy baj az, hogy a városi orvosok már majdnem kimerültek a nagy eloglaltságtól. Az alispán ma is adott ki hivatalos jelentést a betegedésekről, mely szerint április 21-éig bezárólag 239-en állanak ápolás alatt. Az V. hadtestparancsnokságnak ma érkezett rendelete alapján Vas vármegye területén a további intézkedésig az összes katonai bevonulások be vannak szüntetve. Az alispánhoz érkezett jelentés szerint a vármegye több községében is fordult már elő, bár szörványosan tifuszmegbetegedés. Azt hiszik, hogy ezek a betegségek Szombathelyről huzoltattak be.

— **Forgalmi akadályok az orkán miatt.** Leírhatatlan orkán dult az utóbbi két napon Temesmegyében. A szélvihar Valkány és Mokrin, valamint Valkány és Nagyszentmiklós vasútállomások között az összes távirópóznákat kidöntötte. Valkány mellett évszázados jegenyefákat szakított ki és könnyedséggel sodort el. A Valkányról elindított 752. számú tehervonat alig ért ki a nyílt pályára, már az orkán 21 kocsiját elfordította. A megsérült vonat segítségére Szegedről egy vonatot küldtek. A 6 óra 5 perczkor Temesvárra érkező rendes budapesti 712. számú személyvonatot a kisiklott tehervonat megakadályozta a továbbhaladásban. A 7 óra 30 perczkor érkező 731. számú személyvonat szintén Valkány előtt rekedt. A 704. számú budapesti gyorsvonat, amelynek Temesvárra este kellett volna érkeznie, szintén elakadt. A 712. és 731. számú vonatok utasait a Temesvárról segítségül küldött vonatra szállították át. A 704. számú gyorsvonat csak 12 óra 45 perczkor indult el Valkányról Temesvárra, amikor szabadá tettek egy vágányt. Ennek a vonatnak kétszáz utasa volt, akik között igen sok volt a külföldi. Hogy mily óriási volt a szélvész, azt mutatja az, hogy Gyertyámosnál egy teherkocsit, amelynek kerekei fával voltak megtámasztva, a szél elsodort és Zsombolyáig hajtott maga előtt. Valkányon pedig három teherkocsit, amelyek szintén fadarabokkal voltak megtámasztva, az orkán elragadott és gyorsvonati sebességgel hajtott maga előtt és csak ügygyel-bajjal sikerült azokat feltartóztatni. Felelősség senkit sem terhel, mert ilyen óriási orkánnal szemben minden munka hiábavaló volt. Valkányon különben a szélvész ledöntötte a gör.-kel. templom tornyát, mely az iskolaépületre zuhant, de közelebbi részleteket még nem sikerült megtudni. A szélvész okozta vasuti forgalmi akadály nagy kellemtelenségekkel járt, mert éppen a tegnapi napon óriási volt ezen a vonalon a személyforgalom és az összes vonat tulzsúlva érkeztek Temesvárra.

— **Tűz a rabitz-gyárban.** Ma este kilencz óra táiban veszedelmes tűz ütött ki a Szépvölgyi-ut 13-16. számú telkeken levő Magyar rabitz-gyár vállalat gyártelepén. A gyárban — mely Holschpach Aurél és Saile Antal tulajdona — ma este hat óráig dolgoztak a munkások. Kilencz óra táiban a járó-kelők a gyárból kituduló nagy füstre lettek figyelmesek és azonnal értesítették a tüzoltóságot. Megjelent a tűznél a központi, második, harmadik és negyedik kerületi, valamint a hajógyári, az önkéntes tűzörség és a monitörök tűzkészültsége. Azonban mire kiértek, már lángban állott az egész telep. A hatalmas szél az egész környékre széthordta a pernyét. Az egész táj olyan volt, mintha a gyár és környéke lángtengerben állana. A hatalmas lángnyelvek vörösre festették az egész tájat, úgy, hogy még a Duna pesti oldalán is hatalmas tömeg állt abban a hitben, hogy Budának ez az egész része ég. A gyár környékén ezrével állott a kíváncsi tömeg, úgy, hogy szinte lehetetlenné tették a tüzoltóság munkáját. Később azonban megérkezett a rendőrség, Bockelberg és Schmedt felügyelők vezetésével. Vincze kerületi előjáró, egy utász század, a hatvannyalczadik gyalogezred egy különítménye. A tüzoltóság ekkor Kállay felügyelő vezetésével már csak arra szorított, hogy a szomszédos épületeket megmentse. A nagy szélben azonban ez igen nagy és fáradságos munka volt, úgy, hogy csak körülbelül féltizenkettőkor sikerült a veszedelmet megszüntetni és a tüzet félig-meddig lokalizálni. Ekkor azonban a gyártelep teljesen elpusztult. Porrá égett négy, ötven-ötven méter hosszúságú szárító, amelyekben nagymennyiségű anyag volt felhalmozva, a száz méter hosszú műhely és több melléképület. A kár több ezer korona.

— **Pusztító robbanás.** Wormsban a mezőgazdasági tanfolyam laboratóriumában tegnap kísérletezés közben robbanás történt, amely szétvetette a terem falait. Az explosió megölte dr. Schneider tanárt és két hallgatót súlyosan megsebesített.

— **Eltűnt turisták.** Négy bécsi ember, akik husvét vasárnapján Pernitzből a Schneeberg és a Hohewand felé irányuló kirándulásra indultak, eltűnt. Az illetők a katolikus ifjúsági egyesület instruktora, az egyesület irodistája és két polgári iskolai tanuló.

— **New-York legnagyobb háza.** A legújabb felhőkarczó, Amerikának, illetőleg az öt világrésznek az Eiffel-torony után következő legmagasabb épülete a Metropolitan Life Insurance Co. intézeti háza New-Yorkban. Az építmény, mely már nem is háznak, hanem inkább toronynak nevezendő, korai olasz renaissance-stílusban épült, az utca szintje fölé 203.6 m. magasságra emelkedik, az alapzat szintje fölé pedig 210.3 m.-re. Alapterülete 22.86 X 25.91 m., magasságra egyedül az Eiffel-torony szárnyalva tul 300 méterével. Az első 4 emelet facadeja gazdagon van díszítve fehér márvánnyal, melyet a belső téglafalazatra alkalmaztak. A torony többi része már aránylag egyszerűbb, csak a főpárkányok vannak márványból. A harminczadik emeletnél egy háromemeletes oszlopcsarnok áll, a harmincznegyedik emeletet fríz-szerűleg képezték ki és ballusztrádos körüljáró öleli át. Innét kezdve a torony mindegyik oldalán 8 lábbal keskenyebb és a harminczkilenczedik emeleten kezdődik a pyramis-alaku tetőzet, amelyre helyezték el körülbelül 198 m. magasságban az oszlopokon nyugvó obszervatóriumot. Az egész épület a járda alatt 9.75 m. mélyen közvetlenül az altalaj szikláira fektetett s kettős T alakú tartókból összezszegecselt rostélyszerkezeten nyugszik. Az egész torony vasszerkezete 7500 t, ezt a súlyt az alapon 20 oszlop tartja, melyek szekrényalakúakra vannak aczéleméből és szögvasakból előállítva, lábazatuk külön öntött-aczélből készült, melyek alapterülete 0.38/2.13 m. közt váltakozik. Ezeknek a 0.91 m. magas oszloplábazatoknak alsó és felső lapja 76 mm. vastag. A szélnyomást négy szög méterenkint 145 kg.-ra számították a tornyot teljesen szabadonállónak gondolva, ezekkel a föltevésekkel egy külső oszlop maximális igénybevétele 3750, egy belső 1500 tonnát eredményezett.

— **Házasságok.** Ponori Thewrewk Géza dévai árvaszéki úrnok ma vezette oltárhoz a házszegi róm. kat. templomban ponori Ponory Sárkát, ponori Ponory Sándor nyug. törvényszéki elnöknek és volt országgyűlési képviselőnek bájos leányát. Schönfeld Ede eljegyezte Schwarz Simon, Schwarz Simon fővárosi kereskedő leányát.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorbajocoknak és székzenalában szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Nincs évez és évez. Nagy évez és évez.

— **A szocialisták kongresszusa.** Ma volt a szocializmus párt kongresszusának negyedik napja. Napirenden volt a párt szervezeti szabályzat tervezetének megvitatása. Meglehetősen nagy vihart keltett a helyi szervezetekre vonatkozó terv. A tervezet úgy kontemplálja a dolgot, hogy a városokban vagy községekben lakó párttagok alkotják a helyi szervezetet. A bizalmiférfiak testületébe minden szervezet, illetve városi választókerület két küldöttet küld. A bizalmiférfi-testület határozatait egyszerű szótöbbséggel hozzák. Névszerinti szavazás esetén ama szervezetek, amelyekben a párttagok a pártadót fizetik, annyi szavazattal bírnak, ahány pártadót fizető tagjuk van. Ilyenformán néhány ember majoritálni fog egész kerületeket. Többen felszólaltak a paragrafus ellen s az elnök Garbai Sándor alig tudta a nyugalmat helyreállítani. A pártgyűlés 63 szavazattal 47 ellen el is vetette ezt a szakaszt és a régi tervezet fentartását fogadta el. A szabályzat-tervezet többi szakaszát kisebb-nagyobb módosításokkal nyugodt tárgyalás után a pártgyűlés elfogadta. Az elnök délelben félbeszakította a tárgyalást.

Délután folytatták a szervezeti szabályzat tárgyalását. Le is tárgyalták végig. A legfontosabb pont a pártadó emelése heti két fillérről, heti négy fillérré. Kimondotta azonban a kongresszus, hogy a földművelő munkások és az ipari segédmunkások, miután kevesebb jövedelmük van, továbbra is csak két fillér pártadót fizetnek. A szervezeti szabályzat tárgyalása után a tanácskozást holnapig felfüggesztették.

— **Sztrájk az újpesti jutaggyárban.** Az első osztrák jutafonó- és szövő-gyár részvénytársaság magyarországi fióktelepének mintegy ezerkétszáz munkása ma reggel sztrájkba lépett. Tegnap történt, hogy a gyár építésénél alkalmazott husz kőműves-munkás bérjavítást kért, kérelmüket egy hat tagú bizottság terjesztette az igazgatóság elé. A tárgyalások folyamán az igazgatóság és munkások megegyezésre jutottak, amennyiben a munkások követeléseit az igazgatóság respektálta. A kőművesek ma reggel már jelentkeztek munkára, de ekkor tudtukra adták, hogy csak tizennégyen nyerhetnek beocsátást, mert az igazgatóság nem hajlandó visszavenni azt a hat munkást, akik társaiknak szószói voltak. Ez a váratlan értesítés nagyon meglepte a husz embert és elhatározták, hogy mindaddig nem veszik fel újra a munkát, amíg hat társuk teljes elégtételt nem kapnak, illetőleg újra nem nyerne a gyárban alkalmazást. Mikor a szövő- és fonó-gyári munkások megtudták az esetet, azonnal elhatározták, hogy teljes szolidaritást vállalnak a husz kőműves-munkással. Küldöttséget menesztettek az igazgatósághoz és tudatták, hogy az egész gyár személyzete sztrájkba lép, ha a hat kőművest vissza nem veszik, vagy ha a husz közül bármelyiket is elbocsátják. Az igazgatóság nem hitt a munkások fenyegetésének és nem teljesítette kívánásukat, mire a gyárnak mintegy ezerkétszáz embere elhagyta a Váci-ut 189. szám alatt lévő gyártelepet. A munkások az István-ut 8. szám alatti Farkas György-féle vendéglőbe mentek, ahol felöltötték sztrájkanyagukat. Rendzavarás eddig nem történt.

— **Letartóztatott hadnagy.** Resig Marion 33. gyalogezredbeli hadnagyot Trieszt mellett letartóztatták. Resig pénztárnoka volt az aradi tiszti kaszinónak. A hadnagyot többször szabadságotlalt s mindannyiszor azzal állt elő, hogy Triesztbe megy az édes anyját meglátogatni. A folytonos utazgatás gyanusnak tűnt fel a kaszinó tagjai előtt s a pénztárban rovacsolást tartottak. A vizsgálat meglepő eredménnyel végződött, mert a pénztárkönyvben több helyütt radiózást, vakarást s magában a pénztárban több ezer korona hiányt fedeztek fel. A hadnagy mulatós, kártyás ember hírében állt mindig, s többször megkísérelte, hogy anyja segélypénzeivel rendezze kártyaadósságait. Most is anyjához fordult, mielőtt azonban a segély megérkezett volna, elfogták.

— **A hazárd gróf.** Gróf Festetich Andor ügyvédje kijelenti, hogy azok a hírek, mintha a fiatal grófot Párisból hazárdjáték miatt kiutasították volna, nem igazak. A nyilatkozat szerint gróf Festetich Andor sohasem volt Vaalban, a hírhedt játékbarlangokban tehát nem játszhatott, nem is ismeri gróf Sztárayt s így vele közösen nem volt játékbankja.

— **Budapesti Nagy Vásár.** Május 2., 3. és 4. napján vidám, pezsgő vásári élet fog tanyát űlni a városligeti Iparcsarnokban. Gróf Csáky Albiné, gróf Apponyi Albertné és Pejacsevich Jolán grófnő vezetése alatt az Általános Köziótékonysági Egyesület ezeken a napokon tartja meg fényesnek és érdekesnek ígérkező tavaszi ünnepélyét, amelynek remélhetőleg tetemes tiszta jövedelmét felerészben az egyesület alkoholmentes vendéglője, felerészben foglalkoztató műhelyei kapják. A rendezőség elmes taláékonyssággal gondoskodik a közönség szórakoztatásáról vonzó, változatos program révén, valamint a „jótékony zsarolás” megakadályozásáról. A megszabott árakon túl éppen csak az fog fizetni, aki jószántából akar bőkezű lenni. A belépti-jegyek már most olyan mértékben kelnek, hogy ebből következőleg egész Budapest kint lesz az Iparcsarnokban az A. K. E. pompás ünnepélyén, ahol mindenki kitűnően fog mulatni. Belépti-díj 1 korona.

— **A tüfusz.** Tegnap megint a Párkány-utca 1429. számú házból szállítottak be a járványkórházba egy beteget, Propontik József helynelküli mézszároslegényt. A Párkány-utcai házat állandóan ellenőrzik. Tegnap a kórházban 24 férfit és 21 nőt ápoltak, megfigyelés alatt volt 13 férfi és 4 nő.

— **Halálozások.** Pintér Pál kalocsai gyógyszerár-tulajdonos és a Budapesti Gyógyszerész-Tesztület számos éven át volt titkára, április 20-án hosszúságú szenvedés után, életének 57-ik évében meghalt. Mosoni és vizenbergi Vizer Péter ügyvéd, volt ügyvédi kamarai titkár, Arad város törvényhatóságának tagja, majd tiszti ügyésze, 64-ik évében elhunyt. Temetése ma ment végbe Aradon nagy részvét mellett.

Koncz Gyula kir. ítélőtáblai bíró, a dévai törvényszéken az urbéri ügyek előadója, Segesváron, ahol családjával együtt a husvéti ünnepeket rokonai körében töltötte, tegnap reggel élte delén, szívszélhűdéssel meghalt. A tragikus haláleset széles körökben mély részvétet keltett.

Gebhard Emil, a Sorbonne irodalom tanára, élete 69-ik évében meghalt.

— **Tolvajfurfang.** Tegnap Freund Lipót kereskedőnek a Várház-körúton lévő üzletébe beállított egy uriasan öltözött alacsony férfi és az alkotámany-utcai törvényszék hivatalnokának mondta magát és nagyobb megrendelést tett. Becsomagoltatta a kiválogatott holmit, azután kérte, hogy küldjék el vele együtt. Klein Armin kereskedősegéd vitte is nyomban. Amikor a börtönpülethez értek, a megrendelő ur elvette az egyik csomagot Klein től s így szólt:

— Várlon csak, ezt a csomagot heviszem ide az épületbe. Itt lakik egyik szolgánk, annak adom oda, aztán mindjárt visszajövök.

A kereskedősegéd azonban hiába várt. A szélhámos ember a tőzsdé másik kapuján át megszökött. A csomagban, amelyet magával vitt, harminczkét koronát érő irószekő volt.

— **Életunt tüzér.** Sisák József, a negyedik tüzerezred közlegénye ma délelőtt meglátogatta egy rokonát, Lemberger Nándor kereskedőt, akinek a Ferencz József-rakparton van üzlete. Amikor Sisák egy pillanatra magára maradt a lakásban, lekasztott a falról egy löbber-pisztolyt és halántékra lötte magát. A golyó halálos sebet ejtett az életunt katonán. A mentők a XVII. számú helyőrségi kórházba vitték.

— **Rendőri hírek.** Halálos játék. Radák János nyolcz éves és Kósa Jenő hét éves iskolás fiúk Ujpesten az Erzsébet-utca 17. számú ház udvarán játszottak. Közben a gyerekek összeveszttek és Radák annyira dühbe jött, hogy Kóstát hasba rugta. A szerencsétlen fiút a Károlyi-kórházba vitték, ahol meghalt. — **Baleset az építkezésnél.** A lágmányosi új műgyétem építkezésénél ma reggel egy keményita-oszlop eldőlt és ráesett Holló József ácssegédre, akin súlyos zúzódásokat ejtett. A Rökus-kórházba vitték. — **Hirtelen halál.** Hollósi Czeczília mosónő ma reggel a Hunyadi-tér 12. számú gőzműsében hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **X Zászlók,** ezimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszitoné! Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **X Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

— **X Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

— **X Bőrbajok, hajhullás, és kopaszág** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönlig Izsó elektroterápiai intézetében (Károlyi-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalommentesen és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

A romániai petroleum-források

— Gróf Tisza István sajtópöre. —

Budapest, április 22.

A romániai petroleumforrások miatt gróf Tisza Istvánnak már volt egy sajtópöre, melyet Fényes László ellen indított, aki azzal vádolta gróf Tisza Istvánt, mint az Ipar- és Kereskedelmi Bank igazgatóját, hogy a romániai petroleumforrásokkal való manipuláció révén a bank részvényeseit megkárosította. Ennek az ügynek újabb hullámcsapásai folytak le ma a pozsonyi kir. törvényszék előtt, ahol ma kezdtek meg tárgyalni Tisza Istvánnak, Weltner Jakab és Schwarz Gábor ellen izgatás, lázítás, rágalmozás és becsületsértés miatt megindított sajtópörét. Weltner Jakab, a szocialista párt titkára 1904-ben „Az egyesülési és gyülekezési jog. A sajtószabadság” című röpiratában egyenes felhívást intézett a szocializmus pártjához a belügyminiszternek a gyülekezési jog tárgyában kiadott rendelete ellen. A röpirat nyíltan izgatja a szocializmus pártját a fennálló rend ellen, amiért az ügyészség vádat emelt ellene. Legfontosabb része a röpiratnak az, amely azzal vádolta Tisza Istvánt, mint az „Ipar- és Kereskedelmi Bank” igazgatóját, hogy a bank büntös manipulációja folytán a részvényeseket megkárosította. Ezt a vádat Fényes László nyomán írta meg Weltner Jakab és a dolgot Schwarz Gábor szintén szóvá tette a „Népszavá”-ban, persze súlyos kommentárokkal kísérve. Különösen Weltner támadta erősen Tiszát, akit azzal vádolt, hogy megvásárolta az eszedi lapot, mert tudta, hogy a kormány le fogja csopoltatni s az olcsón megvásárolt ingatlan kitűnő termőfölddé válik, amit a környék lakosságának megkárosításával szerzett meg s így óriási módon gyarapította vagyonát. Majd az „Ipar- és Kereskedelmi Bank” élén kifejtett működését bírálta s azt írta, hogy a bank tizenhatszáz millió koronát vesztett a romániai petroleumforrásokon. A banknak ebből kifolyólag egész alaptőkéje elusztott és a részvényesek jelentékeny kárt szenvedtek, míg az igazgatóságnak a hajszála se görbült meg.

A törvényszék ma délelőtt kilenc órakor kezdte meg a tárgyalást Szporzon Gyula törvényszéki bíró elnökelete alatt. Szavazóbírák Drechsler Róbert és Samariay Károly voltak, a vádat dr. Benke Nándor ügyész képviselte, a vádlottakat dr. Gál Jenő védte. Az esküdtek kisorsolása és az esküdtszék megalakulása után Benke ügyész kérte a tárgyalás megatartását.

Tisza Istvánt kihallgatják.

Dr. Gál Jenő: Ezt a pört a törvényszék már tárgyalta egyszer, de a tárgyalást kénytelen volt elhalasztani, hogy a pör egész komplexumára nézve bizonyítékokat szerezzen be. Indítványozza, hogy a törvényszék távirati uton idézze be Tisza Istvánt, akinek kihallgatása esetleg jelentős fordulatot adhat a pörnek, továbbá szükségesnek tartaná Fényes Lászlónak tanuként való kihallgatását is. A törvényszék ugyan három havi fogházra ítélte Fényest ebből az ügyből kifolyólag, de ő azóta olyan fontos bizonyítékokat szerzett, amelyekkel bebizonyítja igazságát s Fényes hajlandó az általa szerzett okmányokat át szolgáltatni. Tisza István és Fényes László szembeállítására szindikátus alakult, Schwarz Armin és Leitner Zsigmond bankigazgatók ugyancsak összehárolták a részvényeket és a szindikátus nevére könyvelték el azokat, indítványozza, hogy Schwarz és Leitner igazgatókat is hívják be távirati uton és őket is kihallgatni kéri.

Benke Nándor Tisza István megidézését nem ellenzi, de azt hiszi, hogy ez felesleges, mert az ő kihallgatása az ügyet semmivel se viszi előbbre. Ellenzi azonban Fényes László megidézését, mert hisz ő saját pere tárgyalásakor összes bizonyítékait előterjesztette, ha pedig mégis akadnának új bizonyítékok, azokat már csak a saját érdekében is előterjesztette volna. Schwarz és Leitner igazgatók megidézését azonban nem ellenzi. Neki az a meggyőződése, hogy védő csak huzni-halasztani akarja ezt az anyagot a régóta tartó pört.

Gál Jenő: Fényest nem lehet elűzni attól, hogy bizonyítékait előterjeszthesse, mert hátha olyan fontos dolgokat tud, amelyek a pörben jelentős fordulatot idézhetnek elő.

Szporzon elnök erre tíz percze felfüggesztette a tárgyalást s a törvényszék tanácskozára vonult vissza. Az elnök felszólította a védőt, hogy hozza föl azokat a konkrét okokat, amelyek szükségessé teszik Fényes megidézését.

Dr. Jólolv Tisza bank Nem akarja vetett pénze

A mely szerint van, és Le kihallgatás indoklásól. A Maszt J

Ezu konsta vannak a tárgyerjedelm Eln We zódéssel Eln tárgyalá

Dél a bizonyos lép lecs vádoltta sárota kat, tud csengeri földbirto Tisza a csapolás kik a sz önként nagykár tanuvall egyenlő vezmény gel foly

SZI

(*)

Népsz

előadás

ható ün

a Népsz

replőt,

Lujzát,

kere. Az

meg. Me

pei és m

zsa azon

tett, me

visszater

mamán

után köv

igazgató

tének aj

a közöns

sokat tap

ban rész

bétkoszo

pett, per

szes fős

gaikkal,

ságiró

ruja, egy

Olga kap

szerend

Szék el

keltek na

(*) A

sos bohó

nak előz

tásban k

Cornailles

Gót, Gari

máros—V

Odette—C

panonville

pote—Sar

zaltzky,

Cornailles

Rónaszéki

I. Julie—

őn a „f

képét játs

Dr. Gál Jenő előterjesztésének támogatására fölolvassa a vádiratban inkriminált részeket. Eszerint Tisza István megsértette a törvényt, mikor az Iparbank tőkét külföldi vállalatokba engedte fektetni. Nem akarja huzni-halasztani a tárgyalást, csak be akarja bizonyítani, hogy Tisza törvénytelenkedést követett el, amikor megengedte, hogy az Iparbank pénze külföldre vándoroljon.

A bíróság ismét tanácskozára vonult vissza, mely után az elnök kihirdette a határozatot, amely szerint a törvényszék elrendelte Tisza István, Fényes László, Schwarcz Armin és Leitner Zsigmond kihallgatását. A kihallgatás holnap fog megtörténni. A törvényszék indoklásában a közérdek megvédését hozta föl. A határozat ellen Benke ügyész semmisségi panaszt jelentett be, amit a törvényszék tudomásul vett.

Ezután folytatták a tárgyalást. Weltner Jakab konstatálja, hogy a vádiratban összefüggés nélkül vannak kikapva a röpirat egyes kifejezései. Ezekre a tárgyalás során reflektál. Kéri röpiratának egész terjedelmében való fölolvastatását.

Elnök: Honnét kapta ezeket az adatokat?

Weltner: Fényes Lászlótól, aki olyan meggyőződéssel beszélt a dologról, hogy elhittem neki.

Elnök ezután fölolvasta Weltner röpiratát és a tárgyalást délutánra halasztotta.

A bizonyítás.

Délután az inkriminált cikkek fölolvastatása után a bizonyítási eljárás kezdődött. Először az esedi lap lecsapolására vonatkozó rágalmat tárgyalták. A vádlottak állítása szerint Tisza olesó áron megvásárolta a kiscsapatól a lap területén lévő birtokait, tudva, hogy lecsapols fog történni. Katz János csengeri közvetítő és Szalkay Sándor mészáros földbirtokos tanuallomása szerint ez nem igaz, mert Tisza a lapon elterülő birtokok nagy részét a lecsapolás után vette azoktól a nagybirtokosoktól, kik a szabályozás költségeinek nagyságától félve, önként olesón ajánlották megvételre. Péchy László nagykarolyi főmérnök és Fogarassy Sándor mérnök tanuallomása szerint Tisza a többi birtokosokkal egyenlő arányban fizeti az ártéri költséget és kedvezményben nem részesül. A tárgyalást holnap renget folytatják.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **A nagymama jubileuma.** Ma este ünnepelték a Népszínház-Vigoperában A nagymama ötvenedik előadásának jubileumát. A jubilaris előadást meghatározó ünnepély előzte meg a színpadon, melyben a Népszínház társulata ünnepelte A nagymama főszereplőt, közöttük természetesen elsősorban Blaha Lujzát, kinek nevéhez fűződik a jubilaris darab főszerepe. Az előadást Pásztor Árpád előjátéka nyitotta meg, melyben megjelentek Blaha Lujza összes szerepei és maguk részére kívánták A nagymamát. A muzsa azonban, melyet Bátorfi Gizella személyesített, megnyugtatta őket azzal, hogy Blaha Lujza visszatér hozzájuk, de egyelőre engedjék át A nagymamának, melynek ő oly nagy sikert biztosított. Ezután következett az előadás, melynek jóvedelmét az igazgatóság a Budapesti Újságírók Nyugdíjgyűlésének ajánlotta fel. Daczára a felemelt helyaráknak, a közönség szépen megtöltötte a nézőteret és igen sokat tapsolt a szereplőknek. Nagyon meleg óváczióban részesítette Mader igazgatót, kit, mikor a babékoszorúval ékesített karmesteri emelvényre lépett, perczeleg tapsolt. Az első felvonás után az összes főszereplők megjelentek a lámpák előtt virágaikkal, melyek közt feltűnt a Budapesti Újságírók-Egyesületének két hatalmas koszorúja, egyiket Blaha Lujza, a másikat Turcsányi Olga kapta. Igen hangulatos volt a második felvonás szerenáda, melyet ez alkalommal Ney Leona, Székely Anna, Székely Gyula és Dános énekeltek nagy hatással.

(*) **A Szatir.** Berr és Guillemeaud háromfelvonásos bohózata, amelyet szombaton, a hó 25-én játszottak először a Vígyszínházban, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Cornailles Fülöp—Tihanyi, Cornaillesné asszony—Haraszthy H., Garidel Lucien—Gót, Garidel Raymond—Varsányi I., Pochet kormáros—Vendrei, Pochet Baptistine—Kömlössy I., Odette—G. Kertész Ella, Mariejol—Szerényi, D'Españonville—Fenyvesi, Verdousier—Tapolczay, Crapote—Sarkadi, Bénévole—Balassa, Monzu orvos—Kazalczky, Fotografus—Bárdi, Egy vendég—Győző, Cornailles Suzanne—Csáky I., De la Haute-Futainé—Rónaszékiné, Marguerita—Varga A., Annette—Dallos I., Julie—Kürthi S. Holnap, csütörtökön a Vígyszínházban a „Tanitónót”, Bródy Sándor nagyszerű életképét játszzák.

(*) **A berliniek kiállításának megnyitása.** Ma délután előkelő és igen nagyszámú közönség jelenlétében nyílt meg a négy német mesternek, Lieberman-nak, Corinth-nak, Leistikownak és Slevot-nak alkotásából rendezett kiállítás. A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja, ahol izléses elrendezésben kerültek bemutatásra a festmények, rajzok, egészen megtelt szebbnél szebb nőkkel és társadalmunk, de különösen a művészek előkelői közül igen sokan jöttek el a minden tekintetben érdekes kiállítás vernissagéjára. A kultuszminisztérium részéről ott volt: Molnár Viktor államtitkár, K. Lippich Elek min. tanácsos, a művészeti osztály főnöke, továbbá Krammer Ernő miniszteri tanácsos a Szépművészeti Múzeum fő- és Térey Gábor udvari tanácsos, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, valamint kívülük sokan mások. Az államtitkárt Tolnay Ákos festőművész fogadta és kalauzolta a termekben. Molnár Viktor egy jó óránál tovább időzött a tárlaton és igen megelégedve távozott. Az előkelő közönség, melyet dr. Rajner Béla, a társaság elnöke, Horváth Géza, Révai Ödön igazgatók és Garay Ákos műtáros fogadtak, a késő esti órákig gyönyörködött a képekben. A kiállítás hétköznapokon 9—7-ig, vasárnap 9—1-ig diitalanul tekinthető meg.

(*) **A kardalokosok javára.** A Királysínház karaszemélyzetének jutalomjátéka, mely e hó 25-én, szombaton délután lesz, mint minden évben, ezidén is szenzációs eseménynek ígérkezik. A pénztári kimutatás szerint óriási az érdeklődés a pompás előadás iránt, melyben Blaha Lujza asszony, Pálmay Ilka, Küry Klára, Beóthy Lászlóné, Petrass Sári, Ötvös Gitta, Szegedy Erzsébet, Vörös Ily, Balogh Böske, Németh József, Raskó Géza, Ferenczy Károly, Nyáray Antal, Virágh Jenő, Baumann Károly, Z. Molnár László, Gyárfás Dezső, Nagy Endre, Hetényi Albert, Huszár Károly, Vincze Zsigmond, Marthon Géza és Kóczé Antal teljes zenekarával, műsoruk legjavával működnek közre. E monstre-kabaret-t Verő György egyfelvonásos tréfiája, a „Leánynező” előzi meg Orley Flórával, Tóth Irmával, Körmendy Jánossal és Papp Miskával a főbb szerepekben. Jegyek a Királysínházban válthatók.

(*) **Vándor-szintársulatok és a színészegyesület.** Az ország különböző részein nagy számmal találhatók kisebb-nagyobb szintársulatok, amelyek miniszteri engedély nélkül, — helyhatósági engedéllyel — jóformán minden héten más városokban, vagy községekben ütik fel tanyájukat. Az Országos Színészegyesület nem idegenkedik attól az eszmétől, hogy az ilyen társulatokat és annak tagjait a saját hatáskörébe bevonja, nekik miniszterileg jóváhagyandó játszási engedélyt ad és kijelöli azokat a kisebb városokat és községeket, ahol a rendes színigazgatók nem játszanak társulatokkal és amelyek egy rövid színházi szezon mégis igényelnek. Ehhez mindenképp el kell szándékozni, hogy megtudják, hogy hány ilyen társulat működik a vidéken és kik a társulatok tagjai. Néhány társulat már beküldte névsorát és rövidesen a többiek is beküldik és akkor aztán folytatni fogják ez ügyben a tárgyalásokat. A vándor (dal) társulatok igazgatói maguk ajánlották fel, hogy a szerzői jogdíjakat, nyugdíj, tagdíj és egyéb illetményeket készséggel be fogják ezentul fizetni.

(*) **A Drótostót felújítása.** A Király Színház jövő heti műsorát Lehár Ferenc legelső nagy sikerének, a Drótostót-nak felújításával teszi érdekessé. A felújítás egyszersmind új betanulás is lesz, amennyiben Sziklay Kornél, aki Pfeifferkorn híres szerepét játszza és Boross Endre kitűnő bádgosmesterén kívül az összes többi szerepet új szereplők, a Király Színház tagjai közül Petrass Sári, Szegedy Erzsébet, Fábrián Czébia, Somló Ilona, Nyárayné, Raskó Géza, Csapó Jenő, Dobos, Csizsér és mások játszzák.

(*) **Szólókai művészek kollektív kiállítása.** A szólókai festő-kolónia tagjai egyetemlegesen megállapodtak abban, hogy a Képzőművészeti Társulatnak 1908—9. évi téli nagy nemzetközi tárlatán nagy kollektív kiállítással vesznek részt s azon csupa igazi magyar alföldi tájképet és a magyar népeletről vett genre-képet fognak bemutatni a közönségnek.

(*) **A tavaszi tárlat.** Régióta érdeklődött a közönség annyira a képzőművészeti kiállítások iránt, mint a Műcsarnoknak ez idei tavaszi tárlata iránt. A tárlatot megnyitása óta, három hét alatt, daczára a kellemetlen időjárásnak, tizenöt ezernél többen látogatták. A tárlat ezuttal egészen május hó 15-éig marad nyitva s azt az Amatőrök Szövetsége által rendezendő művészeti fényképkiallítás követi.

6 visít Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) **A külföldiek nyilvántartása.** A külföldiek nyilvántartására vonatkozó hatósági feladatok a székesfővárosi tanács, a ker. előljáróságok és a m. kjr. államrendőrség között oszlanak meg. Minthogy a végzendő feladatok és hatáskörök az utasításban pontosan körül vannak írva, e tekintetben a tanács azonkívül, hogy a tanács által ellátandó feladatok végzésével a tanács IV. ügyosztályt (katonai és illetőségi ügyosztály), a lakhatási viszonylatok kiadásával pedig a IV-ik ügyosztályt vezető tanácsnokot, Rényi Dezsőt bizza meg, egyelőre egyéb intézkedést nem tett. A gyakorlat folyamán netán szükségesnek mutatkozó intézkedéseket a tanács annak idején fogja elrendelni. A kerületi előljáróságokat a törvény és az utasítás ellenőrző és kihágási birói funkcióival bizza meg. Tekintettel arra a nagy érdekre, ami végből a törvény hozatott, a tanács felhívja a kerületi előljáróságokat, hogy ezen kötelezettségüknek pontosan feleljenek meg, de legyenek figyelemmel a leirat magyarázatára is és azon 1908. május 1-je után érkező külföldieket, kiknek itt maradása a község anyagi érdekeire nézve nem kívánatos, ezentul esetről-esetre jelentsek be; azon ezentul érkező, állandóan itt lakni kívánó külföldiek ellen pedig, kik állandó tartózkodásukat be nem jelentik, illetőleg lakhatási bizonylatot felmutatni nem tudnak, a 22. szakasz szerint (kihágási eljárás az előljáróság előtt) járjanak el; az ezelőtt érkezett külföldiekre nézve a 32-ik szakasz és a leirat rendelkezései tartandók szem előtt.

(*) **Vasziljevits alpolgármester itthon.** Vasziljevits János alpolgármester tegnap visszaérkezett a kétheti szabadságidejéről és a hivatalát ma átvette Kun Gyula tanácsostól, aki őt a távolléte alatt helyettesítette.

(*) **A népszínházi bizottság** ma délelőtt ülést tartott, Rózsa-völgyi Gyula alpolgármester elnöklése mellett; előadó Sztankovits Szilárd polgármesteri titkár volt. Bejelentették, hogy a színház feltárolása, a mérnöki és gazdasági hivatal közbenjöttével, megtörtént. Elrendelte a bizottság a színház-épület új felbecslését. Tűzkár ellen 1,380,000 koronáig biztosítják a színházat. — Porzsoit Kálmán-nak, a volt népszínházi igazgatónak 30,000 korona óvadékát véglegesen a népszínházi alapnak ítélte a kir. Kuria; ezt most a bevételek közé sorolta a bizottság. — Egy magánfel ajánlatot tett, az iránt, hogy a színházi székek támlájára hirdetések alkalmaszasson. A kérelmet elutasították. Tudomásul vette a bizottság Mader Rezső népszínházi igazgatónak azt a bejelentését, hogy Bálint Dezsőt alkalmazta a színház gazdasági ügyeinek a vitelére.

(*) **Az új központi bizottság.** A főváros legújabb bizottsága, a központi bizottság ma megalakult. Az egyes kerületek négy-négy tagot küldtek ki, a hatodik kerület kivételével, amely az új szervezetben nem kíván részt venni. Elnöknek Márkus Józsefet alelnöknek Szabeny Antalt, Preyer Hugót és Bródy Samut, jegyzőnek Eulenburg Salamont és Glückstahl Samut, pénztárosnak Boross Somát, ellenőrnek Flatthy Györgyöt választották meg. A bizottság ezután kijelölte azokat a kerületeket, amelyek az egyes bizottságokba jelölnek. Elhatározta, hogy a most megüresedett állásokra a következő kerületek jelölnek: A középítő bizottságba az V. és IX. kerület, az iparügyi bizottságba az I. és V. kerület, a katonai ügybe a VI. és IX. kerület, a közegészségi bizottságba a VIII., a vízvezetékbe az I., a közigazgatási bizottságba a VIII., a központi választmányba az I. kerület küld egy-egy tagot.

(*) **Betegsegélyző-pénztárak és orvosok harca.** Ismeretes az az áldatlan küzdelem, amely már hosszabb ideje folyik a munkásbetegsegélyző-pénztárak és az orvosok között, akik a díjazás tekintetében nem tudtak megállapodásra jutni. A munkásbiztosító-hivatalnak idevonatkozó jelentései következtében gr. Andrássy Gyula belügyminiszter most felhívta a székesfővárosi törvényhatóságot, hogy utasítsa a közhivatalban levő orvosokat, hogy ott, ahol az érde-

keltek nem tudták megegyezni, vagy pedig az „Országos munkásbetegsegélyző és baleset ellen biztosító pénztár” ahhoz nem járult, a törvényileg megállapított díjak mellett tartásuk kötelességüknek a hivatásuk területén lakó pénztári tagok gyógyítását. A főhívás keresztülvitelért a belügyminiszter a hatóságot teszi felelőssé.

(Tiszviselők összeférhetetlensége. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a múlt hónapban kiadott rendelete a városi törvényhatóságok közgyűléseire bizta a városi tiszviselők által pénzügyhatóságoknál és nagyipari vállalatoknál elfoglalt igazgatósági tagsági, vagy felügyelő-bizottsági tagsági állásoknak összeférhetetlenségi kérdéseiben való döntést. Ehhez képest dr. Bárczy István polgármester körrendeletben szólította fel az összes városi hivatalok és intézetek vezetőit, ugyszintén az iskolák igazgatóit, hogy a miniszteri rendeletet a hivatásuk és tanítói személyzetükkel közölik, azokkal pedig, akik a miniszteri rendeletben körülírt állásokat töltik be, jegyzőkönyvet vegyenek fel s azt tízennégy nap alatt hozzá terjesztik be.

(Orvosi tanfolyam. A budapesti tudományegyetem orvosi karának a tanárai és magántanárai a nyáron megtartják a XIV-ik évi szűneti orvosi tanfolyamot. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter felhívja a főváros tanácsát, valamint a többi törvényhatóságokat is, hogy erről az összes orvosokat értesítsék és a résztvevőket lehetőség szerint anyagilag is támogassák. A tanfolyamról részletesebb felvilágosítást dr. Illyés Géza egyetemi magántanár (Budapest, VIII., Üllői-ut 20.) nyújt.

(Az utcák portmentesítése. A tanács érdekes kísérlettel próbálkozik. A makadám-utakat akarja a portól mentesíteni. Külföldön olajjal portmentesítik a makadám-utakat. Most a főváros is megpróbálja. A jövő héten a Budakeszi-úton csinálják az első próbát.

EGYESÜLETEK.

(—) Közművelődés a Dunántul. Fontos igazgatósági ülést tartott örgrói Pallavicini Ede elnöke alatt az ország egyik legnagyobb kultúregylete, a Dunántúli Közművelődési Egyesület. Napirend előtt üdvözölte örgrói Pallavicini Ede Széll Kálmánt, ki megjelenésével ismét igazolta, hogy érdeklődéssel él és munkál az egyesület javára és felkérte, hogy a választmány ülést vezesse. Széll Kálmán kijelentette, hogy mindenkor igyekezni fog szeretetét kimutatni az eszme iránt, mely gondos ápolást igényel. (Lelkes éjlenzés.) Dr. Baranszky Gyula főpénztáros jelentést tett az örvendés módjára megnyitkozó érdeklődésről. Majd Széll Kálmán jelentésével foglalkozott a választmány, melyet a nemzetiségi mozgalmak ellensúlyozása érdekében tartandó közművelődési kongresszus és a megalakítandó közművelődési tanács ügyében tett s lelkes örömet keltett a kongresszus szervező-bizottságának ama választása, hogy a kongresszuson a manifesztációs szónoklat megtartására Széll Kálmán, a D. K. E. diszelnöke kéretett fel. Gróf Batthyányi Pál főispán jelentésével foglalkozott ezután a választmány, mely jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg a főispánnak és dr. Ruzicska Kálmán tanfelügyelőnek, amiért a zalamegyei fiók kiválóan sikeres megalakítását végezték, e fiók 335 taggal kezdte meg működését. Lőrinczy György kir. tanácsos, tanfelügyelő tett jelentést Komárommegyeiben legelőnök megszervezett népakadémiák eredményes működéséről s a választmány hazafias munkásságáért örgrói Pallavicini elnök indítványára köszönetet szavazott Lőrinczy Györgynek és elhatározta a népakadémiai intézmény intenzívebb támogatását. Dr. Fodor Oszkár főtitkár évi jelentésének benyújtása után Töpler Károly polgármester tolmácsolta Sopron város tanácsának meghívását, hogy a D. K. E. XVII. évi közgyűlését Sopronban tartsa meg. Lelkes Hugó országos képviselő hozzászólása után a választmány a soproni közgyűlés napjával, május 31-ikét jelölte meg és Széll Kálmán diszelnöktől kérte fel a közgyűlés vezetésére. (Lelkes éjlenzés.) Az ülés harmadik órai tárgyalás után Széll Kálmán és örgrói Pallavicini Ede elnökével ért véget.

(—) A Budapesti Tanító-Egyesület közgyűlése. A Budapesti (Budai) Tanító-Egyesület április 25-én, szombaton délután öt órakor a Margit-körúti elemi iskolában tartja tavaszi közgyűlést a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó s előterjesztések. A bíráló bizottság jelentése a beérkezett pályamunkákról. Előterjesztés Szabó Dezső, bír. biz. előadó. Jelentés az egyesület pénztári állapotáról. Előterjesztés Rácz József egyesületi pénztáros. Esetleges indítványok.

Orvosok részéről több oldalról valóban eszményi nathellenes szernek kijelentve.
Hatása megiepő. — Minden gyógyszerárban kapható

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Harmadik nap. —

A nap legjobban díjazott futamát a Tavaszsi versenyt Mony nyerte meg Blizzard és Telemach előtt. Utolsó az erősen fogadott Mac G. A Schwechati díjban Lángoló tíz résztvevőt hagyott faképnél és könnyen nyerte meg a versenyt. Az utolsó futamban a Háromövesek handicapiában egy jó formát mutatott Ezres volt a nagy reás favorit, de nyakhozszal elvesztette a versenyt.

A részletes eredmény a következő:

I. Kanczák nyeretlen versenye. Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. gróf Arco-Zinneberg M. Ridolfi (Carlslake), 2. Gay Spinster, 3. Thomas. Futottak még: Blanche, Höhenheim, Ez falut ér, Falbala. — Tot.: 10:135, 20:49, 29, 38.

II. Mineral-verseny. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Lossoncey Gy. Gánna (Prati), 2. Stronboli, 3. Rodostó. Futottak még: Baldur, Petroncila, Jimmy. — Tot.: 10:44.

III. Tavaszsi verseny. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Mautner V. 36 pm Mony (Birkenruth), 2. Blizzard, 3. Telemach. Futottak még: Mac G. — Tot.: 10:33, 20:36, 42.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 m. 1. Egyedi A. 36 pm Prokop (Pan), 2. Vadőr, 3. Nepszó. Futottak még: Au revoir. — Tot.: 10:36, 20:39, 47.

V. Schwechati díj. Díj 5000 korona. Táv 2000 m. 1. Szemere M. 46 pm Lángoló (Szenté), 2. Sixtus, 3. Augur. Futottak még: Gavotte, Orphelin, Betty Dick, Va banque, Bajtárs, Meglio, Furesalezény, Villefranche. — Tot.: 10:64, 20:50, 50, 39.

VI. Gátverseny. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. báró Üchritz Zs. 46 sm Veronese (Fejes), 2. Juliar, 3. Hiramombe. Futottak még: Amateur, Mollrensele, Curry, Vezess, Réve. — Tot.: 10:58, 20:36, 37, 31.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Dreher A. 36 pm Nigger (Aylin), 2. Ezres, 3. Elemér. Futottak még: Pythia, Szegfű, Gigolette, Mignone, Mot, Glamurc. — Tot.: 10:79, 20:48, 26, 51.

— Negyedik nap. —

A bécsi tavaszi meeting holnapi főszáma a Kisbér-verseny, melyben Gaboriau debutje várható. Miután egyedüli ellenfelének csak Match me tekintetű, így győzelme valószínű, míg a tavalyi Helenenthal győztest a második helyre várjuk. Érdekesebb verseny még az 1000 méteres St.-Marxi díj, mely valószínűleg a jó formában levő Mauthner istálló zsákmánya lesz, Mataswilha révén.

Jelöltjeink a következők:

- I. Lancelot - King Donald.
- II. Sturm - Mazzé.
- III. Gaboriau - Match me.
- IV. Patóckirály - Sepoy.
- V. Mathaswilha - Kendor.
- VI. Formidable II. - Stinn lov.
- VII. Ezres - Valido.

Alagi versenyek.

— Harmadik nap. —

Az alagi tavaszi meeting mai, utolsó napjának kiemelkedő száma az Igazgatósági Akadályverseny volt, melyet Exzellenze távolmaradása következtében a favorit Faras nyert meg Futár ellen. A másik érdekesebb verseny, a Hadsereg akadályverseny pedig, miután a mezőny fele elbukott, Jakub Bey győzelmével végződött Elegi és Morbihán előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlenek handicapje. Díj 1500 korona. Táv. 1600 méter. Roltoncy 36. Fatia Negra (Wodianer) első, Tódor (Czárán Z.) második, Faragatlan (Kiss G.) harmadik. Futottak még: Mazette, Carmela, Miniette, Pisano, Vulkán, Váratlan. Tot.: 10:63, 20:37, 27, 37.

II. Eladóverseny. Díj 1200 korona. Táv 1800 méter. Horváth J. 66. Claymore (Czárán Z.) első, Kiboko (Nádaskay) második, Pink (Krause) harmadik. Futottak még: Paikos, Honka, Galant, Kártyás. Tot.: 10:19, 20:26, 34, 39.

III. Igazgatósági akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 3200 méter. Jankovich 46. Faras (Czárán J.) első, Futár (Czárán Z.) második, Bora (Lipsej) harmadik. Futottak még: Szikra (elbukott). Tot.: 10:16, 20:24, 43.

IV. Hadsereg akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 4300 méter. Sándor száz. 56. Jakubbey (Goldschmied) első, Elegie (Lipsej) második, Morbihan (Wodianer) harmadik. Futottak még: Na also, Coquin, Orban, Westminster. Tot.: 10:43, 20:37, 126, 76.

V. Gátverseny handicap. Díj 1500 korona. Táv 2400 méter. Sibrik 46. Westminster (Sibrik) első, Levente (Czárán Z.) második, Boszorkány (Pálffy) harmadik. Futottak még: Tiny Tim, Freia, Nevers. Tot.: 10:58, 20:59, 65.

VI. Katonatisztai síkverseny. Díj 1200 korona. Táv 1200 méter. Sibrik 36. Macska (tulajd.) első, Vlastovka (Wodianer) második, Nevmore (Pálffy) harmadik. Futottak még: Trapper, Dugazon. Tot.: 10:42, 20:50 és 154.

Budapesti ügő-versenyek.

— Negyedik nap. —

A budapesti tavaszi ügőversenyek holnapi, negyedik napjának programján kiemelkedőbb szám nem szerepel ugyan, mindazonáltal a nevezések után itélve, érdekes versenyekre és népes mezőnyökre van kilátás.

Jelöltjeink a következők:

- I. Duc - Wunderba.
- II. Elemér - Imperator.
- III. Ferenc - Liebe Freundin.
- IV. Vinans ist. Aufpasser.
- V. Ebou - Pensi.
- VI. Elemér - Daisy.
- VII. Csapke-Mazos - Márta-Köpé.

Nyilt-tér

(E rovatban közölteként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Hirdetmény.

A „Nemzeti” Baleset-Biztosító Részvénytársaság részvényeinek tizenötödik számu részvénye a mai naptól kezdve

10 koronával

fog bevéltetni a társaság főpénztáránál (VII. Erzsébet-körút 13. sz.) reggel 9-től déli 12 óráig: a «Pesti Magyar Kereskedelmi Bank» budapesti főpénztáránál és összes fiók-pénztáránál, valamint a «Merkur» vállalat részvénytársaságánál Bécsben.

Száz darabon felüli részvény bevéltésénél a részvények aritmetikus sorrendben, száz darabonként jegyzébe foglalandók. E célra szolgáló consignációk főpénztárunknál kaphatók.

Budapest, 1908. április hó 22. én.

«NEMZETI»
Baleset-Biztosító R.-T.

(Utánnyomás nem állítatik.)

OVSZEREK

Gummi és balhólyag, 30% engedmény tucatszámra 1-10 forintig. Capoi-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. frigitör, felszerelve 2-5 ftig Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 ft Minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjogyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

TÖRVÉNYSZÉK

A bajai milliós főnyeremény.

Budapest, április 22.

A szabadkai királyi törvényszék ma kezdte meg az Eckert Antal milliós nyereséggel kihuzott sorsjegye miatt támadt bínpör tárgyalását. A vádirat Wagner Sándort, a bajai iparbank könyvelőjét és Prigly Károlyt, a bank pénztárosát azzal vádolta, hogy amikor megtudták, hogy az Eckert Antal tulajdonában levő sorsjegy ütötte meg a milliós főnyereményt, visszacsalták tőle a sorsjegyet s a bank könyveit is meghamisították abból a célból, hogy ennek a manipulációnak a nyomait is eltüntessék. A tárgyalásról — mely iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik — tudósításunk a következő:

A tárgyalást Szerdahelyi Sándor törvényszéki elnök délelőtt kilenc órakor nyitotta meg. Először a fogva levő Wagner Sándor elsőrendű vádlottat, a bajai iparbank volt könyvelőjét és Prigly Károlyt, a bank pénztárosát vezették elő.

Wagner Sándor kihallgatása.

Wagner az általános kérdésekre előadta, hogy bajai születésű, 35 éves, nős, három gyermek atyja, 25—30 ezer korona vagyona van. Prigly 52 éves, hét gyermek atyja, 60 ezer korona vagyona van.

Az elnök felolvastatta a vádirat rendelkező részét, amely szerint a vádlottak 1906. december havában kicsalták az Eckert Antal bajai kertész birtokában volt s a Jelzálogbank által kibocsájtott sorsjegyet, mikor megtudták, hogy az megütötte az egy-milliós főnyereményt. Wagner, a vádirat szerint, okirathamisítást is követett el, amennyiben az Eckert által megvásárolt s a részletívbe 702. szám alatt beírt sorsjegyet más számmra vezette be, a bank könyveit meghamisította abból a célból, hogy a nyertes sorsjegy a bank tulajdonába jusson.

— Megértette a vádat? Bünsznek érzi magát? — kérdezte az elnök Wagnerrel.

— Nem! — felelte Wagner határozott hangon s azután bőbeszédűen előadta védelmét. Elmondta, hogy tizenöt éves kora óta áll a bank szolgálatában, amelynek legutóbbi könyvelője volt. Az intézetnél részletívület 1886. óta van bevezetve s arról három könyvet vezetnek. Ő tizenhat év előtt vette át hivatalát elődjétől. Ugy látta, hogy az elroutott részletív helyébe egy hátulsó lapot téptek ki. Senki sem figyelmeztette őt arra, hogy az törvényellenes. Az elsőfoku iparhatóság huszonegy év óta nem ellenőrizte a bankot, se a számadásokat. Ha az iparhatóság korábban is teljesítette volna kötelességét, elejét vehette volna ennek a vastag szabálytalanságnak s nem fordult volna elő ez a borzasztó szerencsétlenség. Ő úgy vezette a könyveket, mint ahogy a tapasztalat és czélszerűség megtanította. Ezután részletesen ismertette a kezelést s hangoztatta, hogy az ügyész vádjá minden alapot nélkülöz. Tul volt halmozva munkával, úgy hogy figyelmét kikerülte, hogy a banknál maradt sorsjegy megütötte a főnyereményt. Erre csak az időközben elhunyt Schön Antal igazgató figyelmeztette. Január közepén, mikor Sziklai Illés bankügynök visszahozta a bankba az el nem adott számú részletíveket, arról győződött meg, hogy a 703. számú részletív az ügynök kezében van, noha az intézeti könyvek tanúsága szerint ennek tulajdonosaként Eckert kertész szerepelt. Ellenben a 702. számú részletív a megfelelő könyvrovatban úgy szerepelt, mint amelynek nincs tulajdonosa, hanem a banknál maradt. Erről a téve-

désről tudomása volt Eckertnek is, erre figyelmeztette Prigly pénztáros, akivel hivatal után hazamenve, betért Eckerték üzletébe, ahol arról győződött meg, hogy Eckerték részjegyenek a száma 702. Az intézeti könyvekben lévő bejegyzést ennek megfelelőleg helyesíteni akarta, de mikor a könyveket nézegette, úgy látta, hogy a juxta- és részletívnyv adatai közt eltérés van. Azt gondolta, tévedett a sorsjegy számának bevezetésénél. Ekkor elküldte a bankszolgát Eckerthez, jöjjön el, s tekintse meg a részletíveket. A távollevő Eckert helyett leánya, öz. Beké Béláné jött a bankba, ahol rokonának, Priglynek átadta a részletívet, mire ő (Wagner) megtekintette a közeli íróasztalon lévő nyitott nagy könyvet, s aztán úgy a könyvet, mint a részletívet visszahozta a pénztáros ablakához, aztán megmutatta Bekének, hogy az apjának neve a 702. szám helyett 703-hoz volt beírva. Szívességet akart tenni Eckertnek azzal, hogy Schön igazgatónál ki akarta eszközölni a tévedések helyesbítését.

Arra nézve pedig, hogy a december 27-én megtartott huzásról miért csak áprilisban tett említést ő, illetve a bank, elmondja, hogy a huzás után való napon bement a vezérigazgatóhoz, aki éppen a Pester Lloydot olvasta és azt mondta, hogy a Mercurbanknál nyerték meg az egymillió koronát. Mint-hogy ő el volt foglalva az évi zárlattal, többé nem törődött ezzel az ügyvel. Csak később, amikor márciusban revideálta a sorsjegyalományt, amelyet el akartak adni, akkor vette észre, hogy ők nyerték meg a milliós főnyereményt. Erről szólott Schön igazgatónak, aki azt parancsolta neki, hogy senkinek, még a feleségének se tegyen említést arról, hogy a bank nyert. Másnap azután Schön lakásán megállapodtak abban, hogy felutaznak Budapestre a nyeremény fölvétele céljából. Ez április 1-én történt, április 2-án fel is utaztak és innen értesítették a bank részvényeseit.

Wagner vallomása ezzel véget ért és az elnök — félegy órakor — a tárgyalást felfüggesztette, s folytatását délután félnégy órára halasztotta.

A délutáni tárgyalás.

A bajai ügy délutáni tárgyalásán Wagner befejezi vallomását. Elmondja, hogy a millió fölvétele után hárman támasztottak igényt, köztük Eckerték, akik április 23-án jöttek be a bankba, részletesen megvizsgálták a könyveket és nyugodtan távoztak, kielentvén, hogy a nyereményt nem ők nyerték. Másnap Wagner beváltotta a korábban Eckertnek eladott, később pedig saját nevére írt részletívről szóló nyugtákat, melyeket nem őrizett meg, mert mint banktisztviselő, nem ellenőrizte önmagát. Ha ezek meg a nyugták megvolnának, a nyugtákat a részletív széléhez illesztve azonnal kiderítené a manipulációt. A radiózásról azt állítja, hogy rossz szokása, míg a szakértők által feloldott tintafoltról azt mondja, hogy nem tudja miként került a könyvbe, mert nem ő ejtette azt. Lapokat nem olvas és így nem tudta, hogy benne van a huzás. Prigly Károly, a másik vádlott nem érzi magát bünsznek. Elmondja, hogy amikor Bekéné a részletívet Wagner kérésére bevitte, ő beszélgetett vele, de nem nézte, hogy mit csinál Wagner a részletívvél. A tárgyalást este hét órakor berekesztették, holnap pedig folytatják.

§ A bíróság köréből. A király dr. Perényi Gábor és dr. Takács Aurél budapesti kir. büntető járásbírói minőségben a budapesti kir. törvényszékhez, Sütő István ipolysági kir. törvényszéki albirónak eddigi minőségben a galántai kir. járásbíróhoz, valamint dr. Kovács László karánsebesi kir. törvényszéki bírónak és Domján Lajos karánsebesi kir. járásbírónak saját kérelmükre leendő kölesönös áthelyezését megengedte.

§ A házastársak és az adó. A közigazgatási bíróság kimondta, hogy a keresetadóra nézve a kivetés évében közös háztartásban élő házastársak egyetemlegesen felelősek, a nő fizetési kötelezettsége tehát nemcsak akkor áll be, ha a férj már fizetéseképtelenné bizonyult, hanem az egyetemleges kötelezettség

alapján a végrehajtás minden megkülönböztetés és sorrend mellőzésével a házastársak bármelyike ellen intézhető.

KÖZGAZDASÁG.

A cigányügy rendezése.

Budapest, április 22.

A dánosi rablógyilkosság tettesei fölött ma kezdtek meg az esküdtbírói eljárást s ez a körülmény aktuálissá teszi újint a cigányügy rendezését, melyet évek óta sürgetnek a törvényhatóságok és gazdaszervezetek egyaránt.

Tagadásba vonni nem lehet, hogy a kóbor-cigányok aránylag a legtöbb kárt a gazdaközönségnek okozzák, nemcsak szarkatermesztük révén, de azáltal is, hogy takonykóros lovaikkal rendszerint inficiálják azon vidék loállományát, amely vidéken átvonulnak. Egy-egy Fáraó-karaván átvonulása egy birtoktesten fölér bármely elemi csapással. Gazdai körökben már rég fölhangozó kívánság az, hogy a kóbor cigányok lovait le kellene bunkózní s ezzel eleje vétetnék az ide-oda vándorlásuknak. Kongresszusok, gazdasági gyűléseknek a napirendjén mintegy másfél évtized óta szerepel a kérdés s ebben az irányban számtalan beadvány, fölírat fekszik az egyes minisztériumok levéltáraiban.

A cigányügy rendezésének kérdése legutóbb a múlt év szeptember havában Pécsen rendezett nyolczadik országos gazdakongresszus tárgyalásai során került fölszínre. A kongresszuson a kérdés előadója Hertelendy Ferenc mostani temesmegyei főispán volt, aki határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé s kérte, hogy intézzen a kongresszus sürgős fölterjesztést a belügyi kormányhoz aziránt, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a cigányügy rendezésére még az előző években tett javaslatok mielőbb megvalósításának, nevezetesen szükségesnek tartja, hogy:

a) a kóbor cigányok gyermekei hét éves korukban elhagyottaknak nyilváníttassanak és nevelésükről az állam gondoskodjék;

b) a cigányok kóborlása betiltassék és szigoruan büntetessék és a kóborlásba viszszaeső cigánytól a lótarítás is megvonassék, házalási és vándoripari igazolványokat egyáltalában ne kaphassanak;

c) minden kóborló cigány illetősége megállapíttassék s letelepülésre kényszeríttessék. Akiknek illetősége ki nem mutatható, a hatóság hivatalosan állapítsa azt meg oly módon, hogy illetőségi hely az a község legyen, ahol a cigány legtovább tartózkodott. Hogy amíatt a községeket kiadás ne terhelje, az ily kényszerilletőségből származó költségeket vállalja az állam magára;

d) a külföldi illetőségű kóborcigányok kérelhetetlenül kitolonczoltassanak és a jövőben az ország határain be ne bocsáttassanak;

e) a kóborcigányok ügyének adminisztrációja országosan központosíttassék, azaz ezen ügyek kezelése és nyilvántartása egy központi hatóságra bizassék.

A nyolczadik országos gazdakongresszus utasítása folytán az O. M. G. E. fölterjesztést is intézett a belügyi és földmívelésügyi miniszterekhez s amint értesülünk, a kérdésnek törvényhozási uton való rendezése már az előkészítés stádiumában van.

A munkaadók szervezkedése. Az 1906. év nagy munkásmozgalmi és az azokból közgazdaságunkra háruló veszteségek meggyőzték a munkaadókat is arról, hogy a munkások szervezettel szemben a legtöbbször hatalmi és politikai okokból folyó mozgalmakban csak úgy állhatnak szilárdan meg, ha ők is szervezkednek. Meg is indultak az erre vonatkozó előkészítő munkálatok. Sajnos, az első látható eredmény csak az, hogy a munkaadók ebben a nagy és életbevágó kérdésben máris meghasonlottak,

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27, 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

ahelyett, hogy egész erővel törekednének közös céljaik megvalósítására. Elvégre az, hogy az Országos Iparegyesület és a Gyáriparosok Országos Szövetsége külön-külön dolgoznak, magában véve még nem baj. Csak sok fölösleges munkát jelent. Baj azonban már az, hogy e két testület egymással szemben féltékenykedik s kevés közeledést mutat. Az eddig végzett munkákról egyébként a következő tudósítás számol be:

Az Országos Iparegyesület ebben az ügyben több értekezletet tartott. Az egyik értekezleten, amely már az ott megalakított gyáripari osztály keretén belül folyt le, ott voltak: Ullmann Adolf, dr. Hjelvey Tivadar, Fekete Ignác, Koch Károly stb. Ezen az ülésen bemutatták az új szervezet alapszabálytervezetét, melyet egy háromtagú bizottság: Fekete Ignác, dr. Loósy Adolf és Koch Károly dolgoztak ki. Az alapszabálytervezet szerint az új szervezetben egyaránt foglalhatnak helyet a tárgyaló (collectiv bargaining) és a harci (fighting) szervezetek. Tárgyaló szervezetek pl. a Malomegyesület, mely a munkásokkal kollektív szerződést kötött, harci szervezet az építő iparosok egyesülete, mely a kollektív szerződések kezdésében a negáció álláspontján áll. Ezzel szemben a Gyáriparosok Országos Szövetségében a munkaadó szakszervezetek titkárai tartottak ülést, melyet Hegedűs Lóránt hívott egybe. Ez értekezlet megelőzte az, hogy a Gyáriparosok Országos Szövetsége széjjelküldte a Munkaadó Központra vonatkozó régebbi tervezetét. Az értekezleten megjelentek: Lázár Pál udvari tanácsos, Fekete Ignác, ifj. Garai Károly, Fodor Ferenc, dr. Bokor Gusztáv, Bossányi Endre, Farkas Elek, dr. Komini János, Friedrich Tivadar, Vágó József, szóval képviselve voltak a bányá- és kohó-egyesület, a malomegyesület, az üveggyárosok egyesülete, a vegyi gyárosok egyesülete, a cukorgyárosok egyesülete, az építőiparosok szövetsége, a sörgyárosok egyesülete. Az ülésen dr. Hegedűs Lóránt beszélt, aki előadta, hogy az új ipartörvénytervezet okvetlenül állásfoglalásra készíti a különböző munkaadó-szervezeteket és arra utalja őket, hogy egymással benső kapcsolatot létesítsenek. Meg van győződve arról, hogy csak egyetlenegy szervezettel lehetséges a központot megteremteni, nevezetesen a szakegyleti titkárok együttes eljárása által és ezek alkothatnák meg esetleg a közös választmányt. Az ülésen többen szólaltak föl és szóba kerültek az iparegyesület szervezkedési munkálatai is. Azokról Fekete Ignác referált, de megtagadta az alapszabálytervezet bemutatását. Többen utaltak arra, hogy mily káros következményekkel jár az erők szétforgácsolása és hogy a szakszervezeti titkárok milyen kínos helyzetbe kerülnek, mert nem tudják, hova csatlakozzanak. Az ülés azzal ment szét, hogy megbizta dr. Hegedűs Lórántot, lépjen érintkezésbe a munkaadó szakszervezetek elnökeivel. A szervezkedést mindkét helyen folytatják.

Az Egyesült Téglá- és Czementyár 5% osztalékot fizet. Az Egyesült Téglá és Czementyár Részvénytársaság legutóbbi közgyűlésén a részvényesek legnagyobb meglepetésére azt a határozatot hozta, hogy 5% osztalékot fizet a részvénytőke után. Ez azért volt kedves meglepetés a részvényeseknek, mert a társaság eddig nem a legjobb eredménnyel prosperált, amit mutat az is, hogy pl. 1905-ben csak 35.659 korona nyereséget mutatott ki, míg 1906-ban nem nyereséget, hanem 1.999.388 korona veszteséggel lepte meg a részvényeseket. A múlt év elején a részvényesek jónak látták a vezetőséget felrisszítani, aminek — úgy látszik — már ezideig is megvolt a hatása. Az 1907-iki mérleg ugyanis 161.844 korona nyereséget mutat ki, dacára annak, hogy értékesítéskénti alapra 135.000 koronát fordítottak. A nyereségből 150.000 koronát fizetnek ki a részvényeseknek. Érdekes, hogy a társaság gyártelepeinek értéke az 1906. évi mérlegben 7.799.226 koronával vannak felvéve, míg az 1907. évi mérlegben ez 8.721.811 koronával van kimutatva. Ez a különbség 922.585 koronát tesz ki, mely összegben a társaság budai téglagyárának rekonstrukciójával járó költségek és a látatlan czementyár bővítésének költségei, továbbá a kőbányai téglagyár részére eszközölt telekvételek és szárító-szín építkezések költségei vannak teljesen elszámolva. A társaság bankárja a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A kassa—oderbergi vasut új kölcsöne. Mint értesülünk, a Kassa—Oderbergi Vasut új 47 millió be ruházási kölcsönére kibocsátandó elsőbbségi kötvények 4 százalékos kamatozásuak lesznek. A kölcsön kamatgaranciáját a magyar kormány vállalja el, mely az erre vonatkozó törvényjavaslatot a képviselőház legelső ülésén fogja beterjeszteni. A kölcsönt

a Rothschild-csoporthoz tartozó intézetek fogják folyósítani, melyben alighanem részesedni fognak a legnagyobb magyar pénzintézetek is.

A Temesvár—Józsefvárosi Takarékpénztár új igazgatója. A Temesvár—Józsefvárosi Takarékpénztár igazgatósága legutóbbi ülésében Leszlj Jakabot, a Magyar-Osztrák Bank nyírádéri fiókjának főnök-helyettesét a takarékpénztár igazgatójává választotta. Leszlj Jakabnak igazgatóvá történt megválasztása olytán Popper Bertalan, a Temesi Agrár Takarékpénztár igazgatójának a Temesvár—Józsefvárosi Takarékpénztárnál vállalt missziója, mely abban állott, hogy az intézet ideiglenes vezetését igen nehéz időben az igazgató megválasztásáig elvállalt, véget ért.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetési képtelenségeket közli: Rákos A. divatárkereskedő Jászberény, Jovanovics Trajko kereskedő Budapest, Koronaherceg-utca 18, Hankovics Péter kereskedő Szabadka, Kádár Endre kereskedő Kolozsvár, Lebovics Miksa és Társa kereskedő-cég Nagyvárád, Keppich Adolf kereskedő-cég Temesvár, Maworach L. Temesvár.

A Vacuum Oil Co. tankocsijai ellen. Az az akció, melyet a közvetítő kereskedelem érdekében az „Egyetértés” indított meg, egyre szélesebb körökre terjed. A kereskedelmi miniszter véleményadásra szólította föl a hazai kereskedelmi és iparkamarákat ez ügyben. A budapesti kamara ez ügyben a petroleumkereskedők bevonásával már tanulmány tárgyává tette ugyane kérdésnek egyes részleteit, de miután tárgyalásai eddig végleges eredményre még nem vezettek legközelebb május hó 4-én az összes érdekelt tényezők, első sorban a versenyharcban álló petroleumgyárak képviselőinek bevonásával folytatja majd tárgyalásait, amelyek eredménye jövő teljes ülése elé fog terjeszteni. Hogy a régi hazai finomítók egyébként a Vacuum Oil Co. által képviselt amerikai kőolaj trusttal szemben is sikerral felvegyék a harcot, oda törekcsenek, hogy a kőolajkártelt megújítják. Ez ügyben az érdekelt gyárak vezetői tanácskoztak is ma. Különösen két tervről van szó. Az egyik terv szerint a finomítók egy közös eladási irodát létesítenének összes termékeik részére. A másik terv szerint pedig ezen eladási irodával együttesen egy közös nyersanyag bevásárló-telepet csinálnak. Mindkét terv azonban a kontingentálásban igen nagy akadályra talál, mert a kőolajfinomítók a kartel felbomlása óta legnagyobb-bíltották telepeiket s így nagyobb részesedésre tartanak igényt. A legutóbbi magyalmról szakkörökben azt hiszik, hogy ezuttal eredményre fog vezetni.

Hitel-szövetkezetek tanácskozása. Az Országos Központi Hitel-szövetkezetek kötelekébe tartozó hitel-szövetkezetek kiküldöttjei ma délután tartották meg szokásos évi kongresszusukat a Köztelek palota nagytermében. A kongresszus elnökevé gróf Szechenyi Sándort választották meg, kinek elnöki megnyitóját Horváth János számolt be röviden a múlt évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról. Majd Bernát István a hitel-szövetkezetek fontosságáról értekezett. Poroszkay Béla, Torontálmege főügyésze tartott előadást a takarékoság fejlesztéséről, míg Seidl Ambrus igazgató a hitel-szövetkezetek jövő feladatairól beszélt. Az indítványok letárgyalása után a kongresszusi választmány tagjait választották meg, végül Bernát István javaslatára elhatározták, hogy ősszel, gróf Károlyi Sándor szobrának leplezése alkalmával újabb kongresszust tartanak.

A szeszdó- és kontingens törvényjavaslatok. Az „Egyetértés” bő tudósítást közölt a pénzügyminisztériumban az összerdekeltség bevonásával nemrég megtartott szesz-ankétról. Az anketén úgy az ipari, mint a mezőgazdasági érdekeltség kifejtette álláspontját a Wekerle pénzügyminiszter által az anketé elé terjesztett kérdőpontokra vonatkozólag. A vitából leszűrődött anyagot a pénzügyminiszter egy szűkebb bizottsággal újból tárgyalta s ez a bizottság meg is állapodott az irányelvekben, amelyek alapján most a pénzügyminisztérium hivatása föl-építeni a törvénytervezeteket, melyek azért igen sürögőek, mert folyó évi szeptember elején úgy az Ausztriával azonos szeszdótörvény, mint a kontingens felosztására vonatkozó törvény is hatályát veszti. Ennek következtében a pénzügyminiszternek még a tavasz folyamán a Ház elé kell terjesztenie a törvényjavaslatokat, hogy azok őszig törvényerőre emelkedhessenek.

A szappanipari kiállítás bezárása. A Technológiai Iparmúzeumban rendezett szappanipari kiállítást a jövő héten bezárlják. Április 27-én kezdik meg a

kiállítás bontását, amennyiben a kiállított ipari termékek egy részét a május hó elején Temesvárott megnyitandó háziipari kiállításra küldik, de azért a kiállítás még április 30-ig megtekinthető lesz. A kiállítás, amely körülbelül három hónapig volt nyitva, nagyban felkeltette a közönség érdeklődését a szappan- és zsiradék-gyártás iparágá iránt és az ott bemutatott modern szappangyártási módokat sok meglevő szappangyár tulajdonosát késztették arra, hogy gyárukat ezen gyártási módzatoknak megfelelőleg átalakítsák. Itt említjük meg, hogy ez idő szerint Magyarországon 12 nagy szappan- és zsiradékgyár van keletkezében.

A német pénzplacc és az új kölcsön. Azok a reménykedések, melyeket a szakkörök a német pénzpiac javulásához fűztek, úgy látszik medió után sem teljesültek. Nap-nap után élénkül a kereslet, anélkül azonban, hogy ennek megfelelően a kínálat is emelkedne. A birodalmi banknál várt visszaözlés szintén nem elégíti ki a várakozásokat. Eppen úgy nagy nehézségekkel kell a banknak megküzdnie azért, hogy aranyállományát megfelelő módon szaporítsa. Mindebből az következik, hogy a német bankráta leszállítást április havában alig várhatjuk és azt hiszük, hogy a kamatláb leszállítás csak májusban fog megtörténni. Talán éppen a kedvezőtlen pénzhelyzet az oka annak, hogy az új német kölcsön, mely tegnap került először piacra a berlini tőzsdén, máris 10, 20 pfennig esett. Ugy látszik, a kölcsönjegyzők egy része már a legelső alkalmat sem akarta elmulasztani, hogy papírjain, ha mindjárt a kibocsátási árfolyamon alul is, tulajdon. Ma már kínálták az új kölcsönt — bár csak kisebb tételekben — 99.40-el, sőt 99.30-al is, jöllehet a kibocsátási árfolyam tudvalevőleg 99.50 volt. A piacra került anyagot a Deutsche Bank és a Seehandlung ugyan hamarosan magukhoz vonták, még sem tudták megátolni az árfolyam csökkenését. Annyi bizonyos, hogy ezek után a német járadékpiactól nem sok jót lehet várni.

A gőzkazánok felügyelete a Máv. hatáskörébe tartozik. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben a magyar királyi államvasutak tulajdonában levő vízellomási és az egyéb helyhez kötött gőzkazánok felügyelete és ellenőrzése körüli teendőket május elsejétől kezdődőleg a Máv-ra átruházta. A jövőben tehát a Máv-nak Magyarország és Horvát-Szlavonországok területén lévő vasuti vízellomási és egyéb helyhez kötött gőzkazánjain a próbákat, szerkezeti megvizsgálásokat és ellenőrzési szemléket nem a kerületi iparfelügyelők, illetve kazánvizsgálóbiztosok, hanem a Máv. saját műszaki közegei végzik.

A boszniai és hercegovinai szab. országos bank közgyűlése. Szerajevóban Jansekovic Miksa titkos tanácsos a boszniai és hercegovinai szabadalmazott bank kormányzójának elnöklésével ma tartotta meg évi közgyűlését. A szármadásokat egyhangulag elfogadták és elhatározták, hogy az 1.080.220 korona tiszta nyereségből 9%-os osztalékot fizetnek, mint tavaly. A részvényes szelvényeit 7 korona 20 fillérrel váltják be. A megejtett választások alkalmával az alapszabályszerűen kivált igazgatósági tagokat újból és Vetter von der Lilie Móricz grófot újonnan beváltották az igazgatóságba.

Új vonat a Déli Vasuton. A Déli Vasut magyar vonalain május 1-én életbelépő új menetrenddel a budapest—pragerhofi vonalon új vonatpár helyezték forgalomba avégből, hogy Budapestről a karintiai és tiroli vonalak éjjeli gyorsvonataihoz Marburgban ezeltől fennállott csatlakozások ismét létesíthessenek. A budapest—pragerhofi vonal eddigi éjjeli gyorsvonatai emellett továbbra is forgalomba maradnak. Az új vonatknál hálószerkezetekkel ellátott közvetlen kocsik fognak Meranig, illetve nyáron Innsbruckig közlekedni. Azonkívül ezen új vonatok által a déli irány felé új összeköttetés is létesíthetik, amennyiben azok Pragerhofban a wien—triesti vonal ama éjjeli vonataihoz fognak csatlakozni, amelyek Cervignanon át Velenczével és Olaszországgal a legrövidebb összeköttetést közvetítik és amelyek eddig Pragerhofon tartózkodás nélkül haladtak át.

Magyar papír a bécsi tőzsdén. A Magyar Gáz-izzófény R.-T. részvényeinek jegyzése Bécsben tegnap kezdődött meg. A papirokat a bécsi piacon kedvezően fogadták.

Tanoncmunka-kiállítás. A budapesti bádigos-, szerelő-, fémművi-, lemezelő-, rézöntő-, részeszer-gályos-, bronz- és rézműves-ipartestület által rendezett tanoncmunka-kiállítást husvétvasárnap nyitotta meg a kereskedelmi miniszter nevében Szűry János miniszteri tanácsos, akit a kiállítás helyiségében Boross Soma ipartestületi elnök fogadott. Szűry János a miniszter és az államtitkár üdvözlését meleg szavakban közölte s a tanoncz-kiállítás fontossá-

gánal
nyoz
74 ta

D
Ele
Int
Bud

G
Elekt
tás
Röng
kez

Mag
ma
val
Kék

Villan
tro
Villan
Villan

ráti
Galvá
ára

Villan
Szén

Fé
Altalá
ras

— F
Kozel

Ki

K
megbi
rossy
nyilvá
földad
vár J

katasz
segéd
biztos
Kazme

itélőta
temesv
kos, v
letébe

a gyó
óvári
díjas

N
Adolf
kért m

Pá
desztes
sziszte
felügy
könyvi

sárhely
gazdas
nyozás
hét, a
czei já

headni

Inn
Uuna

Horva
Vág

Rába

Dráva

Mura
Száva

Szamos

Kraszna
Latorca
Lahores
Ung

A M

ának méltatása után átadta a miniszter által adományozott öt darab 20 koronás aranyat. A kiállításon 74 tanoncz vett részt 180 tárggyal.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

- Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás, Röntgen sugarakkal való kezelés, Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio), Kék fényrel való kezelés, Villamos hőfürdők (Elektrotherm), Villamos fényfürdők, Villamos massage (Vibratio), Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés, Villamos vízfürdők, Szénasavas fürdők, Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthenia, hysteria), Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Kezelés egész napon át.

Kivonat a hivatalos lapból.

Április 22. Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Lukács Lajos és Hagyarossy Gyula pénzügyi segédtitkárokat és földadónyilvántartási biztosokat pénzügyi titkárokká és földadónyilvántartási biztosokká, Pap Imre, Leskovár József és Kovács Béla pénzügyi fogalmazókat és kataszteri helyszínelési becső-biztosokat pénzügyi segédtitkárokká és kataszteri helyszínelési becső-biztosokká; a kolozsvári itélőtábla elnöke dr. Nagy Kázmér díjtalan jogyakornokot a kolozsvári kir. itélőtábla kerületébe segélydíjas jogyakornokká; a temesvári itélőtábla elnöke Tanek Norbert lippai lakos, végzett joghallgatót a temesvári itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan jogyakornokká; a győri pénzügyigazgatóság Hérics István magyaróvári díjtalan gyakornokot a győri adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki. Névmagyarosítás. A belügyminiszter Geiger Adolf budapesti lakos családijának Hegedűsre kért magyarosítását megengedte. Pályázatok. A selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola erdőhasználati tanszékénél aszisztensi, a kir. erdőfelügyelőségél II. oszt. alerdőfelügyelői, a szilágysomlyói járásbírósnál teleknyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét, a hódmezővásárhelyi és kecskeméti földműves-iskoláknál egy-egy gazdasági gyakornoki, az állatteltani és takarmányozási kísérleti állomásnál hivataloszolga állásra 3 hét, a székelyudvarhelyi ügyvédségél és a nagyváci járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (Apr. 22, Apr. 21) and various locations (Inn, Unna, Szász, etc.) with corresponding numerical values.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSNE Gabonatőzsde.

Budapest, április 22.

Az esős időjárás megszűnése a tegnap még igen szilárd irányzatot egyelőre megakasztotta, sőt a mai üzlet kezdetén igen lanya hangulat uralkodott. A májusi buza mindjárt 10 fillérrel olcsóbban került forgalomba, később azután ismét néhány fillérrel javult ugyan, de az alapirány lanya maradván, az árvesztés tegnapoz képest 15 fillért tesz ki. A készáru-piaczon 19.000 mázsa buza kelt el, eleinte 5-10 fillérrel gyengült árakon, az üzleti forgalom vége felé azonban tegnapi teljes árak voltak elérhetőek. Feltűnést okoz piacunkon, hogy a vidék teljesen távol tartja magát az idén a határidőüzlettelől. Nagyon kevés megbízás érkezik és ez a kevés is októberi buza eladására szól. Ezen körülmény nem látszik igazolni a helyi spekuláció által a vetések állása iránti aggályokat.

Rozs, tengeri, árpa és zab üzlettel volt változatlan árak mellett.

Eladatok:

- Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 23.40 kor., 200 mm. 78 kg. 23.50 korona, 300 mm. 78 kg. 23.40 korona, 500 mm. 77 kg. 23.30 korona, 100 mm. 77 kg. 23.40 korona, 150 mm. 76 kg. 23.30 korona, 300 mm. 76 kg. 23.20 korona, 500 mm. 75.2 kg. 22.90 korona, 100 mm. 74 kg. 22.35 korona. Szarvasi: 5500 mm. 75.5 kg. 22.90 korona. H.-M.-Vásárhelyi: 2000 mm. 78 kg. 23.45 korona, 1660 mm. 76 kg. 23. — korona. Pestvidéki: 500 mm. 78 kg. 22.25 korona, 200 mm. 76 kg. 23.10 korona. D.-Bácskai: 560 mm. 78.2 kg. 23.20 korona, 800 mm. 75.5 kg. 22.70 korona, 350 mm. 75 kg. 22.70 kor. Bácskai: 150 mm. 79 kg. 23.70 korona. Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 kg. 22.50 korona, 150 mm. 76 kg. 22.50 korona hibás, 400 mm. 76 kg. 22.70 korona. Raktárból: 1000 mm. 76 kg. 22.90 korona, 900 mm. 76 kg. 22.85 korona, 2000 mm. 74.5 kg. 22.30 korona üszkös. Zab. 200 mm. 14.90 korona, 100 mm. 14.80 korona, 100 mm. 14.70 korona, 100 mm. 14.60 korona kpi, 1502 mm. 14.65 kpi. par. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra köttetett:

- Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza 1908. áprilisra 11.12, 11.13. Buza 1908. májusra 11.12, 11.13, 11.07, 11.18. Buza 1908. októberre 9.38, 9.45, 9.37, 9.45. Rozs 1908. áprilisra 0. —, 0. —. Rozs 1908. októberre 8.15, 8.20. Zab 1908. októberre 6.47, 6.52. Tengeri 1908. májusra 6.31, 6.33, 6.30.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for dates (áprilisi buza, májusi buza, októberi buza, etc.) and prices (11.11, 11.12, 11.08, etc.).

Délutáni forgalom.

Délután csekély forgalom mellett az árak tovább gyengültek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for dates (Buza májusra, Buza októberre, Rozs 1908. májusra, etc.) and prices (11.97, 11.98, 9.32, etc.).

Budapesti gabonaforgalom.

1908. április 20-tól április 21-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table with columns for items (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) and quantities (3361, 1957, 3500, etc.).

Értéktőzsde.

A napok óta már megszokottá vált csend ma is tartotta magát a tőzsdén. Bár elég barátságos hangulatban folyt az üzlet, igen csekély keretben mozgott. A két hitelrészvény kissé el volt hanyagolva rendkívül csekély forgalom fejlődött ki bennük és az árfolyamuk is alig változott. Az Államvasut iránt amely tegnap is jól volt keresve, ma is igen élénk érdeklődés mutatkozott bécsi ösztönzésre, minél folytán a déli tőzsdén 2.25 koronával emelkedett. A helyi értékek piacán a Salgó felé fordult az érdeklődés, amely érték helyi vásárlásokra az előtőzsdén 583 koronáig emelkedett, a déli tőzsdén azonban 581.50-re gyengült. Kezdetben a Közuti is jól volt keresve és 566-ig javult, a déli tőzsdén azonban emelkedés is visszament 563 koronáig. A városi villamos kissé el volt hanyagolva, bár árfolyama tartotta magát. A Weitzer vagon- és gépgyár némi érdeklődésre javult. Bankok részvényei változatlanul maradtak. A járadék-piacz gyenge. A leszámítolási piaczon alig volt üzlet. A kereslet éppen úgy, mint a kínálat, igen csekély. Az igényeket helyi bankok és escompteurök fedezték. Külföldi kínálat nem volt. A váltóanyag legnagyobb része az Osztrák-Magyar Banknál talált elhelyezést. A banknál a benyújtás 3 1/2 millió volt, ugyanannyi, mint az esedékesség. A magánkamatláb 4 1/2 és 4 3/4 százalék között mozgott. Az utőtőzsde alacsony külföldi jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett, gyenge irányzattal folyt le. Az Osztrák hitel az előtőzsdén 635 koronán indult, 634.75-re gyengült és a déli tőzsdén is negyed koronán belül ingadozott. A Magyar hitel 744.50 koronás kezdő árfolyama 744 koronára gyengült és a déli zárhatkor így is maradt. Az Államvasut 688.75 koronán indulva, az előtőzsdén 689.50 és 688.75 között ingadozott, a déli tőzsdén pedig 691.25-ig emelkedett. Forgalmába került továbbá: Jelzálog 430—429.50 koronán, Rima 554 koronán, Városi villamos vasut 266—265.75 koronán, Közuti 565—566—563 koronán, Hazai bank 278 koronán, Salgó 583—581.50 koronán, Hazai sorsjegy 101.25 koronán.

Előtőzsde fizletlen.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 634.75—635.—, Magyar hitelrészvény 744.——744.50. Osztrák-magyar államvasut 688.75—689.50. Jelzálogbank 430.——429.25. Közuti vaspalya 565.——566.—. Városi villamos vasut 265.75—266.—. Salgótarjáni közbányanya r.-t. 583.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 634.50. Magyar hitelrészvény 744.——744.50. Osztrák magyar államvasut 691.50—689.75. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 632.50. Magyar hitelrészvény 742.—. Államvasut 689.75.

Utőtőzsde.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 633.75—633.50. Magyar hitelrészvény 744.50—742.—. Rima-murányi vasmű 554.50. Államvasut 691.50—689.75. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 632.50. Magyar hitelrészvény 742.—. Államvasut 689.75.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, április 22. (Saját tudósítónk jelentése.) A mértékadó külföldi tőzsdék tegnap tekintettel az orosz vetések kedvezőtlen állására és az exportáló államoknak Európába indított kisebb szállítmányaira, úgyszintén a téliesre fordult időjárás miatt igen szilárd irányzatot jelentettek, de ez a körülmény az itteni piaczon nem volt képes javulást előidézni és az irányzat határozottan bányadt lett. A konzum állandóan szigorúan tartózkodott a vásárlástól és az üzletelenségre következtében buza és rozs 10 fillérrel hanyagolt, úgy, hogy buza a múlt szombati árfolyamon jegyzett, rozs pedig még annál is 10 fillérrel olcsóbb lett. Tengeri 5 fillért vesztett árától és zab 10—15 fillérrel hanyagolt. Arpa irányzata lanya, de ára nem változott.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 11.80—12.30 korona, mosoni 11.05—11.40 korona, tótfelvidéki 11.25—12.— kor., déliavasuti 11.20—11.50 korona, marcheldi 11.—11.30. Új-rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35 korona, csepeli 10.05—10.30 kor., pesti-megyeyi 10.15—10.35, déliavasut 10.05—10.25 korona, külföldi magyar 10.05—10.30 kor., osztrák 10.—10.20 korona.

Arpa: morvaországi 7.40-7.90 kor., march-feldi 7.60-8.30 kor., bécsvidéki 7.60-8.30 kor., tötfelvidéki ... kor., csepeli ... kor., győri 7.20-7.80 kor., déli vasuti ... kor., liszavidéki ... korona.

Magyar tengeri: régi 6.80-7., új ... korona, cinquantin 7.90-8.30, új ... korona.

Magyar zab: selejtes ... kor., közepes 7.60-7.90 korona, elsőrendű 7.85-8.10 kor., válogatott 8.10-8.45 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, április 22. A piac érdeklődése ma is elsősorban a már tegnap favorizált közlekedési értékek felé fordult, melyek közül államvasuti részvények élénk forgalommal újabb mérsékelt emelkedésre tettek szert.

11 óraker szárnak:

Oszták hitel. 634.75, Magyar hitel. 743., Länderbank ... Allamvasut 689.50, Elbavölgyi vasut 430.50, Déli vasut 137.25, Alpési bányatársulat 687.50, Rimamurányi 555.50, Májusi járadék 97.65, Magyar koronajár. 93.50, Orosz érték 93.90, Török sorsjegy 187.50, Német márka 117.62.

1 óraker jegyzetek:

Oszták hitel 634.50, Magyar hitel 742., Länderbank 438., Unio-bank 542., Allamvasut 690.50, Anglo-bank 299., Bankverein 527., Déli vasut 138., Gözhajó ... Alpési bányarészvény 686., Májusi járadék 97.65, Magyar koronajáradék 93.50, Török sorsjegy 187.50, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut ... Rimamurányi 555.50, Orosz járadék ... Keleti vasutak ... Skoda ... Magyar jelz. ... Kárpái petroleum ...

Bécs, április 22. (Oszták értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.70, 4 százalékos oszták arany járadék 116.20, 1860-as sorsjegy 150., Oszták hitelsorsjegy 453., Angol oszták bankrészvény 300.50, Bécsi Bankverein 524.60, Oszták-magyar bank 1731., Déli vasut 138.25, Dunagőzhajózási társ. 10.18 Dohány részvény 408., Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.65 Osztr. Lloyd 424., 4-2 sz. ezüst. jár 97.60-99.15, Osztr. koronajáradék 97.60, 1864-es sorsjegy 262., Osztr. hitelinventzi részvény 634., Union-Bank 541.50, Oszták Länderbank 437.25, Oszták-magyar államvasut 690.50, Elbavölgyi vasut 429.50, Alpési részvény 685.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 240.37, Lipótkohó 458., Töröksorsjegy 187., Gyengült.

Bécs, április 22. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.35, Tiszai és szegkölcs. sorsjegy 146., Magyar hitelbank részvény 742., Magyar leszámítoló és váltó részvény 471., Rimamurányi 553.75, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190., Adria hajózási részvénytársaság ... Magyar koronajáradék 93.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.35, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190., Kassa-Oderbergi vasut részvény 359., Magyar jelzalogbank 428., Magyar keresk. bank ...

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, április 22. (Értéktőzsdei jelentés.) A mai lözsdén tartózkodó volt a hangulat, miután a külföldi jelentések kevés ösztönzést nyújtottak és a spekuláció be akarja várni a pénzpiac további alakulását. Minazonáltal megnyitáskor általánosság-

ban tartott, helyenként pedig némileg javult árfolyamok mellett indultak az értékpapírok, az aipirányzat pedig szilárd volt. A későbbiekben kedvezőtlen londoni jelentésekre visszamenő irányzat érvényesült, főleg miután a spekulációt elkedvetlenítették olyanféle hírek, amelyek szerint a letéti bankokra vonatkozó törvényjavaslat van tervezve. Idegen járadékok teljesen el voltak hanyagolva. Vasutak közül osztrák vasutak részvényei kielégítő magatartását mutattak és emelkedő árfolyamokon zárultak. A készpénzpiac ipari értékei tulnyomórészt gyengülés iránt mutattak hajlandóságot. Magánleszámitolási kamatláb 4 1/2%, napi pénz 3 1/2%

Zárlatok jegyzetük: 4-2 százalékos papírjáradék ... 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.75, osztrák hitelrészvény ... Déli vasut 24.10, orosz bankjegyek 214.05, 4 százalékos új orosz kölcsön ... Disconto Commandit 175.25, Dinamit-truszt 163.25, Harpeni 197., Unifikált török járadék 95.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék ... 4 százalékos magyar aranyjáradék ... Magyar koronajáradék ... Osztrák-magyar államvasut 147.50, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék ... Alt. villamosági Edison 211.60, Gelsenkircheni 193.30, Laurakohó 208.25 Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat.) április 22. 4-2 százalékos papírjáradék 98.75, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.85, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Osztrák hitelinventzi részvény 199.25, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Északnyugati vasut ... Bustiehradi vasut ... Londoni váltóár 204.25, Bécsi Bankverein ... Villamos részvény 147.70, 3 százalékos magyar aranykölcsön ... 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.20, Osztrák koronajáradék 97.50, Magyar koronajáradék 93.25, Osztrák-magyar bank 124.05, Déli vasut részvény 24.20, Elbavölgyi vasut ... Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 813.25, Union bankrészvény 136.40, Alpési bányarészvény 343., Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) április 22. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99., 1860. sorsjegy ... Déli vasut 24., 4 százalékos aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 198.60, Osztrák-magyar államvasut 147.60, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.45 Nyugodt.

London, április 22. Angol consol 87 1/16.

Páris, április 22. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.40, Osztr. aranyjáradék 98., Magyar aranyjáradék 94.30, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 493., 4 százalékos Olasz járadék ... Déli vasut elsőbbségi kötv. 314., 5 százalékos marokkói járadék 512., 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.65, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.90, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92., 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.55, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 575., 4 sz. Szerb járadék 1907. 440., 4 százalékos spanyol járadék 93.70, 4 százalékos unifikált török jár. 94.72, Török sorsjegy 179.50, Török dohányrészvény ... Osztrák földhitelinventzi ... Osztr. Länderbank 463., Magyar jelzalogbank 450., Banque de Paris ... Banque Ottomane 727., Osztr. magyar államvasut ... Déli vasut 143., Meridional vasut ... Keleti vasutak ... Waggon Lits ... Hartmann gépgyár ... Rio Tinto 484., Sucrerie d'Egypte 10.34, Tula 31., Thomson Houston ... Urikányi közszén 299, Chartered 152., De Beers 19., East Rand 271., Jagersfontein 84.25, Transvaal Consols ... Transvaal Land Company 80., Váltó Amsterdamra (rövid) 44.75, Váltó német piacokra (rövid) 207.56, Váltó Bécsre (rövid) 122.93, Váltó Belgiumra (rövid) ... Olasz aranyváltó (rövid) ... Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 2 1/16. Nyugodt

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, április 22-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 128-129 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilo-

grammig terjedő sulyban) 132-134 fillér. Könnyű (páronként 250 kigr-ig) 132-134 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240- fillérig, könnyű (páronként 240- kilogramm sulyban) fillérig.

Sertéslelészm. 1908. évi április 20. napján volt készlet 31730 drb., 1908. április hó 21-én felhajtott - darab, 1908. április 21-én elszállított 149 darab, 1908 április 22. napjára maradt készletben 31581 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, április 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 388 darab sertés, 21 darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő, - malacz. Mai napi felhajtás 626 darab sertés, 6 darab süldő, - darab malacz, összesen 1014 darab sertés, 27 darab süldő, - darab malacz. Eladott 855 darab sertés, 6 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 159 drb sertés, 21 darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 98-102 fillér, ételsulylevonással 126- fillér. II. rendű 280 kg-ól 350 kgr-ig -96 fillér, ételsulylevonással - fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül - fillérig, ételsulylevonással 128-136 fillérig, fiatal közép 220 kg-ól 300 kg-ig - fillér, ételsulylevonással 132-138 fillérig, könnyű 220 kg-ig -76 fillér, ételsulylevonással 130-138 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül - fillérig, könnyű 140-300 kigr-ig fillérig, ételsulylevonással - fillérig. Belföldi süldő 66- fillérig, horvát süldő - fillér Malacz - fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlannak.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. április 22-én reggel 7 óraker.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az északnyugati részek kivételével az utóbbi 24 órában is mindenütt esett az eső, amely az északi Felföld keleti felén és az Alföld egyes helyein jelentékeny volt. Turkeveről és Aknaszlatináról zivatart jelentettek. Az idő különben ma reggelre változékonyra, szélesre fordult és a hőmérséklet is súlyd. A maximum: Zsombolyán 22 C°, minimum: Tátrafitreden -2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható nyugat felől hőemelkedéssel és inkább csak keleten csapadékkal.

Table with columns: Állomás, Legmagasabb hőmérséklet, Alacsonyabb hőmérséklet, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet min. and max. Rows include: Szatmár, Ungvár, Kismárk, Sopron, Győr, Budapest, Pécs, Debrecen, Kézdivásárhely, Szeged, Tatabánya, Gyomaendrőd, Nagyvárkony, Kaposvár, Nagyvened, Szatmárnémeti, Kér, Arvavár, Tolmácsbánya, Komárom, Magyaróvár, Sopron, Győr, Szekesfehérvár, Csákvár, Ártánd, Zsombolya, Versec, Jászberény.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

Esztergapadok új és használt Szerszámgépek minden méretben, csődtől származók, nagy mennyiségben és darabonként is, minden elfogadható árért eladó.

GRUNSPAN IZIDOR-nál, Budapest, V. ker., Váci-ut 24. szám

Csütörtök, április 23.

EGYETERTÉS

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908 április 23-án

Vígyszínház

A tanítónő.

Bismű három felvonásban. Írta Brody Sándor.
A tanítónő Varsányi I.
Tanítónő anyja Maraszthi H.
Órg. Nagy István Szerepny
Nagyszony Kiss I.
A tanító Tihanyi
Kántor Venetrey
Kántorkisasszony Komlóssy I.
Főúr Hegedűs
Kaplán Góth
Szolgabíró Tapolczai
Tervezőbíró Balassa
Gray Ida Hegedűsné
Kezdeté 6 órákor

Király színház

A dollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Írták Wilner A. M. és Grünbaum György; fordította Barad Jenő. Zenejét szerzelte Fall László.
John Cander Németh
Alice, leánya Petráss S.
Dick, az unokaöcs. Simai
Daisy Gray, unokahuga Ötvös G.
Tom, Cander test. Csécszér
Menes László Raskó
Schlick Hans báró Csapó
Lubinska Olga Szegedi
Miss Thomson, Orley H.
Kezdeté 6 órákor

CHICAGO

Mozgófénykép

Bpest, VII., István-ut 39.
Az Arena-ut villamos megálló közvetlen közelében.
Telefon 93-09.
Télen-nyáron nyitva. Allandóan a legújabb, legszebb, hetenként többször változtatott újdonságok a műsoron.
Künnö elsőrendű zenekar! 500 ülőhely. A modern kor igényeinek minden tekintetben megfeleltető, díreik a czéla értelmű helyiség. Villamos ventilátorok.
Kép-eladás Kőszövény

Budapesti CABARET Teréz-körút 28.

(Bonbonnière) Telefon 52-88

Minden este a kibővült áprilisi műsor!

Fellépnek: Három bohózat! Hat színpadi tréfa Husz cabaret szám! Politikai aktualitások
Nagy Endre, Ferenecy Károly, E. Molnár László, Balogh Béla, F. Molnár Károly, Szécsi Magda, Szász Ilona, Képt János, Sajo Géza, Gabányi, Kövály Gyula, Huszár Károly, Máhr Mándor.
Bárd: Kossuth Lajos-u. 4. és Andrásy-ut 2. Zloszer és Kőnc: Andrásy-ut 4. Cabaret-pénztár: Teréz-körút 28.
Jevők:

Uránia színház

A mai Róma.

Kezdeté 6 órákor

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 63-16

Roland kurtje.

Operette. Írta Franc Urbain; fordította Gábor Andor. Zenejét szerzelte Claude Terrasse. Szereplők: Nyárai, Keleti Juliska, Barsony, Szentirmay, Vörös II, Borosa, Nagy Mariska, Kókény Ius.
Pénz áll a hához. Bohózat. Írta Golz. Szereplők: Sarkadi m. v., Nyárai, Nagy Mariska

Angyalok.

Dráma. Írta Szomorú Dezso. Szereplők: Poór Lili, Tihanyi Géza, Nyárai, Kardos Ilonka. Nick Carter a Kabaretheben Írta. Írta: Hellai Jenő. Szereplők: Kardos, Barsony, Pálásthy Marcel, Nagy Mariska, Medgyaszay Vilma, Nyárai, Vörös II, Győző magán-számai.
Kezdeté 9 órákor.

Apollo színház.

(Telefon 68-39.)

Mese az írógépről.

Amor csintalanságai. Ját-szótársak.

Mozgófénykép egy bírósági tárgyaláson

Művészalom. Viszsaemeltt a kandalló mellett.

Párizsi apacheok

Az előadások d. n. 6 órákor kezdődnek.

BUDAI KIRÁLY KESERÜ VIZ ELSŐRANGÚ HÁSHAJTÓ KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDÉS BEN

TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER.

Budapest legelőkelőbb családi mulatója.

Ma és mindennap

Teljesen új szenzációs műsor.

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul

Nemzetközi Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Mella Cabaretdíva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné ecottdalok (hártakisérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmielt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sngár Elza cabaret énekesnő. Forenczy Kamilla női baritonista.
Pénztárnyitás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor.

Telefon 15-10.

BAD GASTEIN

a cs. és kir. államvasutak állomása.

A legelőkelőbb radióaktív forrás egész Európában, (40 cC) maximális hőfokkal, 1012 méternyre a tenger szine fölött, napszerű hegyvidéken, szőméses helyen. Künnö hatása idegbajoknál, (neurálgia) ischias, neurasthenia, paralysis, (apoplexia) tubus, továbbá közvény, ceuz, vese- és hólyagbajoknál, női bajoknál, valamint kimerülés és nyugtalan állapotokba.
Kényelmes tartózkodás 80 szobában és lakóházban. Fürdők minden házban. Idény: május 1-től szeptember 1-ig. Május, június és szeptemberben mérsékelt szoba árak. Bármilyen felvilágosítást szivesen ad a irodabizottság. Programi részben. Forrásvízszállítás Maltoni Henrik utján Hécsből.

Czimbalom kedvelők.

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kerjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 trttől kezdve kaphatók, ugy-szintén az összes hangszerek a leg-jobb minőségben. Számos kiállítás-on elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. szám.

Kivándorlás tölösleges

Kereset mindenki részére

a legújabb gyorskötőgépeken való kötésel. Árjegyzéket küld:

Első Magyar Kötőgépgyár

vezérképviselője,

Bpest, Hegedűs Sándor-u. 24. H/35

(szelvit: nemtízter-utca) Minden házlatásban nélkülözhetetlen!

Képviselek minde nütt kerestetnek.

Butor

készpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba allan-dóan készén raktáron a leggyorszerűbb kivitelűl a leg-finomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szeretesen-utca sarok.)

Mesterhegedűt

nem, de jó hangu hegedűt tokkal és vonóval csak 12 koronáért kaphat egyedül

Wagner a Hangszerkirály-nál

Budapest, VIII., József-körút 15k.

Mesterhegedű utánzat 30 K. Családi hegedűgépek 7 K-tól fel. Húzóharmonika orgonahanggal 10 K. Harmoniumok és czimbalmok használt állapotban jutányosan kaphatók. Képes nagy árjegyzék ingyen. — Telefon 67-85. Javítások olcsón. — Saját műterem.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tenis-pálya-készítő s felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MACPIER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám (Az udvarban)

Szóló-spárga

elsőrendű minőség DECS község (Tolnam.) előljáróságánál eladó.

Napi szállítás 50-100 kilogramm

Ertekezés: Előljáróság Decs, Tolnam.

Az ATHENEUM irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában megjelent:

A BUDAPESTI LAKBÉRLETI SZABÁLYOK

kiegészítve az idézett törvényvel, rendelettel és betűrendes tárgymutatóval. — ARA — Magyar és német szöveggel. 1 kor.

* LAKBÉRLETI JOG ÉS ELJÁRAS

Kapcsolatban Budapest székesfőváros lakbérleti szabályzatával. — ARA — 5 kor.

Írták: Dr. BERÉNYI S. és Dr. GRABER K.

Kaphatók az ATHENEUM r.-t. könyvkiadó-hivatalában, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 8 1/2 órákor.

1/2 órákor: Ma: Ujdonság

„Az életmentő”

Bohózat írta; Cagliostro. Rendező: Rott Sándor.

Végül! 11 órákor

«DAS KIND VON HEUTE»

Gyermekmese felnőttek számára írta; Satyr. Rendező: Werner Manó.

Továbbá: Trébitsch Sándor, Zöldi Márton és Türk Berta új szízlőszámlajtkka

Nappali pénztár 9-11-g és délután 3-6 óráig

Az 1-ső emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

HETI MŰSOR.

Aprilis	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia színház
24 Péntek	A telisten	Próféta	Oedipus király	Varázskeringő	A három feleség	A Sasfiók	—	A mai Róma
25 Szombat	Machbeth	Pillangó kisassz.	A szatir	A dollárkirálynő	A nagymama	Gretchen	—	Vizsgaelőadás
26 Vasárnap	d.u. Reményás holgy	Sába királynője	Farsang	Varázskeringő	Piros bugyellris	Gretchen	—	Marokko
	este Roméo és Julia		A szatir	A dollárkirálynő	Három feleség	A Sasfiók	—	A mai Róma

Ekszerék, Ezüstművek,
 egyházi szerek, órák,
 angol francia és
 China ezüst díszár-
 gyak a legújabb
 szerint beszerezhetők

gyári áron
 angol rendszer

Részletfizetésre
Sárga János ékszergyáros
 Kolozsvárt.

Képes árjegyzék ingyen.

Órajavitás 1korona.
 Pótlandó új részek kivül. Zsebórártól, mutató 10 kr.
Ferenc-körut 44.
Schwimmer Albert órásmester.
 Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc.
 10762. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Legénye-Alsó-mihályi állomásán a vendéglői üzletre 1908. július hó 1-től számított 5 (öt) évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

A vendéglőt bárbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi május hó 2-án (másodikán) déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőségének titkári hivatalához a cím alatt: «Ajánlat a legénye-alsó-mihályi-i pályavendéglői bérletére 10762/1908. számú» lepecsételt borítékban tértívny mellett nyújtsák be. Az ajánlaton a névalírás két tanuval előttemzendő, s ajánlati összeg betűvel is kiirandó.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség nyújtópenztáránál folyó évi május hó 1-én (elsőjén) déli 13 óráig bántópenzképen 300 azaz Háromszáz koronát készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpaprokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog. Takarékpénztári betétkönyvek nem fogadhatók el.

Az ajánlattevőket ezáltal is figyelmeztetjük, hogy az étel- és ital árjegyzéket a változott viszonyokhoz mérten újból fogjuk megállapítani.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a miskolczi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 38. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elmondják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fogjuk.

A magyar államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bértösszegre, szabadon választasson.

Miskolc, 1908. április hó 16-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítják

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz,

a **Johnston Harvester Co., Batavia**

magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező - utca 68. sz.

Arájánlattal készséggel szolgálnak.

3 MILLIÓ KORONA nyerhető évenként

1 darab Konv. Jelzalog-sorsjeggyel

Évenként: 6 húzás 2.645.500 kor. Össznyereményvel.

Főnyeremények: 100.000, 200.000, 300.000

500.000 és egy millió kor.

Húzás már e hó 25-én Főnyeremény

300.000 korona.

2 drb Olaszvöröskereszt-sorsjeggyel

Évenként: 4 húzás 300.000 kor. Össznyereményvel.

Főnyeremények: 15.000, 30.000, 15.000

80.000 líra aranyban.

Húzás már 1908. május 1. Főnyeremény

30.000 Lira.

E SORSJEGYEKET ELADJUK:

Részletfizetésre	25	30 havi	Részletfizetésre	25.	30 havi
darabonként	6 - kor.	5 - korona.	2 darabot	4.40 kor.	3.70 koronás
Letétre	123 koronáért 13 korona foglaló		Letétre	88 koronáért 14 korona foglaló	
darabjait	ellenében, míg a vételár-hátralék tetszés szerinti időben és részletekben törleszthető.		a 2 darabot		

Már az első részlet, illetve foglaló beküldése ellenében kiadjuk az eredeti sorsjegyek sorozata és számával ellátott törvényes okmányokat, melyeknek ártokában vevő az összes húzásokon az egyedüli játékjogot élvezi. Minden sorsjegyet okvetlen nyer. Befizetési lapokat és húzási jegyzékeket díjmentesen küldjük. Megrendeléseket utánvétellel nem intézzük el.

BUDAPESTI BANK R.-T. Király-utcai fiokja
 Bpest, VI., Király-u. 20/32.

A legenyesebb részletfizetésre

zongorát,

pianinót,

czimbalmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csak

Reményi nagy magyar bank

székhelyén.

Prospektus és árjegyzék in-

gyva.

Budapest, Király-u.

58. szám.

UJDONSÁG!

GYULAI PÁL

DRAMATURGIAI

DOLGOZATOK

Két kötet.

Ára füzve 16 korona.

Diszkrétésben 22 kor.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrássy-út 21

és minden könyvkereskedésben.

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.
Spitzer Miksa utóda
HOLCZER
 m. kir. szab. ékszerész.

Saját gyártmány!
 Ékszer átalakítások.
 Jutányoz árak

Nagy raktár:
 Gyémánt és
 brilláns-but-
 nok, gyűrűk,
 mellék és más
 nemeskőáruk-
 ból.

Budapest, IV., Károly-körut 22. Köser Bazár.
 Gyár: VII., Király-utca 15.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétcsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
 fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Viszti galériák! Nagy vásárlásokban

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári ldényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes fűrészházhoz (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
előrendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt felele szalonruhához 30. — K.-t, szintig felöltözövel, turistaládit, seiyu-kangarú stb. stb. gyári áruhoz kiad a mint megdítható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári iaktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségi szövetet közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabot, legelőszőbb árak. Örökös választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Keményítő cukor Szirup-

dextrin-,

Tápióka és szágó-

gyárakat, Uhlend legújabb bevált módszere szerinti

olcsó telepeket,

nagyszerű gyárakat berendező különleges vállalat keményítő gyárak felállítására és átalakítására

W. H. UHLAND

G. m. b. H. LEIPZIG-G.

Kivitel minden lumba. — Prospektus ingyen 2841

Rézbutor

vasbutor, sodronyágóétek, kerti vasbutor és gyomerkocsigyártmányaink elsőrendű minőségben legújafolyosabb árak mellett

VI., Andrassy-ut 2. SZ. (Fonócsere-palota) Pápai és Náthán

gyárosoknál közvetlenül beszerezhetők. Vidékre képes árjegyzékek kívánatra küldetnek.

30

korona

finom szövettel dívatós férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben. Hatali verseny-szabóság. Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN, MINT KESZÉNYE, MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDHIVULI OLCSÓÁRON HÁRKITATÓ

EHRENTREU TESTVÉREKÉL

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-PALOTA) HATÁS ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 8227

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy. (TURISTA-FLUID)

Régóta hírhednek ellenséges illatos hódörzseles az izmok és inak erősítésére. Frásítás és erőmegújítás céljából használják az úszókat, kerékpárosok és lovagok turák után

Ára 1 egész kor. 2.-, fél Gég kor. 1.20.

KWIZDA-fle FLUI D

VALÓDI A GYÓGYTÁRÁBAN KAPHATÓ.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. küldetik. Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél. BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26

Telefon 56-18.

Köröm! No tévedjen! Gyűljen a czege Lukács Gyula

férfi-szabó Károly-körut 14

Viszti gallérok! nagy választékban

Öltöny	26 K
Redingot öltöny	60 .
Smoking öltöny	40 .
Felöltő	24 .
Nadrág	10 .
Divatmellény	6 .
Fü felöltő	18 .
öltöny	18 .
Gallér	12 .

Fü- és gyermekruhák dus választékban

Fénykép-készítéket objektívot vas, előd, csere, kérés Appolo lemezek egyedül-elárultó helye.

HATSCHEK EMIL

Andrassy-ut 13. Hókja: Erzsébet-körut 88. Alapított 1877. Sokkal olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ékszerek, evő-eszközök, nászalendékek részlelfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műrész

Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

FRIED J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, franczia és angol szövetekből

: Költségtetés díjmentes. :

Polgár Sándor

m. kir. szabad nyert arvon m. és közértes

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körut 50.

Legelőszőbbben beszereshető arvon, szabási és butoripórási eszközök. — u m m i árú. — Szupenorium. — Irigátor-kecskendő stb. legújabb miálmányos és m. kir. szabad Polgár-féle sörkötők, has- és köldök kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek) Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Penz címre tessék úgyelni.

Lianza ellen védve 1890. sz.

PENZ

kölesén sorajegyekre, értékpapírokra és vidéki lakp. részvényekre.

Erzsébet sorajegyre	6.50 K
József	7.50 .
Magy. v. f.	25. .
Basilika	16. .
Olász v. f.	30. .
Qestr. v. f.	40. .
Hazai	50. .
Conv. Jelátóg	220. .

szb. stb.

A kölesén 3 koronánál kezdődő apró részletekben készíthető. Ha sorajegy mázsalóban vannak, úgy a leltéjegy beküldése utánében a kölcsönt a fenti összegre felemlőjük. Azonnali elntözés és legelőszőbb kamattal.

BEIPELD BANKHAZ

1132EST, Károly-körut 1.

Alapított: 1874-ban.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPITTATOTT 1825:

Magyarországi fiók:

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Evi bevétel	86.000.000 korona
Kiutalt nyereséményrészek	170.000.000 .
Vagyon	285.000.000 .
Halálesetek folyán kifizetve	800.000.000 .

A „Stand ard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Köztögtelen biztonság — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények érvényben tartása díjlesztések elmulasztásánál. — Tökéltés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek

